

ความสัมพันธ์ของความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองต่อดัชนีราคาหุ้น
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงระยะเวลา พ.ศ.2548-2553

โดย

นางสาวแสงอรุณ ยูไ้

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการประกอบการ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ความสัมพันธ์ของความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองต่อดัชนีราคาหุ้น
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงระยะเวลา พ.ศ.2548-2553

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการประกอบการ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**RELATION OF POLITICAL VIOLENCE TO THE SECURITY EXCHANGE OF
THAILAND INDEX 2005-2010**

By
Sangarun Yulai

ผลงานวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาตรี

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF BUSINESS ADMINISTRATION

Program of Entrepreneurship

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2010

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ความสัมพันธ์ของ
ความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วง
ระยะเวลา พ.ศ.2548-2553” เสนอโดย นางสาวแสงอรุณ ฐูไต้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประกอบการ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ชารัทสนวงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ที่อาจารย์ ดร.กฤษฎา พ็ชรวานิช

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์พรชัย เทพปัญญา)

...../...../.....

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.อภิสมา นิลนพคุณ)

...../...../.....

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.กฤษฎา พ็ชรวานิช)

...../...../.....

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

52602786 : สาขาวิชาการประกอบการ

คำสำคัญ : ความรุนแรงทางการเมือง / ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย / อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้ยืมระหว่างธนาคาร / การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ
แสงอรุณ ยูได้ : ความสัมพันธ์ของความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงระยะเวลา พ.ศ.2548-2553. อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ : อ.ดร.กฤษฎา พัชรานิช. 133 หน้า.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองกับการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2548 - 2553 การศึกษาใช้การวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) โดยมีตัวแปรและข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันก่อนหน้า ความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้ยืมระหว่างธนาคาร

ผลการวิจัยพบว่า ความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้ยืมระหว่างธนาคาร มีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันปัจจุบัน ในทิศทางตรงกันข้าม ขณะที่ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันก่อนหน้า มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันปัจจุบัน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันก่อนหน้า และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้ยืมระหว่างธนาคาร โดยมีขนาดเท่ากับ 2.324, 0.998 และ 0.436 ตามลำดับ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง พบว่า ความรุนแรงระดับปานกลางที่มีลักษณะเป็นการบุกยึดสถานที่สำคัญ การทำร้ายบุคคล และทำลายทรัพย์สิน ส่งผลให้ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ปรับตัวลดลง ขณะที่ความรุนแรงระดับอื่นไม่ได้มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์มากนัก ดังนั้น ภายใต้อาณัติสถานการณ์ทางการเมืองที่มีความรุนแรง นักลงทุนจึงควรมีความรอบคอบและระมัดระวังในการลงทุน เพื่อป้องกันความเสี่ยงและลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการลงทุน รวมถึงรัฐบาล ตลาดหลักทรัพย์ฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเร่งพัฒนาระบบหรือกลไกในการสนับสนุนข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ข้อมูลเชิงวิเคราะห์ ตลอดจนให้คำแนะนำที่เหมาะสมในช่วงที่เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนและสร้างเสถียรภาพให้กับตลาดหลักทรัพย์ของไทย

สาขาวิชาการประกอบการ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2553

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

52602786 : MAJOR : ENTREPRENEURSHIP

KEY WORDS : POLITICAL VIOLENCE / THE SECURITY EXCHANGE OF THAILAND
(SET) INDEX / INTERBANK RATE / MULTIPLE REGRESSION

SANGARUN YULAI : RELATION OF POLITICAL VIOLENCE TO THE SECURITY
EXCHANGE OF THAILAND INDEX 2005 - 2010. THESIS ADVISOR : KRISADA
PACHRAVANICH, Ph.D. 133 pp.

This study aims to observe the relation between political violence and The Security Exchange of Thailand (SET) Index during September 2005 and August 2010 by using simple regression and multiple regression as econometric model. The study's variables included SET Index in The previous day, Political Violence Level and Interbank Rate.

The study exhibits that Political Violence and Interbank Rate in the present day have opposite relation with SET Index in the present day. Alternative, SET Index in the previous day have the same relation with SET Index in the present day. The most influencing factors to SET Index in The present day consists of Political Violence Level, SET Index in The previous day, and Interbank Rate, at 2.324, 0.998 and 0.436 respectively. Furthermore, the study found that Political Violence Level has opposite relation with SET Index in The present day. Especially when the level of Political Violence considered, it is indicated that "medium level" of Political Violence such as trespassing public places, assaulting people and destroying properties bring about the decreasing of SET Index. While, other levels of Political Violence do not have much influence to SET Index. Therefore, in the situation that Political Violence is rigorous; investors should be more precautionous and attentive to lessen the impact from Political Violence to their investment. Government, SET and Related Organizations should develop the mechanism or system to help screen and spread the reliable information and news to investors, as well as support to have analyzed information and guidance for investors being applicable for different circumstances to engender the investors' confidence and stability of The Security Exchange of Thailand.

ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี

Program of Entrepreneurship Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2010

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยการได้รับความช่วยเหลือและความอนุเคราะห์จากบุคคลเหล่านี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.กฤษณา พ็ชรพานิช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง รวมทั้งให้ความเอาใจใส่ติดตามผลงานอย่างใกล้ชิด

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์พรชัย เทพปัญญา อาจารย์ ดร.อัฐฐมา นิลนพคุณ อาจารย์ ดร.ณัฐพงษ์ บุญเหลือ อาจารย์ ดร.สุวิชา วรรณิศจันทร์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นภนัท หอมสุต ซึ่งได้ให้คำปรึกษาแนะนำ รวมทั้งชี้แนะและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการวิจัยในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยใคร่กราบขอบพระคุณ บิดา มารดา พี่สาว และพี่ชาย ที่ได้อุปการะและสนับสนุนด้านการศึกษา ให้ความรักความห่วงใย เป็นกำลังใจในทุก ๆ ด้านแก่ผู้วิจัย รวมถึงครูบาอาจารย์ที่ได้สั่งสอนประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ผู้วิจัยจนสามารถสำเร็จการศึกษาระดับมหาบัณฑิต และสามารถสร้างสรรค์งานวิจัยนี้ให้เป็นประโยชน์กับผู้สนใจและผู้ที่ต้องการศึกษาด้วยดี

ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย	4
กรอบแนวคิด.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
นิยามคำศัพท์.....	6
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ทฤษฎีและแนวคิดการพัฒนารเมืองและการพัฒนาระบบประชาธิปไตย.....	7
ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง	20
ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับความรุนแรงทางการเมือง.....	23
การบริหารความเสี่ยง	32
สรุปสถานการณ์ทางการเมืองในช่วงระยะเวลา พ.ศ.2548-2553 และผลกระทบ... ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง.....	35
ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์.....	56
3 ระเบียบวิธีการศึกษา.....	69
ตัวแปรและข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	69
ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	72
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
สมมติฐานในการศึกษาวิจัย.....	77

บทที่	หน้า
4 ผลการศึกษา	79
การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวเปรียบเทียบกับ การเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์.....	80
การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการเปลี่ยนแปลงของระดับความรุนแรงของ สถานการณ์ทางการเมืองต่อการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาด หลักทรัพย์.....	87
การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของทุกตัวแปรเปรียบเทียบกับ การเปลี่ยนแปลงของ ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์.....	92
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	97
สรุปผลการวิจัย.....	97
การอภิปรายผล.....	102
ปัญหาที่พบในการวิจัย.....	106
ข้อเสนอแนะ	107
บรรณานุกรม.....	110
ภาคผนวก	116
ภาคผนวก ก นิยามคำศัพท์การเมือง	117
ภาคผนวก ข สถิติภาพรวม และสถิติที่สำคัญในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา ตั้งแต่เดือน กันยายน พ.ศ.2548 - สิงหาคม พ.ศ.2553.....	121
ภาคผนวก อ ประเด็นคำถามสำคัญในการวิเคราะห์การเมืองของนักลงทุน ต่างประเทศ.....	130
ประวัติผู้วิจัย	133

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การจัดระดับโอกาสที่จะเกิดความเล็ง.....	33
2	ผลการประเมินสถานภาพธุรกิจไทยหลังการจลาจล ณ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2553).	50
3	ผลกระทบของสถานการณ์ทางการเมืองต่อเศรษฐกิจไทยนับตั้งแต่ วันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2553 เป็นต้นมา.....	51
4	ตัวแปรและข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ในช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2548-2553.....	69
5	คำนิยามระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง.....	71
6	ค่าความน่าจะเป็นของระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง.....	72
7	ลักษณะการจัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ	73
8	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุดและค่าเฉลี่ยของตัวแปรต่าง ๆ	80
9	ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่ายระหว่างดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ $t-1$ (X_1) กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y)	82
10	ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย โดยใช้ตัวแปรอิสระ (X_1) พยากรณ์ตัวแปรตาม (Y).....	82
11	ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่ายระหว่างค่าความรุนแรงของ สถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน (X_2) กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y).....	84
12	ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย โดยใช้ตัวแปรอิสระ (X_2) พยากรณ์ตัวแปรตาม (Y).....	84
13	ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่ายระหว่างอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่าง ธนาคาร (X_3) กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y).....	86
14	ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย โดยใช้ตัวแปรอิสระ (X_3) พยากรณ์ตัวแปรตาม (Y).....	86
15	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ระหว่างตัวแปรอิสระ (V) กับตัวแปรตาม (Y)	88
16	ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่ายระหว่างระดับความรุนแรงของสถานการณ์ ทางการเมือง (V_1-V_5) กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y).....	89
17	ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย โดยใช้ตัวแปรอิสระ (V_1) พยากรณ์ตัวแปรตาม (Y)	90

ตารางที่		หน้า
18	ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย โดยใช้ตัวแปรอิสระ (V_2) พยากรณ์ตัวแปรตาม (Y)	90
19	ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย โดยใช้ตัวแปรอิสระ (V_3) พยากรณ์ตัวแปรตาม (Y)	91
20	ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย โดยใช้ตัวแปรอิสระ (V_4) พยากรณ์ตัวแปรตาม (Y)	91
21	ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย โดยใช้ตัวแปรอิสระ (V_5) พยากรณ์ตัวแปรตาม (Y)	91
22	เมตริกซ์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ระหว่างตัวแปร	93
23	ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันไดระหว่างตัวแปรอิสระ (X) กับตัวแปรตาม (Y)	94
24	ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้ตัวแปรอิสระ X_1 , X_2 และ X_3 พยากรณ์ตัวแปรตาม (Y)	95
25	ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่ายระหว่างตัวแปรอิสระ (X) แต่ละตัว กับตัวแปรตาม (Y)	98
26	ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย โดยใช้ตัวแปรอิสระ (X) พยากรณ์ตัวแปรตาม (Y)	98
27	ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่ายระหว่างระดับความรุนแรงของสถานการณ์ ทางการเมือง ($V_1 - V_5$) กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y)	99
28	ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย โดยใช้ตัวแปรอิสระ (V) พยากรณ์ตัวแปรตาม (Y)	100
29	ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันได (Stepwise Regression) ระหว่างตัวแปรอิสระ (X) กับตัวแปรตาม (Y)	101
30	ช่วงระยะเวลาที่ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ปรับตัวลดลง ภายหลังเหตุการณ์สำคัญทางการเมือง	104
31	สถิติภาพรวมตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปี พ.ศ. 2550 - 2553 ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554	122
32	สถิติที่สำคัญของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ.2548 - สิงหาคม พ.ศ.2553	127

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ความเคลื่อนไหวของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ต่อสถานการณ์ทางการเมือง.....	3
2	กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย.....	5
3	ผังจัดระดับความเสี่ยง (Risk Profile).....	34
4	โครงสร้างกลุ่มตลาดหลักทรัพย์ และบริษัทในเครือ.....	53
5	เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง ต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ในช่วงระยะเวลา พ.ศ.2548-2553 (1).....	103
6	เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง ต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ในช่วงระยะเวลา พ.ศ.2548-2553 (2).....	104

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประชาธิปไตยมีจุดเริ่มต้นจากการปฏิวัติเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 และถือเป็นก้าวใหม่ของการเมืองไทย เป็นการเปลี่ยนแปลงจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบบกษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ และในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2475 - 2500 ถือเป็นช่วงทดสอบการพัฒนาประชาธิปไตย (ลิขิต ชีรเวทิน 2553 : 71) รวมทั้งเริ่มมีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างชัดเจน ในช่วงปี พ.ศ. 2501 มีการจัดตั้งกระทรวงและหน่วยงานต่าง ๆ มีการสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจ เศรษฐกิจไทยเริ่มเปลี่ยนจากเศรษฐกิจเกษตรไปสู่เศรษฐกิจกึ่งเกษตรกึ่งอุตสาหกรรม เกิดชุมชนเมือง และชนชั้นใหม่ขึ้นในสังคม ทั้งนักธุรกิจ ผู้บริหาร และกรรมาชีพ ชนชั้นใหม่ที่มีการศึกษาดีและต้องการมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่ไม่สามารถแสดงออกหรือมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ จึงเกิดการขาดความสมดุลอย่างรุนแรงระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมกับการพัฒนาทางการเมือง ส่งผลให้เกิดความรุนแรงทางการเมืองเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ.2516 และวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ.2519 (ลิขิต ชีรเวทิน 2546 : 323-324) อย่างไรก็ตาม การพัฒนาทางการเมืองได้เริ่มมีความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจ และเริ่มมีความเกี่ยวพันกับผลประโยชน์หรือทุนมากขึ้น รวมทั้งนักธุรกิจหรือนายทุนได้กลายมาเป็นนักการเมืองมากขึ้น อันนำมาสู่การเชื่อมโยงระหว่างผลประโยชน์ทางธุรกิจของตนและของพวกพ้องเข้ากับผลประโยชน์ทางการเมือง และส่งผลให้กลายเป็นจนวนของความรุนแรงทางการเมืองในปัจจุบัน (ลิขิต ชีรเวทิน 2546 : 325)

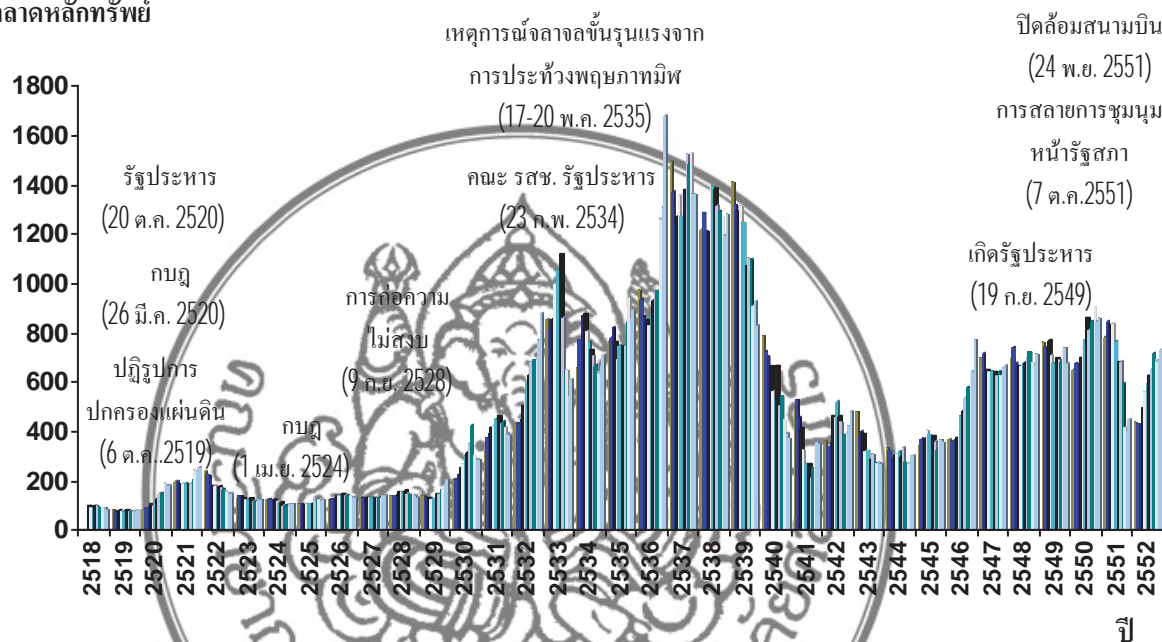
ผลงานวิจัยนักศึกษาระดับปริญญาตรี
ระบบเศรษฐกิจไทยมีโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่พึ่งพาการเกษตรเป็นพื้นฐาน

เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2501 (วิทยากร เชียงกูร 2549 : 24-37) หลังจากจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ทำการรัฐประหารยึดอำนาจโดยปกครองแบบเผด็จการแบบเบ็ดเสร็จ และมีนโยบายสนับสนุนการพัฒนาแบบทุนนิยมอุตสาหกรรม ทำให้ภาคอุตสาหกรรม การค้า และบริการมีการเติบโตรวดเร็วกว่าภาคเกษตร ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนมากขึ้นในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 ที่สัดส่วนการผลิตของภาคอุตสาหกรรมต่อ GDP อยู่ที่ร้อยละ 28.4 มากกว่าสัดส่วนการผลิตของภาคเกษตรต่อ GDP ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 11.0 และช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ที่สัดส่วนของผู้มีงานทำนอกภาคเกษตร คือ อุตสาหกรรม การค้า และบริการ รวมกันเป็นร้อยละ 57.4 มากกว่าภาคเกษตรซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 42.6 (วิทยากร เชียงกูร 2549 : 24 - 37)

การปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจจากเศรษฐกิจเกษตรไปสู่เศรษฐกิจกึ่งเกษตรกึ่งอุตสาหกรรม หรือไปสู่ภาคอุตสาหกรรม การค้า และบริการมากขึ้น ก่อให้เกิดความต้องการเงินทุนเพื่อใช้ในการพัฒนาเทคโนโลยี การเพิ่มผลผลิต การลงทุน และการขยายธุรกิจ การสร้างฐานและการเติบโตทางธุรกิจในปัจจุบันมิได้มาจากกำไรหรือการสะสมทุนเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากการระดมทุน ร่วมทุนทางธุรกิจ หรือการกู้ยืมจากสถาบันการเงิน และเมื่อความต้องการเงินทุนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและธุรกิจเพิ่มขึ้น จึงนำมาสู่การจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย "The Stock Exchange of Thailand" (SET) เมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2518 เพื่อเป็นแหล่งระดมเงินทุนระยะยาวที่มีประสิทธิภาพ เป็นศูนย์กลางในการซื้อขายแลกเปลี่ยนหลักทรัพย์ประเภทต่าง ๆ รวมทั้งเพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 2553) และได้มีการกำหนดการคำนวณดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียก "ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์") เพื่อเป็นเครื่องชี้วัดที่สะท้อนภาพรวมของราคาหลักทรัพย์ ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทั้งหมด (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 2553)

อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ เกิดจากภาพรวมการเคลื่อนไหวของระดับราคาหลักทรัพย์ ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับปัจจัยต่าง ๆ ทั้งปัจจัยทางเศรษฐกิจ อาทิ สถานะเศรษฐกิจโลก ระดับราคาน้ำมัน อัตราดอกเบี้ย ค่าจ้างแรงงาน เงินเฟ้อ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศหรือค่าเงิน งบประมาณรายรับรายจ่ายของรัฐบาล เป็นต้น ภาพรวมอุตสาหกรรมศักยภาพการดำเนินธุรกิจของบริษัท และปัจจัยทางการเมือง (โสภณ ด้านศิริกุล 2545 : 78-82) ทั้งนี้ ในส่วนของปัจจัยทางการเมืองจะมีผลกระทบกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยน้อยมาก หรือหากมีก็จะส่งผลกระทบต่อในระยะเวลาสั้น ๆ เท่านั้น (นัชชัย เตชะรัตนะวิโรจน์ และคณะ 2547 : 54) ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นอาจเป็นผลกระทบเพียงเล็กน้อยหรืออาจเป็นผลกระทบที่รวดเร็วและรุนแรงขึ้นอยู่กับการรับรู้และการให้ความสำคัญตามระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองของนักลงทุน และหากประเทศใดมีความไม่สงบทางการเมืองที่ยืดเยื้อจนพัฒนาเป็นความไม่มั่นคงต่อเสถียรภาพทางการเมือง นักลงทุนย่อมขาดความเชื่อมั่นที่จะนำเงินมาลงทุน (จิรัตน์ สังข์แก้ว 2548 : 147) ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อการลงทุนและภาพรวมเศรษฐกิจของประเทศนั้น และรัฐบาลก็ต้องเร่งแก้ปัญหาเพื่อเรียกความเชื่อมั่นของนักลงทุนกลับคืนมา และหากพิจารณาสถานการณ์ความรุนแรงทางการเมืองที่สำคัญที่เกิดขึ้นตั้งแต่มีการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2518 เป็นต้นมา นับรวมได้ 12 ครั้ง แบ่งเป็น กบฏ 2 ครั้ง รัฐประหาร 3 ครั้ง และความไม่สงบทางการเมือง 7 ครั้ง (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 2553) ดังภาพที่ 1

ดัชนีราคาหุ้น
ตลาดหลักทรัพย์

ภาพที่ 1 ความเคลื่อนไหวของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ต่อสถานการณ์ทางการเมือง
ที่มา : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, พัฒนาการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 34 ปี (ปรับปรุง
ข้อมูลทุก 1 ปี) [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 4 กันยายน พ.ศ. 2553. เข้าถึงได้จาก
http://www.set.or.th/setresearch/presentation_p1.html#p4

สถานที่วิจัยนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ทั้งนี้ หากพิจารณาเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมืองที่สำคัญเปรียบเทียบกับ การเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ในช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษา พ.ศ. 2548-2553 มีจำนวน 5 ครั้ง พบว่าดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ได้ปรับตัวลดลง ณ วันที่เกิดเหตุการณ์ จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 80 ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ หากพิจารณาจากระดับความรุนแรงที่แตกต่างกันตั้งแต่ระดับความรุนแรงน้อยที่สุดจนถึงระดับความรุนแรงมากที่สุด ความรุนแรงดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อ การรับรู้ของนักลงทุน อันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งที่ผ่านมายังไม่มีงานวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ดังกล่าว ดังนั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงเป็นการศึกษาเพื่อแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของความรุนแรงของ

สถานการณ์ทางการเมือง และระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองกับการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์

2.2 ศึกษาและเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทางการเมืองที่มีการพัฒนาจากระดับความรุนแรงน้อยที่สุด ไปถึงขั้นที่สถานการณ์ทางการเมืองมีความรุนแรงมากที่สุด ต่อการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์

2.3 ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันปัจจุบัน กรณีเมื่อมีการนำตัวแปรอื่นมาพิจารณาร่วมด้วย ได้แก่ ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันก่อนหน้า และอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร

3. ขอบเขตการวิจัย

ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตในการศึกษาครั้งนี้ โดยแบ่งเป็น

3.1 **ขอบเขตด้านเนื้อหา** ศึกษาและทบทวนทฤษฎีและแนวความคิดการพัฒนาทางการเมือง ความรุนแรงทางการเมือง การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การบริหารความเสี่ยง ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ และสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของความรุนแรงทางการเมืองและตัวแปรอื่น เปรียบเทียบกับการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ทั้งทางด้านทิศทาง ขนาด และความสามารถในการทำงาน

3.2 **ขอบเขตด้านพื้นที่** พื้นที่ในการศึกษาวิจัยครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เกิดเหตุการณ์ทางการเมือง การซื้อขายหลักทรัพย์ และการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร

3.3 **ขอบเขตด้านระยะเวลา** ระยะเวลาการศึกษาวิจัย ตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ.2553 - มีนาคม พ.ศ. 2554 รวมระยะเวลา 10 เดือน

4. กรอบแนวคิด

กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยเป็นการแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง (รวมถึงระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง 5 ระดับ

ตั้งแต่ระดับน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด) ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันก่อนหน้า และอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร ที่ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ดังภาพที่ 2

ตัวแปรอิสระ

1. ความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง 5 ระดับ แบ่งเป็น น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด
2. ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันก่อนหน้า
3. อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร

ตัวแปรตาม

การเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันปัจจุบัน

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ทราบความสัมพันธ์ระหว่างความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง และระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง ณ วันปัจจุบัน ต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันปัจจุบัน

5.2 ทราบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอื่น ได้แก่ ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันก่อนหน้า และอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร ณ วันปัจจุบัน กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันปัจจุบัน

5.3 เป็นแนวทางให้นักลงทุนในการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรณีเมื่อมีความรุนแรงทางการเมืองเกิดขึ้น

6. นิยามคำศัพท์

ความรุนแรง หมายถึง การกระทำที่มีเจตนาที่แสดงออกมาทางร่างกาย การขู่บังคับ การแสดงอำนาจต่อบุคคลอื่น กลุ่มบุคคล หรือชุมชน เพื่อก่อให้เกิดการบาดเจ็บ การเสียชีวิต ความสะเทือนใจ ความสูญเสีย หรือการถูกทอดทิ้ง (องค์การอนามัยโลก - The World Health Organization 2002 : 5-7)

ความรุนแรงทางการเมือง หมายถึง การกระทำความรุนแรงโดยกลุ่มบุคคล (Large Groups of Individuals) หรือโดยรัฐ (States) ที่เกิดจากความขัดแย้ง หรือเกิดจากสงคราม โดยแต่ละกลุ่มจะแสดงการขับเคลื่อนทางสังคม (Social Motive) เพื่อก่อให้เกิดการหยุดชะงัก การทำลายล้าง หรือการทำให้ผู้อื่นต้องเจ็บปวดเสียหาย ซึ่งผู้กระทำมีจุดมุ่งหมายทางการเมือง และมีเป้าหมายที่จะทำลายบุคคลทางการเมือง หรือทำลายสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม หรือแย่งชิงผลประโยชน์ของผู้อื่นมาเป็นของตน

ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือ SET Index คือ ค่าสถิติที่ใช้เป็นเครื่องชี้วัดที่สะท้อนภาพรวมของราคาหลักทรัพย์ ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทั้งหมด (Composite Index) ว่ามีการเปลี่ยนแปลงขึ้นลงอย่างไรในปัจจุบัน เมื่อเปรียบเทียบกับวันที่เริ่มมีการคำนวณดัชนีราคาหุ้น (วันฐาน) และวันอื่น ๆ ก่อนหน้านั้น ซึ่งคำนวณได้จากมูลค่าตลาดรวม ณ ปัจจุบัน (คำนวณจากราคาหลักทรัพย์คูณกับจำนวนหุ้นจดทะเบียน) หารด้วยมูลค่าตลาดรวม ณ วันฐาน (จากค่าดัชนีราคาหุ้นในวันฐานเท่ากับ 100 โดยใช้วันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2518 เป็นวันฐาน) แล้วคูณด้วย 100 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 2553)

สูตรการคำนวณดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET Index)

$$\text{SET Index} = \frac{\text{มูลค่าตลาดรวมวันปัจจุบัน (Current Market Value)} \times 100}{\text{มูลค่าตลาดรวมวันฐาน (Base Market Value)}}$$

อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร (Interbank Rate) เป็นอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมในตลาดเงินระยะสั้น เพื่อใช้ในการปรับสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์โดยธุรกรรมอาจจะอยู่ในรูปการกู้ยืมแบบจ่ายคืนเมื่อทวงถาม (At Call) หรือเป็นการกู้ยืมแบบมีกำหนดระยะเวลา (Term) ตั้งแต่ 1 วัน ถึง 6 เดือน ในทางปฏิบัติส่วนใหญ่ ประมาณร้อยละ 50-70 เป็นการกู้ยืมระยะ 1 วัน (Overnight) รองลงมาเป็นการกู้ยืมแบบจ่ายคืนเมื่อทวงถาม (At Call) (กระทรวงการคลัง 2554)

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานศึกษาวิจัย “ความสัมพันธ์ของความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2548 - 2553” ได้นำแนวคิดและทฤษฎีที่สำคัญมาใช้ประกอบการศึกษา เพื่อให้สามารถอธิบายถึงสาเหตุและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ดังนี้

1. ทฤษฎีและแนวคิดการพัฒนารเมือง และการพัฒนาระบบประชาธิปไตย
2. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง
3. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับความรุนแรงทางการเมือง
4. การบริหารความเสี่ยง
5. สรุปสถานการณ์ทางการเมือง ในช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2548-2553 และผลกระทบ
6. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
7. ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์

1. ทฤษฎีและแนวคิดการพัฒนารเมือง และการพัฒนาระบบประชาธิปไตย

1.1 นิยามของการพัฒนารเมือง

นักรัฐศาสตร์ได้มีการให้คำนิยามของการพัฒนารเมืองที่แตกต่างกันและหลากหลาย ดังนั้น การพัฒนารเมืองจึงยังมีได้มีนิยามซึ่งเป็นหนึ่งเดียว ที่ได้รับการยอมรับกันในหมู่นักวิชาการ ตัวอย่างเช่น

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ความหมายของการพัฒนารเมือง พอสรุปได้เป็น 10 แนวคิด ดังนี้ (Pye 1966 : 35-39)

1. การพัฒนารเมือง คือ รากฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจ อันหมายถึง สภาพทางการเมืองซึ่งเอื้อต่อความเจริญทางเศรษฐกิจ
2. การพัฒนารเมือง คือ การเมืองในสังคมอุตสาหกรรม ซึ่งหมายถึง ในสังคมอุตสาหกรรมจะมีมาตรฐานของพฤติกรรมและการดำเนินงานทางการเมืองที่มีลักษณะของการพัฒนารเมือง เช่น การปกครองที่มีเหตุมีผล มีความรับผิดชอบ เน้นการให้สวัสดิการและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอย่างน้อยในระดับหนึ่ง
3. การพัฒนารเมือง คือ การเปลี่ยนแปลงการเมืองให้เป็นสมัยใหม่

4. การพัฒนาการเมือง คือ การดำเนินงานของรัฐบาล ซึ่งหมายถึง ลักษณะที่รัฐบาลมีอำนาจครอบคลุมทั้งประเทศ ประชาชนมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยอิทธิพลของชาตินิยมและมีความเป็นพลเมืองของรัฐอย่างแท้จริง

5. การพัฒนาการเมือง คือ การพัฒนาระบบบริหารและกฎหมาย ในความหมายของการพัฒนาระบบราชการและระบบกฎหมายให้มีความก้าวหน้า ทันสมัย ทันกับสภาพทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

6. การพัฒนาการเมือง คือ การระดมประชาชนและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งเป็นการขยายการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่จำกัดอยู่แต่ชนชั้นนำตามแบบของสังคมจารีตประเพณี มาสู่มวลชน โดยเห็นว่า ในระบบการเมืองที่พัฒนาแล้ว การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงมิได้

7. การพัฒนาการเมือง คือ การสร้างระบอบประชาธิปไตย ซึ่งความหมายนี้เป็นที่นิยมนกันมาก แต่มักถูกโจมตีเสมอว่า เป็นความหมายที่ลำเอียงเนื่องจากแนวคิดนี้มีข้อสันนิษฐานว่า รูปแบบของการพัฒนาการเมืองมีเพียงรูปเดียว คือ การสร้างประชาธิปไตย

8. การพัฒนาการเมือง คือ เสถียรภาพทางการเมืองและการเปลี่ยนแปลงอย่างมีระเบียบ ซึ่งหมายถึง ความสามารถของระบบการเมืองในการรักษาเสถียรภาพและดูแลให้การเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างมีระเบียบ ไม่วุ่นวาย

9. การพัฒนาการเมือง คือ การระดมกำลังและอำนาจ อันเน้นถึงประสิทธิภาพของระบบการเมืองในการทำงาน ซึ่งหมายความว่า ระบบการเมืองที่สามารถระดมกำลังในการแก้ไขปัญหาของประเทศได้ มีอำนาจในการดึงประชาชนให้ปฏิบัติตามความต้องการของระบบได้ ถือเป็นระบบการเมืองที่มีการพัฒนา

10. การพัฒนาการเมือง คือ ลักษณะหนึ่งของกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งหมายความว่า เศรษฐกิจ การเมืองและสังคมมีความสัมพันธ์กันกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของสังคม ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงในด้านหนึ่งย่อมกระทบถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านอื่น ๆ

ทั้งนี้ แนวคิดการพัฒนาการเมืองที่กล่าวถึงข้างต้นยังมีข้อจำกัด และไม่สมบูรณ์ Pye (1966 : 39-44) จึงได้เสนอแนวคิด ซึ่งได้มาจากลักษณะร่วมของ 10 แนวคิดดังกล่าว โดยให้พิจารณาถึงองค์ประกอบทางการเมือง ดังนี้

1. ความเสมอภาค (Equality) คือ ประชาชนในสังคมมีส่วนร่วมทางการเมือง กฎหมายมีลักษณะสากล คือ ปรึบใช้กับทุกคนเท่าเทียมกัน รวมถึง การมีอำนาจและการดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องใช้ความสามารถเป็นเกณฑ์ มิใช่ชาติกำเนิด

2. ความสามารถของระบบการเมือง (Capacity) คือความสามารถที่ระบบการเมืองจะตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง โดยที่ระบบการเมืองต้องเปิดรับการควบคุม กำกับและตรวจสอบจากประชาชน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการตัดสินใจทางการเมือง จะเสริมสร้างให้ประชาชนมีความกินดีอยู่ดีโดยเสมอภาคกัน

3. การแบ่งโครงสร้างทางการเมืองที่มีความแตกต่างและมีความชำนาญเฉพาะด้าน (Differentiation) คือ การจำแนกหน่วยงานตามความสามารถ ความชำนาญ มีความรับผิดชอบที่เฉพาะเจาะจง

จากแนวคิดของ Pye ข้างต้น ได้สรุปองค์ประกอบอันเป็นสาระสำคัญของการพัฒนาการเมือง ออกเป็น 5 ประการ (สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ 2539: 35-36) ดังนี้

1. ความเท่าเทียมกัน (Equality) ครอบคลุมทั้งความเท่าเทียมกันทางกฎหมาย สิทธิทางการเมือง และสิ่งที่ประชาชนได้รับจากการให้บริการของรัฐ

2. ความสามารถของระบบการเมือง (Capacity) ที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง โดยพร้อมรับการควบคุม การกำกับ และตรวจสอบจากประชาชน เพื่อความมั่นใจว่า การตัดสินใจทางการเมืองมีผลต่อการเสริมสร้างความอยู่ดีกินดีของประชาชนโดยเสมอภาค

3. การแบ่งโครงสร้างทางการเมืองให้มีความแตกต่างและมีความชำนาญเฉพาะ

4. การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีเหตุมีผล (Secularization of Political Culture) คือ การพัฒนาทางการเมืองเป็นไปในทางมุ่งส่งเสริมให้ประชาชนใช้เหตุผลในการดำรงชีวิต โดยเฉพาะความเป็นเหตุเป็นผลที่ประชาชนจะต้องควบคุม กำกับและตรวจสอบการเมืองอย่างใกล้ชิด แตกต่างจากสังคมแบบดั้งเดิมที่ปกครองแบบอำนาจนิยม ซึ่งมักปลูกฝังให้ประชาชนเห็นว่า ผู้ปกครองเป็นผู้ที่มีบุญญาบารมี รวมถึงการยึดมั่นในจารีตประเพณีอย่างขาดเหตุผลและการยึดถือเรื่องโชคลาง

5. ความเป็นอิสระของระบบย่อย (Subsystem Autonomy) คือ ผลผลิตของการกระจายอำนาจทางการเมือง เพื่อให้ระบบย่อยมีอำนาจในการพิจารณาปัญหา สาเหตุความเดือดร้อน และความต้องการของประชาชน รวมไปถึงการกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหา หรือเสริมสร้างความสามารถในการตอบสนองความต้องการของประชาชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นอกจากนั้น ลักษณะของพัฒนาการทางการเมือง ยังมีลักษณะดังนี้ (Almond และ Powell 1966 : 299-300)

1. การแบ่งแยกความแตกต่างในโครงสร้างทางการเมือง มีลักษณะเช่นเดียวกับที่ Pye กล่าวไว้

2. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบทางโลก (Secularization of Political Culture) เน้นวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีเหตุมีผล คำนึงถึงข้อเท็จจริง

3. ความเป็นอิสระของระบบย่อย (Subsystem Autonomy) หมายถึงความเป็นอิสระของหน่วยต่างๆในระบบ เช่น หน่วยการปกครองท้องถิ่น ระบบพรรคการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งมีลักษณะเป็นของตัวเอง มีการจัดองค์การที่ดีและสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาการเมืองเป็นเรื่องของการสร้างความเป็นสถาบัน (Institutionalization) ได้แก่ การสร้างระบบการเมืองให้มีความสามารถในการปรับตัว (Adaptability) มีองค์กรที่ซับซ้อน (Complexity) มีความเป็นกลุ่มก้อน (Coherence) และมีความเป็นอิสระ (Autonomy) ซึ่งลักษณะเหล่านี้ จะทำให้สถาบันทางการเมืองสามารถสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Huntington 1968 : 34-35)

การพัฒนาการเมือง หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ทำให้ระบบการเมืองและกระบวนการทางการเมืองสามารถเปิดกว้างให้กลุ่มบุคคลในสังคมที่ต้องการได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองสามารถถือครองและใช้อำนาจนี้ รวมทั้งประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น พัฒนาการทางการเมืองจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยพลังทางสังคมและเศรษฐกิจโดยทั่วไปเป็นตัวผลักดัน (ชโยนนันต์ สมุทวณิช 2538: 5)

จากที่กล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า Pye เน้นถึงความสามารถของระบบ ส่วน Almond และ Powell เน้นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมืองให้มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ขณะที่ Huntington เน้นถึงความเป็นสถาบันของระบบ ส่วนชโยนนันต์ สมุทวณิช เน้นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยพลังทางสังคมและเศรษฐกิจ

กระบวนการพัฒนาทางการเมือง เป็นกระบวนการทำให้การเมืองมีลักษณะที่สำคัญ (ประหยัด หงษ์ทองคำ 2549: 7) ดังต่อไปนี้

ผลงานวิจัยนักศึกษาระดับปริญญาตรี

1. มีความเป็นสมัยใหม่
2. มีความเป็นสถาบัน และสร้างให้สถาบันมีความสามารถในการดำเนินงานในหน้าที่ให้เกิดผลสำเร็จ
3. สร้างรัฐให้มีอำนาจครอบคลุมทั่วประเทศ และทำให้ประชาชนที่อยู่ภายใต้ระบบการเมืองการปกครอง มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความผูกพัน มีความจงรักภักดีและมีความรู้สึกในเรื่องชาตินิยม
4. สร้างเสถียรภาพให้เกิดขึ้นในด้านเศรษฐกิจและสังคม และการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจและสังคมจะต้องเป็นไปอย่างมีระเบียบและสงบ ปราศจากการใช้อำนาจหรือความรุนแรงบังคับ

5. สร้างวัฒนธรรมการเมืองแบบมีส่วนร่วม (Participant Political Culture) ให้เกิดแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง

6. สร้างความเป็นอิสระแก่ระบบย่อย เช่น ส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีบทบาทในการเมืองท้องถิ่นอย่างกว้างขวางและเป็นอิสระ ส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างครบถ้วน เช่น การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การชุมนุมทางการเมืองอย่างอิสระ และสงบ การใช้สิทธิทางการเมืองตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เป็นต้น

7. สร้างวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ผู้อาสาเป็นนักการเมือง ให้รู้จักบทบาทอำนาจหน้าที่ที่ถูกต้องของตน รู้จักความเสียสละในการปฏิบัติหน้าที่

8. สร้างความชำนาญและความสามารถในหน้าที่การงานแต่ละด้านอย่างแท้จริง เพื่อให้เกิดการแข่งขันและหน้าที่ความรับผิดชอบตามความชำนาญของแต่ละคนแต่ละฝ่าย เพื่อให้เป็นไปตามหลักการบริหารงานแบบมืออาชีพ เพื่อผลสำเร็จและสนองตอบความต้องการของประชาชนอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

9. สร้างการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อความเป็นระเบียบ ความซัดเจน ความเป็นธรรมและความโปร่งใส

ดังนั้น จากแนวคิดการพัฒนาการเมืองของนักรัฐศาสตร์ที่มีความเห็นแตกต่างกัน ประหยัด หงษ์ทองคำ (2549 : 7-8) สามารถสรุปเป็นหลักกว้าง ๆ ได้ว่า "การพัฒนาทางการเมือง คือ ความสามารถของระบบการเมืองในการสนองตอบข้อเรียกร้องต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปโดยไม่มี ความรุนแรงหรือการแตกสลายของระบบ"

จากแนวคิดที่หลากหลายเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองดังกล่าวข้างต้น เมื่อพิจารณาในสาระสำคัญเห็นได้ว่า การพัฒนาการเมืองมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความพยายามในการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้น จึงอาจสังเคราะห์ความหมายใหม่ของการพัฒนาทางการเมืองได้ว่า การพัฒนาทางการเมืองหมายถึง "การเสริมสร้างให้ระบบการเมืองเอื้อหรือส่งเสริมต่อการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม" โดยระบบการเมืองที่ส่งเสริมการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ คือ ระบบการเมืองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทในการควบคุม กำกับและตรวจสอบ เพื่อให้มั่นใจว่า การตัดสินใจต่าง ๆ ทางการเมืองจะต้องเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการตอบสนองประโยชน์สุขของประชาชน ซึ่งระบบการเมืองในคุณลักษณะดังกล่าว ก็คือ "ระบอบประชาธิปไตย"

1.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมือง

Huntington (อ้างถึงในสิทธิพันธ์ พุทธหนู 2541 : 57-59) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองมีความแตกต่างกันไปในแต่ละสังคมขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งสรุปได้ 6 ประการ ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงของสังคม กล่าวคือ สังคมย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามขั้นตอนเพื่อนำไปสู่สังคมทันสมัย ซึ่งลักษณะของระบบการเมืองในสังคมทันสมัย ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอดีต เช่น สังคมที่พัฒนาจากสังคมจารีตประเพณีที่มีรูปแบบการปกครองแบบรวมนอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง มีแนวโน้มพัฒนาเป็นการปกครองแบบอำนาจนิยมหรือเผด็จการ เป็นต้น

2. สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรมนั้น มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองของประเทศ เช่น James Davis (อ้างถึงในสิทธิพันธ์ พุทธหนู 2541: 57) เสนอว่า การที่เศรษฐกิจมีการพัฒนาก้าวหน้า แต่แล้วกลับตามมาด้วยวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจอย่างกะทันหัน เป็นเหตุให้ช่องว่างระหว่างความคาดหวังของประชาชนกับความสามารถในการตอบสนองของระบบการเมืองขยายกว้าง ส่งผลให้ประชาชนไม่สามารถทนต่อสภาพที่เป็นอยู่ได้ ก็จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในรูปของการปฏิวัติขึ้น นอกจากนี้ องค์ประกอบทางสังคมและการเมืองยังมีส่วนในการกำหนดรูปแบบและทิศทางของการพัฒนาการเมืองของสังคมด้วย เช่น การศึกษาจะช่วยให้ผู้คนในสังคมได้เปิดหูเปิดตากว้างขึ้น มีความเข้าใจชีวิตและสังคมดีขึ้น วิถีชีวิตของคนในสังคมที่ทันสมัยจะผลักดันให้คนกลุ่มนี้มีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบที่แตกต่างกันไป รวมทั้งค่านิยมของผู้นำทางการเมือง ความสามารถของผู้นำ วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนต่างมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองทั้งสิ้น

3. สภาพแวดล้อมภายนอกประเทศ มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมืองภายในเช่นกัน โดยส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปของแนวความคิด ค่านิยม เทคโนโลยี รูปแบบโครงสร้างต่าง ๆ ที่นำเข้ามา ส่งผลให้สังคมขาดความเป็นอิสระในตนเอง และถูกรอบงำจากความคิดหลายประการซึ่งไม่อาจนำมาประยุกต์ให้เข้ากับสภาพภายในได้

4. ระยะเวลาที่เปลี่ยนแปลง กล่าวคือ สังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงในระยะหลัง ๆ รัฐบาลจะมีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมมาก ในขณะที่ชนชั้นกลางไม่เข้มแข็งพอ การพัฒนาประชาธิปไตยจึงเป็นไปด้วยความลำบาก แตกต่างจากรัฐที่พัฒนาในระยะแรกซึ่งค่อย ๆ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นขั้นตอน ไม่ประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจ เช่น ภาวะเงินเฟ้อ ภาวะไร้การจ้างแรงงาน หรือปัญหาทางการเมือง เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้ทำให้เกิดภาวะไร้เสถียรภาพทางการเมืองได้ หากสถาบันทางการเมืองไม่มีประสิทธิภาพ

5. ลำดับขั้นตอนหรือทิศทางของการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ การพัฒนาการเมืองจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้ ต้องมีเงื่อนไขของลำดับขั้นตอนการเปลี่ยนแปลง คือ เริ่มต้นด้วยการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันให้เกิดขึ้นในชาติก่อน ตามด้วยการสร้างอำนาจอันชอบธรรมในการปกครองให้กับรัฐบาล แล้วจึงสร้างความเท่าเทียมหรือความเสมอภาคทางการเมืองภายหลัง

6. อัตราการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่เป็นไปอย่างรวดเร็วจะมีผลทำให้เกิดความตึงเครียดภายในสังคมอันนำไปสู่วิกฤตการณ์ทางการเมือง

นอกจากนี้ ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทางการเมือง (สุจิต บุษบงการ 2530 : 26-36) ประกอบด้วย

1. วัฒนธรรมทางการเมือง ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาทางการเมืองในฐานะที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการริเริ่มการเปลี่ยนแปลง แต่ในขณะเดียวกันอาจมีผลต่อด้านการเปลี่ยนแปลงด้วยก็ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อวัฒนธรรมการเมืองของประชาชนส่วนใหญ่ยังเป็นแบบอนุรักษนิยมไม่ต้องการการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมการเมืองกับการพัฒนาทางการเมืองอีกประการ คือ การสร้างความชอบธรรมให้กับระบบการเมือง ซึ่งหมายถึงการยอมรับจากประชาชนส่วนใหญ่

2. การมีส่วนร่วมทางการเมือง มีผลต่อการพัฒนาการเมือง เนื่องจากเป็นลักษณะที่สำคัญต่อระบบการเมืองสมัยใหม่ ที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้รัฐบาลดำเนินการตอบสนองความต้องการของประชาชน รวมถึงไม่ยอมให้คนเพียงกลุ่มเดียวผูกขาดอำนาจ นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองยังมีส่วนกำหนดความชอบธรรมของระบบการเมืองและผู้นำทางการเมือง โดยการแสดงออกของประชาชนในการสนับสนุนผู้นำหรือรัฐบาลซึ่งช่วยเสริมความเข้มแข็งให้กับรัฐบาล

3. การใช้ความรุนแรงทางการเมือง ซึ่งแม้ว่าจะเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาแต่ก็เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงสังคมและพัฒนาการเมืองในหลายประเทศ อันแสดงออกให้เห็นถึงสภาพของสังคมว่าอยู่ในช่วงของการเปลี่ยนแปลง สาเหตุที่นำมาซึ่งความรุนแรงนั้นส่วนหนึ่งเกิดจากความคาดหวังของประชาชนในสังคมที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเกินความสามารถที่ระบบการเมืองจะตอบสนองได้ จนในที่สุด เกิดการผลักดันให้ใช้ความรุนแรงทางการเมืองแทนการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามปกติ ซึ่งการใช้ความรุนแรงนี้มีโทษสิ่งที่เกิดขึ้นได้บ่อยเนื่องจากต้องอาศัยเงื่อนไขหลายประการ แต่หากเมื่อเกิดขึ้นแล้ว การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายหลังความรุนแรงนั้น มักไม่เปลี่ยนแปลงกลับไปสู่ระบบการเมืองแบบเดิม

4. สถาบันทางการเมือง เนื่องจากเป็นองค์กรที่ผลักดันการเปลี่ยนแปลงและเสริมสร้างควมมีเสถียรภาพและความสามารถของระบบการเมือง ซึ่งสถาบันการเมืองในที่นี่อาจจำแนกออกได้เป็น 3 ประเภท คือ (1) สถาบันจารีตประเพณี คือ สถาบันที่ผู้นำได้อำนาจมาตามจารีตประเพณีที่ยึดถือปฏิบัติกันมา เช่น สถาบันกษัตริย์ หัวหน้าเผ่า ผู้ครองแคว้น เป็นต้น (2) สถาบันบริหาร หรือ ระบบราชการ และ (3) สถาบันที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เช่น พรรคการเมือง รัฐสภา ซึ่งการทำให้สถาบันการเมืองทั้ง 3 ประเภทนี้ มีความเป็นสถาบันอย่างแท้จริง มีความเข้มแข็ง จึงจำเป็นต่อการมีเสถียรภาพของระบบการเมือง ซึ่งหากสถาบันใดเสื่อมสลายไป สถาบันอื่น ๆ ยังคงดำรงอยู่ได้

นอกจากนั้น Huntington (อ้างถึงในลิจิต ชีรเวคิน 2551) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางการเมือง อันนำไปสู่ความวุ่นวายทางการเมืองของประเทศกำลังพัฒนา มาจากการที่ประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่อยู่ภายใต้การปกครองแบบเผด็จการ ไม่ว่าจะเป็นเผด็จการทางทหารหรือเผด็จการคณะบุคคล แต่เนื่องจากความจำเป็นที่ต้องลงไว้ซึ่งความชอบธรรมทางการเมือง และความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยการพัฒนา จึงมีการผลักดันการพัฒนาอุตสาหกรรม โดยผลจากการพัฒนาดังกล่าวนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจในมิติต่าง ๆ อันนำไปสู่การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน ซึ่งจากเหตุและผลดังกล่าว Huntington สรุปว่าคือ ความจำเป็นทางการเมือง (Political modernization)

ดังนั้น เมื่อเกิดความจำเป็นทางการเมืองจึงจำเป็นอย่างยิ่งต้องมีการพัฒนาการเมือง (Political Development) เนื่องจากระบบการปกครองแบบเผด็จการที่ปิดไม่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นระบบที่ไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม หากอัตราความจำเป็นทางการเมืองเกิดขึ้นสูงเนื่องมาจากความพลวัตของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม แต่การพัฒนาการเมืองเป็นไปอย่างเชื่องช้าเนื่องจากกลุ่มผู้กุมอำนาจต้องการกุมอำนาจอยู่ต่อไปก็จะเกิดการเสียดุล ซึ่งการเสียดุลดังกล่าวนำไปสู่การใช้ความรุนแรงในการเรียกร้องสิทธิเสรีภาพ จนบางครั้งอาจกลายเป็นการจลาจลทางการเมือง และตามมาด้วยความวุ่นวายทางการเมือง (Huntington อ้างถึงในลิจิต ชีรเวคิน 2551) ซึ่งลิจิต ชีรเวคิน (2551) ได้ยกตัวอย่างกรณีเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 และเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ (วันที่ 17-20 พฤษภาคม พ.ศ. 2535) รวมถึงเหตุการณ์เมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 อันเป็นความชะงักงันของระบบประชาธิปไตยแบบเปิด แต่ก็ได้รับการสนับสนุนในระดับหนึ่งจากประชาชน เนื่องจากระบบการปกครองแบบเปิดดังกล่าวถูกทำให้ผิเคเหี้ยน เป็นระบบการเมืองที่ผู้ใช้อำนาจขาดความซื่อสัตย์สุจริต นอกราชฎ์บังหลวงและลูกแก่อำนาจ สร้างความยุติธรรมให้แก่สังคม มีการแทรกแซงข้าราชการประจำ โดยเฉพาะการทำให้กลไกการตรวจสอบอำนาจไม่สามารถดำเนินการได้ ระบบการเมืองก่อนวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 จึงเป็นระบบที่กลไกการตรวจสอบ

การใช้อำนาจรัฐล้มเหลวโดยสิ้นเชิง เนื่องจากองค์กรต่างๆ ที่ตั้งขึ้นมานั้นไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เพราะขาดความเป็นกลาง

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเมือง ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ (1) การเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงสภาพแวดล้อมภายนอกประเทศ (2) การมีส่วนร่วมทางการเมือง (3) วัฒนธรรมทางการเมือง และจาก 3 ด้านนี้ จึงนำมาสู่ความวุ่นวายหรือความรุนแรงทางการเมือง อันส่งผลให้เกิดการพัฒนาทางการเมือง

1.3 การพัฒนาระบบประชาธิปไตย

ประชาธิปไตย (Democracy) เป็นคำประสมระหว่าง "Demos" ที่แปลว่าประชาชน และ "Kratos" ที่แปลว่า การปกครอง รวมความได้ว่า การปกครองโดยประชาชน ขณะที่คำว่า "ประชาธิปไตย" ประกอบด้วยคำว่า "ประชา" ซึ่งหมายถึง "ปวงชน" และ "ธิปไตย" ซึ่งหมายถึง "ความเป็นใหญ่" เมื่อรวมกันจึงหมายถึง "ความเป็นใหญ่ของปวงชน" (คมกฤษ พุ่มทอง 2553 : 19) ส่วนพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2552 ได้ให้ความหมายของคำว่า ประชาธิปไตย ไว้ว่า "ประชาธิปไตย หมายถึง ระบบการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่, การถือเสียงข้างมากเป็นใหญ่" (คมกฤษ พุ่มทอง 2553 : 21)

คำจำกัดความของคำว่า ประชาธิปไตย ที่เป็นที่ยุติกันเป็นอย่างดี คือ คำกล่าวของประธานาธิบดีอับราฮัม ลินคอล์น ประธานาธิบดีคนที่ 16 ของสหรัฐอเมริกา ที่ว่า "ประชาธิปไตย เป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน" (กมลทิพย์ แจ่มกระจ่าง 2544, 5)

ในระยะหลัง มีการจำแนกนิยามคำว่า ประชาธิปไตย ออกเป็น 2 ประเภทเพื่อสร้างความเข้าใจให้กระชับในหลักการทางประชาธิปไตย คือ การนิยามความหมายอย่างแคบและการนิยามความหมายอย่างกว้าง (พระมหากฤตวิทย์ 2548 : 65-68) และ (กมลทิพย์ แจ่มกระจ่าง 2544 : 5) ดังนี้

1. ความหมายอย่างแคบ หมายถึง ประชาธิปไตยที่เป็นระบบการเมืองการปกครองที่ประชาชนมีอำนาจปกครองตนเอง

2. ความหมายอย่างกว้าง หมายถึง ประชาธิปไตยที่เป็นวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ที่มีการยอมรับสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาค ความสำคัญและประโยชน์ต่าง ๆ ซึ่งกันและกัน โดยมีเหตุผลเป็นเครื่องนำมาซึ่งความสุขร่วมกัน

การพัฒนาประชาธิปไตย จำเป็นที่จะต้องมีการมองภาพ ทั้งในระดับภาพรวมคือ มหภาค (Macro level) และระดับเฉพาะจุดคือ จุลภาค (Micro level) โดยประชาธิปไตยสามารถมองได้ใน 2 ระดับ (ลิจิต ชีรเวคิน 2546 : 247-248) คือ

1. ระดับมหภาค เป็นการวิเคราะห์การเมืองระบอบประชาธิปไตยที่มองจากการแบ่งโครงสร้างการเมืองออกเป็น 3 ระดับ คือ

1.1 โครงสร้างส่วนบน ซึ่งเป็นโครงสร้างการเมืองการบริหารหรือกลไกการเมืองและกลไกรัฐ อันประกอบด้วย รัฐธรรมนูญ พรรคการเมือง การเลือกตั้ง รัฐสภา รัฐบาล

1.2 โครงสร้างส่วนกลาง เพื่อให้ระบอบประชาธิปไตยได้ผล จึงจำเป็นต้องมีการเชื่อมระหว่างโครงสร้างส่วนบนและส่วนล่างเพื่อให้กระบวนการเป็นรูปแบบที่ครบวงจร โดยกลไกที่เป็นตัวเชื่อม คือ พรรคการเมือง กลุ่มผลักดัน กลุ่มผลประโยชน์และสื่อมวลชน

1.3 โครงสร้างส่วนล่าง ซึ่งเป็นกลุ่มที่เป็นเสมือนรากฐานของประชาธิปไตยระดับชาติในการดำเนินการบริหารราชการแผ่นดิน เช่น การปกครองท้องถิ่น

2. ระดับจุลภาค ต้องมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม สถานการณ์การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม

ดังนั้น การพัฒนาประชาธิปไตย จำเป็นต้องพิจารณาทั้งระดับมหภาคและระดับจุลภาค การศึกษาดังนี้เน้นถึงความรุนแรงทางการเมือง การพัฒนาประชาธิปไตยจึงพิจารณาเฉพาะในระดับมหภาคเท่านั้น คือ พิจารณาถึงบทบาทของรัฐธรรมนูญ พรรคการเมือง และการปกครองท้องถิ่นต่อการพัฒนาประชาธิปไตย (ลิขิต ชีรวะกิน 2552) ดังนี้

1. บทบาทของรัฐธรรมนูญต่อการพัฒนาประชาธิปไตย - รัฐธรรมนูญมีหน้าที่ในการพัฒนาประชาธิปไตย เนื่องจากการปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นการปกครองแบบนิติรัฐ หรือเป็นการปกครองโดยกฎหมาย จำเป็นต้องมีรัฐธรรมนูญ ดังนั้น หากเกิดเหตุการณ์ เช่น การปฏิวัติรัฐประหาร ที่ทำให้มีการประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับเดิม แล้วประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวเพื่อการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับถาวรต่อไป จะส่งผลให้การพัฒนาประชาธิปไตยเกิดการหยุดชะงัก ไม่ต่อเนื่อง ดังนั้น การปฏิรูประบบการเมืองโดยการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญหรือจัดทำร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับขึ้นมาใหม่ สิ่งสำคัญที่สุดในการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชน ไม่ว่าจะทางตรง คือ การแสดงความคิดเห็น การออกเสียงแสดงประชามติ การเข้าชื่อเสนอกฎหมาย การเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง การเป็นสมาชิกร่างรัฐธรรมนูญและอื่น ๆ หรือทางอ้อม คือ การไปเลือกผู้แทน จะเป็นผลให้รัฐธรรมนูญนั้นเป็นไปตามความต้องการของประชาชน จัดทำขึ้นโดยประชาชน และเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง อันจะก่อให้เกิดความรัก ห่วงแหน ไม่ยอมให้ผู้ใดมาล้มล้างหรือเปลี่ยนแปลงไป การพัฒนาประชาธิปไตยก็จะมีรัฐธรรมนูญที่มีบทบาทพัฒนาไปโดยต่อเนื่อง ปราศจากการปฏิวัติหรือรัฐประหาร (ปรีชา จำรัสศรี 2550 : 229-234)

2. พรรคการเมือง ถือเป็นกลไกหลักในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมีบทบาทสำคัญคือ การสรรหาและคัดเลือกบุคคลลงสมัครรับเลือกตั้ง เพื่อไปใช้อำนาจบริหารหรือนิติบัญญัติแทนประชาชน และเป็นผู้เสนอทางเลือกให้กับประชาชนในการกำหนดนโยบาย

สาธารณะ อันมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 2547 : 19)

3. การปกครองท้องถิ่น การปกครองตนเองในรูปแบบของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริงถือเป็นฐานเสริมสำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (ลิขิต ชีรเวทิน 2546 : 259) เนื่องจากการปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้เกิดความคุ้นเคยในการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งจะไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติต่อไป รวมถึงทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง (Self Government) ซึ่งเป็นหัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตยประการหนึ่ง (ชวงศ์ ฉายะบุตร 2539 :14)

1.4 ปัญหาของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

ลิขิต ชีรเวทิน (2546 : 382-383) กล่าวถึงปัญหาหลักของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่นำไปสู่การเรียกร้องให้มีการปฏิรูปการเมืองในภายหลังว่า เป็นปัญหาที่เกิดจากกระบวนการทางการเมืองและการประกอบธุรกิจ ซึ่งเรียกว่า ธุรกิจการเมือง ที่ถูกรอบงำด้วยอำนาจเงิน และนำไปสู่การฉ้อโกงที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยความร่วมมือระหว่างนักการเมือง ข้าราชการประจำ และนักธุรกิจ ดังนี้

1. การใช้เงินซื้อเสียง เป็นการลงทุนที่คุ้มค่าเมื่อมองการเมืองในลักษณะของธุรกิจการเมือง กล่าวคือ เป็นการลงทุนเพื่อจะได้มีโอกาสหาประโยชน์จากตำแหน่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อได้เข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี โดยเงินที่ลงทุนอาจเป็นเงินลงทุนส่วนตัว หรือโดยการสนับสนุนของพรรคการเมือง เนื่องจากพรรคการเมืองนั้นต้องการมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ เพื่อเป็นพรรคแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลและหัวหน้าพรรคก็จะได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี การใช้เงินจึงสามารถกระทำได้ 2 ส่วน คือ การใช้เงินซื้อบุคคลที่มีโอกาสได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งมาอยู่ในพรรค และใช้เงินซื้อเสียงเพื่อให้ผู้ที่พรรคส่งได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง

2. การแย่งกันเป็นรัฐมนตรี โดยระดับกระทรวงแบ่งเป็นระดับที่มีความต้องการสูงปานกลาง และต่ำ ขึ้นอยู่กับอำนาจและผลประโยชน์ที่กระทรวงดังกล่าวจะเอื้ออำนวย ความขัดแย้งที่แย่งกันเป็นรัฐมนตรี เป็นสาเหตุสำคัญที่นำไปสู่การไร้เสถียรภาพของรัฐบาลและการเมืองที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ประชาชนเสื่อมศรัทธาต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เกิดการฉ้อโกงคุณค่านักการเมือง

3. การแทรกแซงการบริหารงานข้าราชการประจำ เมื่อกระบวนการทางการเมืองเป็นรูปแบบของธุรกิจการเมืองที่มุ่งหาผลประโยชน์จากการเสนอโครงการ หรือการใช้งบประมาณแผ่นดิน ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากข้าราชการประจำ ดังนั้น การแทรกแซงของนักการเมืองใน

การบริหารบุคลากรระดับสูงของข้าราชการประจำและรัฐวิสาหกิจจึงเป็นสิ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งบางครั้งละเมิดคุณธรรม หลักการบริหารและหลักการบังคับบัญชาของระบบราชการ

4. การหาประโยชน์จากการบริหารงบประมาณแผ่นดิน นำไปสู่การเสนอโครงการที่ไม่มีความจำเป็นหรือไม่มีความเร่งด่วน เหตุผลหลัก คือ การหาผลประโยชน์ในเชิงสัดส่วนจากงบประมาณที่ใช้ในโครงการที่รัฐมนตรีผู้นั้นเป็นผู้รับผิดชอบ หรือผลักดันงบประมาณไปพัฒนาในเขตเลือกตั้งในจังหวัดของตน ขณะที่ระดับความจำเป็นที่จะใช้งบประมาณดังกล่าวมีน้อยกว่าจังหวัดอื่น เพื่อมุ่งหวังผลประโยชน์ทางการเมืองในอนาคต

5. การเสนออภิมาโครงการ มีวงเงินลงทุนเป็นจำนวนมากจากการลงทุนของต่างชาติ หรือการร่วมทุนกับต่างชาติ ถูกนำเสนอโดยรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องโดยอ้างความจำเป็นของการพัฒนาประเทศ ซึ่งโครงการดังกล่าวเป็นแหล่งหาผลประโยชน์ทางการเงินให้กับพรรคการเมือง หรือนักการเมืองผู้นั้น

นอกจากนี้ ปัญหาของประชาธิปไตยสามารถแบ่งได้ 3 ส่วน (เกษียร เตชะพีระ 2547 : 1-3) ดังนี้

1. ปัญหาเอกลักษณ์ในระบอบประชาธิปไตย ในประวัติศาสตร์ตะวันตกสมัยใหม่ ประชาธิปไตยถือกำเนิดขึ้นในรูปลักษณะการปกครองในระบอบผู้แทน (Representative government) โดยเป็นเรื่องของชนชั้นขุนนางเจ้าที่ดิน เลือกตั้งผู้แทนไปเป็นสภาคอยถ่วงดุลทัดทานอำนาจสัมบูรณาญาสิทธิของกษัตริย์ไว้ ระบอบผู้แทนจึงมีลักษณะชนชั้น (Class Character) และความสัมพันธ์ระหว่างผู้แทนกับผู้เลือกตั้ง (The Electorate) ดำเนินไปบนพื้นฐานความไว้วางใจ (Trust) ด้วยความที่ทั้งผู้แทนและผู้เลือกตั้งสังกัดชนชั้นเดียวกัน มีผลประโยชน์ทางชนชั้นร่วมกัน ดังนั้น ต่อมาเมื่อขยายประชาธิปไตยไปสู่ประชาชนชนชั้นอื่นในชาติให้มีสิทธิเลือกตั้งถ้วนหน้า (Universal Suffrage) จึงเป็นการปลดปล่อยผู้แทนจากพันธกรณีต่อเจตจำนงเฉพาะของกลุ่มชนผู้เลือกตั้งตนในทางหลักการ ให้กลายเป็นผู้แทนของประชาชนทั้งชาติ ขึ้นต่อเจตจำนงทั่วไปของมหาชนแทน แต่กลับนำมาสู่ปัญหาความไว้วางใจของผู้เลือกตั้งต่อผู้แทน อีกทั้งยังสร้างเงื่อนไขให้ผู้เลือกตั้งเพิกเฉย ไม่เอาใจใส่ต่อการเมือง เนื่องจากคิดว่ามีผู้แทนคอยเป็นธุระดูแลบริหารบ้านเมืองแทนอยู่แล้ว รวมถึง สิ่งสำคัญคือ ตรรกะของกลไกการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยนำไปสู่การแปลงเอกลักษณ์ (Identity Transformation) กล่าวคือ เกิดการสลายเอกลักษณ์ ความเป็นกลุ่ม-พรรค-ชุมชน-อาชีพ-บรรษัท-เพศ-ชาติพันธุ์ ฯลฯ ที่แต่ละคนสังกัด ทำให้ทุกคนกลายเป็นปัจเจกบุคคล (Atomization) แล้วสร้างเอกลักษณ์ใหม่ที่รวมทุกคนให้กลายเป็น "ชาติ" ขึ้นอีกที (Nationalization) ผ่านหีบบัตรในกระบวนการเลือกตั้ง กล่าวคือ ผู้แทนที่ผู้เลือกตั้งเลือกผ่านกระบวนการเลือกตั้ง

รวมกันเป็น "คณะผู้แทน" กลายเป็นตัวแทนของ "ชาติ" มิใช่ตัวแทนของผู้เลือกตั้งซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะ (เกษียร เตชะพีระ 2547 : 1)

2. ปัญหาเสียงข้างมากในระบอบประชาธิปไตย - ในหมู่ประชาชนนั้น มิได้มีความเห็นเดียวเป็นเอกฉันท์ทุกเรื่องเสมอไป บ่อยครั้งที่เห็นความแตกต่าง ชัดแจ้ง แบ่งแยก ออกเป็นเสียงข้างมากกับเสียงข้างน้อยในเรื่องต่าง ๆ ระบอบประชาธิปไตยจึงยึดถือว่า เสียงข้างมากปกครอง/เสียงข้างน้อยต้องมีสิทธิ (Majority Rule/Minority Right) ในการลงมติตัดสินใจบริหารกิจการบ้านเมือง แต่มีปัญหาในทางปฏิบัติ กล่าวคือ ในกระบวนการเลือกตั้ง คนทั่วไปถือเป็นสิ่งบอกเจตนารมณ์ของเสียงข้างมาก และตามที่กล่าวถึงปัญหาเอกลักษณ์ในระบอบประชาธิปไตยในข้อแรก เสียงข้างมากที่มีนัยสำคัญต้องปรากฏตัวในรูป "ชาติ" เท่านั้น มิใช่เสียงข้างมากของประชาชนที่มีเอกลักษณ์แตกต่างกันไปหลากหลายกลุ่ม นอกจากวิธีการเลือกตั้งแล้ว อีกวิธีที่อาจแสดงถึงเสียงข้างมากของ "ชาติ" ในระบอบประชาธิปไตยได้ คือ ผ่านสื่อมวลชน (Mass Media) ด้วยการปรากฏตัวผ่านสื่อ (Mediated Appearance) เนื่องจากไม่สามารถมองเห็นเสียงข้างมากได้ด้วยตาเปล่า เช่น การเรียกประชุมประชาชนทั้งหมดเพื่อขอเสียงข้างมาก ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นการเปิดช่องให้ชนชั้นนำส่วนน้อยสามารถอาศัยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการรวมศูนย์ผูกขาดทุนสื่อสารโทรคมนาคม มาผูกขาดสื่อมวลชนและสร้างฉันทามติขึ้นได้ (Media Monopoly + Manufacturing of Consent) ฉะนั้น เสียงข้างน้อยเพียงพรรคเดียว บริษัทเดียว ก็สามารถอาศัยสื่อต่าง ๆ สร้าง "เสียงข้างมาก" ให้ปรากฏขึ้นได้ อันนำมาซึ่งกระบวนการทำผลประโยชน์ของชนชั้นนำส่วนน้อยให้กลายเป็นเสียงข้างมากและผลประโยชน์ของ "ชาติ" (Majoritization & Nationalization of Elite Interest) คู่ขนานไปกับการทำความเห็นต่างให้กลายเป็นเสียงข้างน้อยและไม่ใช่ผลประโยชน์ของ "ชาติ" ไปได้อย่างน่าอัศจรรย์ (Minoritization & Denationalization of Dissent) (เกษียร เตชะพีระ 2547 : 2)

ผลงานวิจัยนักศึกษาระดับปริญญาตรี

3. ปัญหาสิทธิและความยุติธรรมในระบอบประชาธิปไตย - หากถามว่า: "การเมืองการปกครองในระบอบตัวแทนและประชาธิปไตย เป็นกลไกที่เอื้อต่อสิทธิและความยุติธรรมได้จริงหรือไม่?" คำตอบมาตรฐานของระบอบประชาธิปไตยสมัยใหม่ก็คือ รัฐที่ยุติธรรมคือรัฐที่เคารพเส้นสิทธิของประชาชนที่จำกัดอำนาจรัฐอยู่ และปฏิบัติพันธะหน้าที่ที่พึงมีต่อประชาชนตามสัญญาประชาคม อาทิ คุ้มครองความปลอดภัยและสวัสดิภาพในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของประชาชน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในกรอบคำตอบใหญ่ดังกล่าว มีความหลากหลาย (Variations) ของเนื้อหารายละเอียดที่แต่ละแนวความคิดการเมืองให้ไว้ว่า ความยุติธรรมอยู่ที่ใด ขึ้นอยู่กับว่าเส้นสิทธิถูกลากขึ้นที่ใดและมีลักษณะอย่างไร (เกษียร เตชะพีระ, 2547: 3)

นอกจากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ปัญหาเรื่องสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับความเป็นผู้แทนปวงชนในรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2550 ยังแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น (ปริญญา เทวานฤมิตรกุล 2553: 1-7) ดังนี้

1. ปัญหาของระบบเลือกตั้ง - ระบบเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 มีปัญหาเรื่องผลการเลือกตั้งที่ผิดเพี้ยนไปจากเจตนารมณ์ของประชาชน ซึ่งเห็นได้จากผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550 อันแสดงให้เห็นว่า ระบบเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 ให้ประโยชน์แก่พรรคใหญ่ โดยพรรคใหญ่ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากกว่าที่ควรจะได้ ส่วนพรรคเล็กก็เสียเปรียบโดยได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรน้อยกว่าที่ควรจะได้ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงข้อเสียของระบบเลือกตั้งเสียงข้างมากธรรมดา (Simple Majority System) ที่พรรคใหญ่ได้เปรียบพรรคเล็ก

2. ปัญหาการบังคับสังกัดพรรค - สำหรับประเทศไทย แต่เดิมมิได้บังคับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้สังกัดพรรค มาจนถึงรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2517 จึงเริ่มต้นบังคับให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรค จนกระทั่งมาถึงรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ได้ทำให้ปัญหานี้มีมากขึ้นด้วยการกำหนดให้ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องสังกัดพรรคอย่างน้อย 90 วัน ก่อให้เกิดปัญหาฝ่ายนิติบัญญัติถูกรัฐบาลครอบงำโดยใช้พรรคการเมือง

แม้ว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยมีปัญหาดังที่กล่าวมา ก็ได้หมายความว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นไม่ดี ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยไม่ใช่ระบบการเมืองการปกครองที่ดีที่สุด แต่เป็นระบบที่เลวน้อยที่สุด หรืออาจกล่าวว่าเป็นระบบที่ทำงานได้ผล หากระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยจะทำงานได้ผลนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ รัฐธรรมนูญ พรรคการเมือง ข้าราชการ และประชาชน ที่กล่าวมาในข้อ 1.3 ด้วย หากตัวแปรต่าง ๆ นั้น ดำเนินการไปตามบทบาทหน้าที่อย่างถูกต้อง ปัญหาของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยก็สามารถแก้ไขให้ลุล่วงไปได้

2. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

2.1 สาเหตุการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองนั้น มีนักวิชาการหลายท่านพยายามให้คำตอบในทัศนะที่แตกต่างกันไป โดยได้สรุปสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง (สิทธิพันธ์ พุทธหุน 2541 : 205-207) ดังนี้

1. การสร้างความทันสมัย ด้วยเหตุที่กระบวนการสร้างความทันสมัยเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่าง ๆ จำนวนมาก เช่น การสร้างชุมชน การสร้างอุตสาหกรรม การพัฒนาเศรษฐกิจ การมี

โครงสร้างทางเศรษฐกิจสังคมที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น หากสิ่งหนึ่งที่สำคัญ คือ กระบวนการทางจิตวิทยาที่ทำให้คนละทิ้งความคิด ความเชื่อตลอดจนพฤติกรรมแบบดั้งเดิม มายอมรับค่านิยมแบบใหม่ อันก่อให้เกิดพฤติกรรมแบบใหม่ ๆ ขึ้นมา ความคาดหวังของคนเหล่านี้จะเพิ่มมากขึ้น ซึ่งหากไม่ได้รับการตอบสนองจากระบบ คนเหล่านี้จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น และหากการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้นในอัตราที่รวดเร็วกว่าความสามารถของระบบ การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในรูปแบบที่รุนแรงจะเกิดขึ้น

2. สภาพทางจิตวิทยา อันเนื่องมาจากพัฒนาการของความไม่พอใจ ซึ่งหมายถึงสิ่งที่มีคุณค่าอันเป็นที่คาดหวังมีระดับเพิ่มสูงขึ้น โดยที่ไม่มีการเพิ่มในระดับของสิ่งที่มีคุณค่าที่สามารถหามาได้จริง จะส่งผลให้เกิดความไม่พอใจ อันนำไปสู่แนวโน้มการใช้กำลังความรุนแรงได้

3. วัฒนธรรมทางการเมือง ซึ่งหมายถึงระบบความเชื่อ สัญลักษณ์ที่แสดงออก รวมถึงค่านิยมของทั้งผู้นำและประชาชน อันนำไปสู่พฤติกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ เช่น บางสังคมมีวัฒนธรรมที่เอื้ออำนวยต่อการใช้กำลังรุนแรง พฤติกรรมทางการเมืองจึงแสดงออกมาในรูปของการเข้าร่วมทางการเมืองในรูปแบบที่รุนแรง ไม่เคารพกฎกติกาของสังคม

ส่วน Crane Brinton (อ้างถึงในวีรพงษ์ งามางกูร, 2553 : 34) ได้เขียนหนังสือที่มีชื่อเสียงชื่อ "The Anatomy of Revolution" หรือ "การผ่าตัดแยกแยะการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่รุนแรง" กล่าวถึงเงื่อนไขในการเกิดความรุนแรงทางการเมืองในระยะแรก หรือ "Preliminary Stage Characteristics" ไว้ 5 ประการดังนี้

1. ประชาชนทั่วไปเริ่มรู้สึกถึงชนชั้นของตนเองในสังคม ไม่ว่าจะเป็นชนชั้นบนหรือชนชั้นล่าง (Class Antagonism) ความรู้สึกที่ถูกเก็บกดไว้โดยไม่รู้สึกรู้สึกรวมทั้งการกระจาย ส่งผลให้ปิดกั้นตนเองจากผู้อื่น ๆ ไม่ยอมรับฟังผู้อื่นนอกจากพวกที่เป็นชนชั้นเดียวกับตนเอง ในระยะนี้ จะเกิดผู้นำของตนขึ้น ทำให้ความไม่พอใจของทุกชนชั้นทวีความรุนแรงมากขึ้น

2. รัฐบาลไม่มีประสิทธิภาพในขณะที่เกิดความปั่นป่วนในข้อ 1 ขึ้น (Government Inefficiency) รัฐบาลอ่อนแอไม่เข้มแข็งพอที่จะได้รับความนิยมนและการสนับสนุนจากทั้งสองฝ่าย เมื่อวิกฤตการณ์ทางการเมืองดำเนินต่อไปจนรัฐบาลไม่สามารถสนองต่อความต้องการของทั้งสองฝ่ายได้ จึงเกิดการเผชิญหน้าระหว่างรัฐบาลกับผู้คนที่ยกข้อ

3. ผู้นำ ผู้ปกครอง ที่ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ (Inept Ruler) เมื่อสถานการณ์ดำเนินไป ชนชั้นทั้งสองฝ่าย มีความเห็นว่า ผู้นำไม่มีความเหมาะสม ความชอบธรรมก็เริ่มหมดไป ชาวสื่อที่เป็นไปในทางลบจะเกิดขึ้น ผู้คนทั้งสองฝ่ายเลือกที่จะเชื่อข่าวลือที่ตนชอบ ทั้ง ๆ ที่ข่าวลือเหล่านั้นไม่น่าเชื่อ เพราะไม่มีเหตุผลและไม่มีแหล่งอ้างอิงที่น่าเชื่อถือพอ โดยเฉพาะข่าวลือที่ไม่ดีเกี่ยวกับผู้นำ

4. เกิดความขัดแย้งระหว่างผู้นำในรัฐบาลและกลุ่มปัญญาชนที่เริ่มมีความคิดขัดแย้งตนเองว่า สิ่งที่คุณคิดหรือทำอยู่นั้นถูกต้องหรือไม่ และจะมีบางคน บางกลุ่มในบรรดาผู้นำในรัฐบาล และบางกลุ่มในพวกปัญญาชน ถอนตัวจากผู้ปกครองไปร่วมมือกับอีกฝ่ายหนึ่ง หรือที่เรียกว่า "Intellectual Transfer of Loyalty" โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มปัญญาชนที่เป็นฝ่ายสื่อสารมวลชน และผู้นำทางความคิดผ่านการเป็นคอลัมนิสต์ ผู้เขียนข่าว บรรณาธิการข่าว ซึ่งเป็นกลุ่มปัญญาชนที่มีความสำคัญสูงในการเป็นผู้นำทางความคิด เปลี่ยนข้างจากการเป็นผู้สนับสนุนฝ่ายผู้ปกครองมาเป็นผู้สนับสนุนฝ่ายต่อต้าน

5. การบังคับโดยกำลังประสะกับความล้มเหลว (Failure of Force) ซึ่งเป็นลักษณะสุดท้ายในเหตุการณ์เบื้องต้นของสถานการณ์ที่นำไปสู่เหตุการณ์ขั้นที่หนึ่งจนถึงขั้นที่สามของวิกฤตการณ์ "การเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงทางการเมือง คือ ฝ่ายผู้ปกครองพยายามจะออกกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งต่าง ๆ แต่ไม่มีประโยชน์ ไม่มีใครเชื่อฟัง ไม่มีใครปฏิบัติตาม ทำให้เกิดปรากฏการณ์คนลุกฮือขึ้นต่อต้าน ไม่สามารถปราบปรามขบวนการต่อต้านได้อย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด มีคนเข้าร่วมขบวนการต่อต้านรัฐบาลและผู้ปกครองเพิ่มขึ้นเหมือนไฟลามทุ่ง และขยายตัวไปสู่เบื้องล่างอย่างรวดเร็ว เมื่อมีการปราบปรามก็อาจจะสลายตัวไป แต่เมื่อฝ่ายผู้กำลังหยุดปฏิบัติการ ขบวนการนี้ก็ฟื้นตัวขึ้นมาใหม่

6. เมื่อสถานการณ์เป็นดังนี้ กลไกของรัฐหยุดทำงาน (State Mechanism stops Functioning) การใช้กำลังเข้าบังคับใช้กฎหมายไม่ประสบผลสำเร็จ ความแตกแยกในสังคมก็ยิ่งทวีความรุนแรงขึ้น การพึ่งเหตุพึ่งผลจะหมดไป ทั้งสองฝ่ายจะใช้อารมณ์เข้าทำห้ำหั่นกัน ในที่สุดสถานการณ์จะเคลื่อนเข้าสู่ขั้นตอนต่อไปจนถึงวิกฤตการณ์รุนแรง

2.2 วิธีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

ส่วนวิธีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สิทธิพันธ์ พุทธหนู (2541 : 208-209) จำแนกออกเป็น 2 วิธี คือ

1. การเปลี่ยนแปลงแบบสันติวิธี เป็นวิธีที่ได้รับการพัฒนาและนำมาใช้ในระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งมีอยู่ด้วยกันหลายรูปแบบ เช่น การประท้วง การเดินขบวนที่ไม่อยู่ในรูปของการใช้กำลัง การเขียนบทความวิพากษ์วิจารณ์ เป็นต้น โดยเป้าหมายทั่วไปของการดำเนินการแบบนี้ เพื่อสร้างความสนใจให้เกิดขึ้นกับมวลชนในประเด็นทางการเมือง และต้องการหาเสียงสนับสนุนให้กับฝ่ายตน ซึ่งการดำเนินการนี้ ทุกคนย่อมมีสิทธิที่จะกระทำได้ แม้ว่าจะขัดแย้งกับอำนาจรัฐก็ตาม

2. การเปลี่ยนแปลงแบบรุนแรง ถือเป็นวิธีการที่นำมาใช้กันจนเป็นปกติทางการเมืองในปัจจุบัน แบ่งออกได้เป็น 4 วิธี คือ

2.1 การก่อการร้าย เป็นวิธีที่สร้างความน่าสะพรึงกลัวได้มากกว่าวิธีอื่น ๆ เนื่องจากมุ่งทำลายล้างบุคคลและทรัพย์สิน เพื่อโจมตีหรือทำลายอำนาจรัฐในการรักษากฎ ระเบียบ รวมถึงการสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยให้แก่ประชาชน

2.2 การจลาจล เป็นการที่กลุ่มบุคคลเข้ากระทำการรุนแรงต่อทรัพย์สินหรือบุคคล แต่เป็นการดำเนินการที่ปราศจากการวางแผน ซึ่งอาจมองในอีกแง่ได้ว่า การจลาจลนั้นขาดการจัดการเกี่ยวกับการรวมกลุ่ม เป็นผลผลิตของอารมณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น

2.3 การรัฐประหาร เป็นการโค่นล้มรัฐบาลหรือเปลี่ยนผู้ปกครองใหม่โดยการใช้กำลัง ส่วนใหญ่ผู้ที่เข้ามีส่วนร่วมในการรัฐประหารมักเป็นทหาร เนื่องจากเป็นกลุ่มบุคคลที่มีกำลังอาวุธและกำลังคน ทั้งนี้ การทำรัฐประหารต้องมีการวางแผนไว้เป็นอย่างดี และเป็นไปอย่างรวดเร็ว ให้เวลารัฐบาลในการตอบโต้ได้น้อยที่สุด ซึ่งวิธีนี้ใช้ได้ในประเทศที่ประชาชนส่วนใหญ่ไม่สนใจการเมือง

2.4 การปฏิวัติ เป็นลักษณะหนึ่งที่เกิดขึ้นเมื่อมีข้อขัดแย้งในเรื่องของการปกครอง โดยมีกลุ่มชนเข้าใช้กำลังต่อสู้กัน ด้วยหวังที่จะเปลี่ยนแปลงระบบการเมือง ทั้งนี้ รูปแบบของสงครามปฏิวัติในปัจจุบัน คือ สงครามกองโจรที่มีเป้าหมายทางการเมือง คือการบ่อนทำลายรัฐบาลพร้อมกับสร้างความจงรักภักดีทางการเมืองที่มีต่อขบวนการปฏิวัติที่เกิดขึ้นกับประชาชน

โดยสรุปสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองนั้นเริ่มจากโครงสร้างส่วนล่าง ซึ่งคือ ประชาชน ที่เกิดความไม่พอใจ ไม่ว่าจะด้วยความคาดหวังที่ไม่ได้รับการตอบสนอง หรือการพัฒนาทางการเมืองที่ไม่ทันต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองก็ตาม ก่อให้เกิดการไม่ยอมรับฟังผู้อื่นที่มีใช้พวกที่เป็นชนชั้นเดียวกับตนเอง รวมไปถึงการที่ผู้ปกครองไม่ได้รับการยอมรับ และรัฐบาลไม่มีประสิทธิภาพ อันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ซึ่งวิธีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองนี้อาจเป็นไปได้โดยสันติวิธีหรือเป็นไปได้ด้วยความรุนแรง ขึ้นอยู่กับสถานการณ์รวมถึงสังคม วัฒนธรรมของประเทศนั้น ๆ

3. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับความรุนแรงทางการเมือง

ปัจจุบันการศึกษาเรื่องความรุนแรงมิได้ถูกผูกขาดเฉพาะนักยุทธศาสตร์ยุทธวิธีทางการทหารหรือนักวิชาการด้านความมั่นคง แต่มีการศึกษาจากนักวิชาการเกือบทุกแขนงทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เพื่อทำความเข้าใจความรุนแรงในแง่มุมต่างๆ ที่ซับซ้อนมากกว่าความรุนแรงทางกายภาพและความรุนแรงในฐานะเครื่องมือทางการทหารเท่านั้น ซึ่งในการศึกษานี้ เน้นที่ความรุนแรงทางการเมือง ดังนั้น จึงควรทำความเข้าใจเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาความคลุมเครือหรือความสับสน และสร้างความชัดเจนในการวิเคราะห์และประมวลผลของวิทยานิพนธ์นี้

3.1 นิยามของความรุนแรงทางการเมือง

องค์การอนามัยโลก (The World Health Organization 2002 : 5-7) ให้ความหมายของความรุนแรง หมายถึง "การกระทำที่มีเจตนาที่แสดงออกมาร่างกาย การขู่บังคับ การแสดงอำนาจ ต่อตนเอง บุคคลอื่น กลุ่มบุคคล หรือชุมชน เพื่อก่อให้เกิดการบาดเจ็บ การเสียชีวิต ความสะเทือนใจ ความสูญเสีย หรือการถูกทอดทิ้ง" ซึ่งความรุนแรงทางการเมืองเป็นหนึ่งในความรุนแรงในสังคม (Collective Violence) อันเป็นการกระทำความรุนแรงโดยกลุ่มบุคคล (Large Groups of Individuals) หรือโดยรัฐ (States) โดยแต่ละกลุ่มแสดงการขับเคลื่อนทางสังคม (Social Motive) เพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม หรือแย่งชิงผลประโยชน์ของผู้อื่นมาเป็นของตน

ทั้งนี้ นิยามของความรุนแรงทางการเมือง มีหลากหลาย เช่น Harold Nieburg (อ้างถึงในสุจิต บุญบงการ 2530 : 257) สรุปว่าความรุนแรงทางการเมือง หมายถึง การกระทำที่ก่อให้เกิดการหยุดชะงัก การทำลายล้าง หรือการทำให้ผู้อื่นต้องเจ็บปวดเสียหาย ซึ่งผู้กระทำมีจุดมุ่งหมายทางการเมือง และมีเป้าหมายที่จะทำลายบุคคลทางการเมือง หรือทำลายสถาบันที่พัวพันกับการเมือง ผลที่เกิดขึ้นจากความรุนแรงจะกระทบต่อกระบวนการทางการเมืองอย่างสำคัญ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้อื่น และทำให้สถานการณ์ที่มีการต่อรองทางการเมืองต้องเปลี่ยนรูป ซึ่งจะทำให้มีผลกระทบต่อระบบสังคมโดยรวม

นอกจากนั้น ความรุนแรงทางการเมือง หมายถึง การใช้กำลังหรือวิธีการใช้ใกล้เคียงกันในอันที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการเมือง (สุวิภา จวีวีเชยวณิช และ ณิชพงศ์ บุญเหลือ 2552 : 100) หรือ ความรุนแรงทางการเมือง คือ การใช้ความรุนแรงที่เกิดจากสงคราม ความขัดแย้ง และการใช้ความรุนแรงของรัฐ หรือความรุนแรงที่เกิดจากคนกลุ่มใหญ่ ได้แก่ การข่มขืนระหว่างสงคราม และการใช้ความรุนแรงที่มีผลต่อร่างกายและจิตใจในกิจการของสงคราม เช่น การทรมาน เหยียดทางการเมือง เป็นต้น (นันทพันธ์ ชินลาประเสริฐ 2546 : 9)

3.2 ลักษณะของความรุนแรงทางการเมือง

Tilly (อ้างถึงในสุจิต บุญบงการ 2549 : 459) สรุปลักษณะสำคัญของการใช้ความรุนแรงทางการเมือง ดังนี้

1. การใช้ความรุนแรงส่วนใหญ่ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สิน เป็นสิ่งที่ขยายตัวจากการกระทำซึ่งไม่ได้เป็นลักษณะของการใช้ความรุนแรงตั้งแต่เริ่มต้น เป็นการกระทำในลักษณะเรียกร่วมกันแบบธรรมดาซึ่งไม่ได้เน้นความรุนแรง เช่น การใช้ความรุนแรงที่เกิดจากการชุมนุมประท้วงหรือเดินขบวน (Demonstration) แต่บางครั้งการชุมนุมประท้วงเหล่านี้ได้ขยายรูปเป็นการใช้ความรุนแรง เช่น การก่อจลาจล

2. การใช้ความรุนแรงทางการเมืองที่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐทำหน้าที่ปราบปราม เช่น ตำรวจและทหารเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง โดยขึ้นอยู่กับระดับความรุนแรง ถ้ามีคนเข้าร่วมน้อย เจ้าหน้าที่ของรัฐจะเข้าไปเกี่ยวข้องน้อย แต่มิได้หมายความว่า หากขอบเขตของความรุนแรงมีมาก จะมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปเกี่ยวข้องมากขึ้น ความรุนแรงที่เกิดขึ้นนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐมักมีส่วนเริ่มให้เกิดความรุนแรงด้วย เช่น การปราบปรามผู้ชุมนุมประท้วงโดยใช้กำลัง มักมีผลให้ความรุนแรงขยายตัวเป็นวงกว้างมากขึ้น เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้ปราบปรามมักก่อให้เกิดความเสียหายในชีวิต คือ ทำให้เกิดการเสียชีวิตและบาดเจ็บ ส่วนผู้ประท้วงจะหันไปทำลายทรัพย์สิน เช่น เผารถยนต์หรือสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ เนื่องจากผู้ประท้วงไม่สามารถใช้อาวุธได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย เหมือนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

สุวิชา วรวิเชียรวงษ์ และ ฉัฐพงษ์ บุญเหลือ (2552 : 100-102) ได้จำแนกประเภทของความรุนแรงทางการเมืองออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. รัฐใช้ความรุนแรงกับปัจเจกชนและกลุ่ม - เครื่องมือที่รัฐมีอำนาจในการใช้ความรุนแรง คือ กองกำลังรักษาความมั่นคง ซึ่งรวมถึงกองกำลังปกติทางทหารและตำรวจ มีตัวเลขที่แสดงให้เห็นว่าในศตวรรษที่ 20 ประชาชนที่ถูกรัฐบาลใช้ความรุนแรงเข้าปราบปราม จนถึงขั้นเสียชีวิตมีเป็นจำนวนมากถึงร้อยละ 83

2. กลุ่มใช้ความรุนแรงกับกลุ่ม - ความขัดแย้งทางเชื้อชาติ ศาสนาหรือความรุนแรงมากขึ้น รวมถึงความขัดแย้งระหว่างชั้นในสังคมก็สามารถก่อให้เกิดความรุนแรงระหว่างกลุ่มได้เช่นกัน

3. กลุ่มใช้ความรุนแรงต่อรัฐ - การใช้ความรุนแรงต่อรัฐหรือระบบการเมืองเป็นไปในหลายรูปแบบ และสุดท้าย คือ ต้องการล้มล้างระบบการเมืองที่เป็นอยู่ เมื่อพบว่า เงื่อนไขทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมไม่เป็นไปอย่างที่พึงประสงค์ สังครามกลางเมืองก็เป็นการใช้ความรุนแรงทางการเมืองต่อรัฐ รวมถึงการปฏิวัติและรัฐประหารด้วย

4. กลุ่มใช้ความรุนแรงต่อปัจเจกชน - ขบวนการก่อการร้ายเป็นกลุ่มที่ใช้ความรุนแรงต่อปัจเจกชนหรือต่อระบบการเมือง ขบวนการก่อการร้ายคือการใช้ความรุนแรงทางการเมืองเพื่อวัตถุประสงค์ในการทำให้อำนาจทางการเมืองที่มีอยู่อ่อนแอลง

สำหรับประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2548 - 2553 ที่ผ่านมามีความรุนแรงทางการเมืองที่ดำเนินไปส่วนใหญ่ มีลักษณะเป็นกลุ่มที่ใช้ความรุนแรงต่อรัฐ หรือความรุนแรงเกิดขึ้นโดยองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ ซึ่งสถานะของกลุ่มองค์กรที่ไม่ใช่รัฐที่ใช้ความรุนแรงนี้มีความคลุมเครืออย่างมาก โดยกลุ่มเหล่านี้มิได้เป็นกลุ่มทางการเมืองที่มีความชอบธรรมตามกฎหมายที่จะใช้ความรุนแรงในการปราบปรามหรือตัดสินการกระทำของผู้อื่น การใช้ความรุนแรงของกลุ่มเหล่านี้

แม้จะอ้างว่าเป็นไปเพื่อความสงบเรียบร้อยของชุมชนหรือประเทศ ซึ่งส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรม และทำลายความชอบธรรมของรัฐอย่างรุนแรง กลายเป็นปัญหาที่สร้างความกังวลให้กับประชาชน องค์กรสิทธิมนุษยชน และรัฐในขณะเดียวกัน การที่กลุ่มเหล่านี้มักจะสถาปนาความชอบธรรมในการใช้ความรุนแรงของตนว่า เป็นไปเพื่อความสงบสุขของส่วนรวมและปกป้องคนกลุ่มน้อยที่ไม่ได้รับความคุ้มครองจากรัฐ ก็ทำให้พวกเขาถูกมองจากคนบางกลุ่มในสังคมว่าเป็นวีรบุรุษของชุมชน ที่ทำหน้าที่ที่ถูกกล่เลโดยเจ้าหน้าที่รัฐ หรือในบางกรณีทำหน้าที่เป็นหูเป็นตาให้กับรัฐในการต่อสู้กับ "ภัยสังคม" หรือศัตรูทางการเมืองของชาติ (Kowalewski 2003 : 344)

ลักษณะสำคัญของกลุ่มองค์กรเหล่านี้ มักจะมีอายุสั้น ไม่คงอยู่ยาวนานจนเป็นสถาบัน และมักจะยุติบทบาทไปเมื่อเห็นว่าบรรลุภารกิจของตนแล้ว ผลกระทบด้านลบที่สำคัญของการคงอยู่ของขบวนการเหล่านี้ โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องความรุนแรง คือ การแพร่ระบาดของการใช้ความรุนแรงในสังคม ซึ่งมีแนวโน้มที่จะพัฒนาจากการใช้ความรุนแรงที่มีเป้าหมายที่แน่นอนไปเป็นการใช้ความรุนแรงอย่างไม่จำแนกแยกแยะ เนื่องจากไม่มีการควบคุมจากรัฐหรือได้รับการรับประกันจากรัฐว่าการใช้ความรุนแรงของขบวนการจะไม่ถูกลงโทษตามกฎหมาย ส่งผลให้มีการใช้ความรุนแรงเพื่อสะสางความเค้นส่วนตัว เพื่อรีดไถ หรือกระทั่งเพื่อความสะใจหรือความบันเทิงของผู้ใช้ความรุนแรง (Kowalewski 2003 : 346)

3.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ความรุนแรงทางการเมือง

สาเหตุหรือปัจจัยที่ก่อให้เกิดการใช้ความรุนแรงทางการเมือง แบ่งได้เป็น 3 ด้าน (สุจิต บุญบงการ 2549 : 464) คือ

1. การพัฒนาเศรษฐกิจและการขยายตัวของเศรษฐกิจ เกิดจากการพัฒนาอุตสาหกรรม การค้าขาย การขยายตัวของเมือง การอพยพของชนจากชนบทสู่เมือง การขยายตัวทางการศึกษา การคมนาคม และสื่อมวลชนต่าง ๆ แต่การพัฒนาเศรษฐกิจในอัตราที่เร็วอาจก่อให้เกิดความวุ่นวายทางการเมืองได้ กล่าวคือ การพัฒนาทางเศรษฐกิจอาจก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในรายได้ของประชาชน โดยกลุ่มคนบางกลุ่มจะร่ำรวยอย่างรวดเร็ว ในขณะที่คนส่วนใหญ่ไม่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาและยังยากจนอยู่ ความไม่เท่าเทียมเป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงความไม่สามารถตอบสนองความต้องการของทุกคนได้ ช่องว่างดังกล่าวจึงก่อให้เกิดการรวมกลุ่มใหม่ ๆ เกิดการเรียกร้องใหม่ ๆ และเกิดการขัดแย้งระหว่างกลุ่ม และเป็นตัวเร่งให้เกิดความวุ่นวายทางการเมือง

2. จิตวิทยาและสังคม Ted Gurr (อ้างถึงในสุจิต บุญบงการ 2549 : 465-466) ได้อธิบายถึงสาเหตุด้านจิตวิทยาและสังคมที่ทำให้เกิดการใช้ความรุนแรงไว้ 3 ขั้นตอน คือ

2.1 การขยายตัวของความไม่พอใจ (Discontent)

2.2 การทำให้ความไม่พอใจเป็นเรื่องการเมือง (Politicization of Discontent)

2.3 การเปลี่ยนสภาพความไม่พอใจให้กลายเป็นการกระทำที่ใช้ความรุนแรงอย่างจริงจัง

3. วัฒนธรรมทางการเมือง Anderson, Fred von de Mehdien และ Crawford Young (อ้างถึงในสุจิต บุญบงการ 2549 : 466-467) ได้จำแนกความสัมพันธ์ของการใช้กำลังรุนแรงกับวัฒนธรรมทางการเมืองและบุคลิกภาพ 3 ประเด็น กล่าวคือ

3.1 ประชาชนบางกลุ่มบางสังคมมีวัฒนธรรมที่เอื้ออำนวยต่อการใช้กำลังรุนแรงอยู่แล้ว

3.2 วัฒนธรรมย่อยของกลุ่มคนในสังคมบางกลุ่มอาจมีวัฒนธรรมที่เน้นการใช้กำลัง จนเป็นเหตุให้เกิดการใช้กำลังทางการเมือง

3.3 บุคลิกภาพที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูตั้งแต่วัยเด็ก และบุคลิกภาพที่เกิดจากสังคมและสภาพแวดล้อม

ดังนั้น ความรุนแรงทางการเมือง หมายถึง การกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นทางจิตใจ ร่างกาย ทรัพย์สิน โดยกลุ่มบุคคลหรือโดยรัฐ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการเมือง ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากเศรษฐกิจ สังคมที่ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกัน นำมาซึ่งความไม่พอใจ ที่ขยายตัวไปเป็นการกระทำที่ใช้ความรุนแรง หรือมีสาเหตุมาจากการเป็นสังคมที่มีวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการใช้กำลังรุนแรงเพื่อแก้ไขปัญหาหรือเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ

3.4 การกำหนดระดับความรุนแรงทางการเมือง

ความรุนแรงทางการเมือง อาจจำแนกได้แตกต่างกันหลายวิธี เช่น

1. พิจารณาด้านชั้นของความรุนแรง แบ่งเป็นความรุนแรงเชิงโครงสร้าง ความรุนแรงทางตรง และความรุนแรงระดับวัฒนธรรม (Galtung 1990 : 291-305)

2. พิจารณาในด้านภูมิศาสตร์ทางการเมือง คือ ระดับนานาชาติ รัฐชาติ สังคม (ในรัฐชาติหนึ่งๆ) และระดับปัจเจกบุคคล (Wieviorka 2003 : 117)

3. พิจารณาความรุนแรงในมิติต่างๆ อาทิ มิติทางสังคม วัฒนธรรม อุดมการณ์ การเมือง เศรษฐกิจ (Wieviorka 2003 : 118)

4. พิจารณาจากผู้กระทำ อาทิ ความรุนแรงโดยรัฐ ความรุนแรงระหว่างชุมชน และความรุนแรงที่ก่อโดยกลุ่มการเมืองที่ต่อต้านทำทนายอำนาจรัฐ (Worcester et al. 2002 : 67-68)

ในการศึกษานี้ เลือกพิจารณาแบ่งประเภทความรุนแรงทางการเมืองตามระดับความรุนแรงที่เกิดขึ้น กล่าวคือ ความรุนแรงระดับย่อย จนถึงความรุนแรงระดับใหญ่ ซึ่งมีงานวิจัย

หลายฉบับจัดระดับความรุนแรงทางการเมือง อาทิ Solimano (2004 : 13-15) ที่ศึกษาความรุนแรงทางการเมืองและการพัฒนาทางเศรษฐกิจของละตินอเมริกา ได้จำแนกความรุนแรงทางการเมืองไว้ 3 ระดับ ตามจำนวนผู้เสียชีวิต ดังนี้ ความรุนแรงทางการเมืองในระดับย่อย (Minor) คือ มีจำนวนผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงอย่างน้อย 25 คน แต่ไม่เกิน 1,000 คน ในระยะเวลาแห่งความรุนแรงนั้น ขณะที่ ความรุนแรงระดับกลาง คือ มีจำนวนผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงอย่างน้อย 25 คน แต่น้อยกว่า 1,000 คน ในปีนั้น และมีจำนวนสะสมไม่ต่ำกว่า 1,000 คน ส่วนความรุนแรงระดับสูงสุดหรือสงคราม (War) คือ มีจำนวนผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 1,000 คน ในปีนั้น ซึ่งยังจำแนกออกเป็นสงครามภายใน (Internal War) และสงครามภายนอกอีก (External War)

Ted Gurr (อ้างถึงในสุจิต บุญบงการ 2549 : 460) จำแนกระดับของความรุนแรงทางการเมือง โดยใช้จำนวนคนที่ยุ่งเกี่ยวกับการใช้กำลังรุนแรง ระดับของความเข้มข้นหรือความรุนแรงของการใช้กำลัง และระยะเวลาของการใช้ความรุนแรง โดยแบ่งเป็น 3 รูปแบบ คือ

1. ความยุ่งเหยิง (Turmoil) เป็นการใช้กำลังที่ไร้ระเบียบ ขาดการจัดการและเกิดขึ้นเอง โดยมีประชาชนจำนวนมากเข้าร่วมด้วย เช่น การก่อการจลาจล (Riots) ส่วนใหญ่เกิดจากการชุมนุมประท้วง แล้วบานปลายเป็นการทำร้ายร่างกายและทรัพย์สิน

2. การกบฏ (Conspiracy) คือ การใช้ความรุนแรงที่มีการจัดองค์การอย่างดีโดยมีผู้เข้าร่วมจำนวนหนึ่ง เช่น การประทุษร้ายหรือการลอบสังหารผู้นำทางการเมือง การก่อการร้ายในขอบเขตแคบ ๆ สงครามกองโจรในขอบเขตจำกัด การกบฏ และการรัฐประหาร เป็นต้น การใช้ความรุนแรงแบบนี้เป็นส่วนหนึ่งของการใช้ความรุนแรงขั้นต่อไป และมีผลทางการเมืองมากกว่ารูปแบบแรก คือ มีจุดมุ่งหมายในการใช้กำลังบังคับเพื่อเปลี่ยนแปลงรัฐบาล เช่น การรัฐประหาร ซึ่งอาจเป็นขั้นแรกของการปฏิวัติ

ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี

3. สงครามภายใน (Internal War) คือ การใช้ความรุนแรงที่มีการจัดองค์การอย่างดี มีประชาชนเข้าร่วมอย่างกว้างขวาง และมีจุดมุ่งหมายล้มล้างระบอบการปกครองโดยอาศัยกำลังหรือวิธีการรุนแรง เช่น การก่อการร้ายในขอบเขตที่กว้างขวาง สงครามกองโจร สงครามกลางเมือง และการปฏิวัติ การใช้ความรุนแรงระดับนี้มีผลทางการเมืองมาก คือ ไม่ได้มีผลเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลเท่านั้น แต่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมอีกด้วย

Marshall (2006 : 9 - 11) กำหนดระดับความรุนแรงทางการเมืองไว้ 10 ระดับ ดังนี้

1. ความรุนแรงทางการเมืองที่แสดงออก (Sporadic or Expressive Political Violence) - ระดับการประยุक्तทางเทคโนโลยีค่อนข้างต่ำ วัตถุประสงค์ไม่ชัดเจน การกระทำความรุนแรงส่วนใหญ่เกิดขึ้นเพื่อแสดงถึงความไม่พอใจ ผู้แข็งข้อมีจำนวนไม่มาก มีเวลา เป้าหมายหรือ

สถานที่ที่เฉพาะเจาะจง จำนวนผู้เสียชีวิตน้อยกว่า 2,000 คน ตัวอย่างเหตุการณ์ เช่น ความรุนแรงทางการเมืองในประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่างปี ค.ศ. 1965 - 1968 และความรุนแรงทางการเมืองในประเทศมอลโดวา ในปี ค.ศ. 1991-1997

2. ความรุนแรงทางการเมืองที่จำกัด (Limited Political Violence) - การประยุกต์ทางเทคโนโลยีมีจำกัด มีวัตถุประสงค์ที่ค่อนข้างชัดเจนทำให้ได้รับการสนับสนุน เหตุการณ์เกิดขึ้นในระยะสั้น หรือพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง จำนวนผู้เสียชีวิตน้อยกว่า 3,000 - 10,000 คน ตัวอย่างเหตุการณ์ เช่น ความรุนแรงทางการเมืองที่เกิดขึ้นในประเทศคิวบา ระหว่างปี ค.ศ. 1957 - 1959 หรือประเทศไชปรัส ในปี ค.ศ. 1974

3. ความรุนแรงทางการเมืองขั้นร้ายแรง (Serious Political Violence) - เทคโนโลยีของการทำลายมีจำกัด วัตถุประสงค์พุ่งเป้าไปที่อำนาจด้านยุทธศาสตร์ (Strategic Authority) รวมถึงการควบคุมประชาชนและทรัพยากร เน้นการกำหนดเป้าหมายการดำเนินการฝ่ายติดอาวุธ ผู้นำกลุ่มหรือสัญลักษณ์ของการต่อต้าน จำนวนผู้เสียชีวิตอยู่ระหว่าง 10,000 - 50,000 คน ตัวอย่างเหตุการณ์ เช่น ความรุนแรงทางการเมืองในประเทศชิลี ระหว่างปี ค.ศ. 1974 - 1976 และประเทศตุรกีในปี ค.ศ. 1984 - 2006

4. สงครามขั้นร้ายแรง (Serious Warfare) - เทคโนโลยีของการทำลายล้างที่เข้าถึงได้ยังต่ำหรือการใช้งานจำกัด วัตถุประสงค์มีความคลุมเครือ พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากสงครามมีหลายพื้นที่แต่ความรุนแรงและผลกระทบมีจำกัด หากสงครามยืดเยื้อ อาจมีการพัก (สงบ) สลับกับการดำเนินความรุนแรงเป็นระยะ ๆ ประชาชนไร้ที่อยู่อาศัยมากกว่า 100,000 คน จำนวนผู้เสียชีวิตอยู่ระหว่าง 50,000 - 100,000 คน ตัวอย่างเหตุการณ์ เช่น ความรุนแรงทางการเมืองในประเทศอังกฤษ ระหว่างปี ค.ศ. 1961- 1975 ประเทศอิสราเอลในระหว่างปี ค.ศ. 1967 - 1970

5. สงครามที่ยาวนานยืดเยื้อ (Substantial and Prolonged Warfare) - เทคโนโลยีของการทำลายล้างสูง แต่จำกัดกลุ่มเป้าหมาย แรงผลักดันที่ก่อให้เกิดสงครามมักเป็นประเด็นที่ซับซ้อน ทำให้ยากต่อการเจรจาและประนีประนอม ประชาชนไร้ที่อยู่อาศัยมากกว่า 1,000,000 คน และมีจำนวนผู้เสียชีวิต 100,000 - 500,000 คน ร้อยละ 25 ของการผลิตในสังคมถูกใช้ไปในการสงคราม ตัวอย่างเหตุการณ์ในกรณีนี้ เช่น สงครามในประเทศศรีลังกา ในปี ค.ศ. 1983 - 2006 หรือประเทศโซมาเลีย ในปี ค.ศ. 1988 - 2006

6. สงครามที่เกิดอย่างกว้างขวาง (Extensive Warfare) - เทคโนโลยีของการทำลายล้างครอบคลุมแต่จำกัด (Limited) ทรัพยากรจากผู้สนับสนุนภายนอกมีจำกัด ผลกระทบเกิดอย่างถาวร และการพัฒนาจะชะงักงันในระยะปานกลาง การเคลื่อนย้ายทางสังคมถูกกำหนดโดยสงคราม แต่พื้นที่สำคัญส่วนใหญ่ปลอดภัยจากการถูกโจมตี ประชาชนไร้ที่อยู่อาศัยมากกว่า

2,000,000 คน จำนวนผู้เสียชีวิต 500,000 - 1,000,000 คน ร้อยละ 40 ของการผลิตในสังคมถูกใช้ไปในการสงคราม ซึ่งความรุนแรงในกรณีนี้ ผู้มีอำนาจปกครองมักใช้ "การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์" (Ethnic Cleansing) เพื่อพยายามยุติสงคราม ตัวอย่างเหตุการณ์ เช่น สงครามในประเทศอิหร่านและอิรัก ระหว่างปี ค.ศ. 1980 - 1988 สงครามในบอสเนีย ในปี ค.ศ. 1992 - 1995 และสงครามในประเทศซูดานในปี ค.ศ. 1983 - 2006

7. สงครามที่เกิดอย่างทั่วถึง (Pervasive Warfare) - เทคโนโลยีการทำลายล้างครอบคลุม แต่ทรัพยากรและกำลังการผลิตจำกัด ซึ่งทำให้ความต่อเนื่องของสงครามขึ้นกับผู้สนับสนุนจากภายนอก ผลกระทบเกิดอย่างถาวร และการพัฒนาจะชะงักงันในระยะปานกลาง-ระยะยาว ไม่มีสถานที่ใดในสังคมจะปลอดภัยจากการโจมตี รวมถึงเมืองใหญ่ ประชาชนไร้ที่อยู่อาศัยมากกว่า 5,000,000 คน จำนวนผู้เสียชีวิตมากกว่า 1,000,000 คน มากกว่าร้อยละ 50 ของการผลิตในสังคมถูกใช้ไปในการสงคราม ประเด็นหลักที่ก่อให้เกิดสงครามไม่สามารถเจรจาหรือประนีประนอมได้ ตัวอย่างเหตุการณ์เช่น สงครามเวียดนามในปี ค.ศ. 1958 - 1975 และสงครามในอัฟกานิสถาน ในปี ค.ศ. 1978 - 2006

8. สงครามเทคโนโลยี (Technological Warfare) การทำลายทรัพยากรมนุษย์และโครงสร้างพื้นฐานด้วยอาวุธยุทธโศปกรณ์ ที่มีผลกระทบในระยะปานกลาง ฝ่ายพลเรือนไม่ได้ตกเป็นกลุ่มเป้าหมาย แม้ว่าผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากความรุนแรงจะมีจำนวนมาก ฝ่ายทหารตกเป็นเป้าหมายในการทำล้างล้างของฝ่ายตรงข้าม ประชาชนไร้ที่อยู่อาศัยมากกว่า 10,000,000 คน จำนวนผู้เสียชีวิตมากกว่า 2,000,000 คน ร้อยละ 60-90 ของการผลิตในสังคมถูกใช้ไปในการสงคราม ทูมมนุษย์และสังคมถูกจัดลำดับให้มีความสำคัญมากกว่าชัยชนะทางทหาร ตัวอย่างเหตุการณ์ที่เป็นประวัติศาสตร์ ได้แก่ สงครามในปี ค.ศ. 1914 - 1918 ในประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมันและประเทศรัสเซีย

ผลงานวิจัยนักศึกษาระดับปริญญาตรี

9. สงครามเต็มรูปแบบ (Total Warfare) - การทำลายทรัพยากรมนุษย์และโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ ด้วยอาวุธยุทธโศปกรณ์ กับกลุ่มเป้าหมายทั้งที่เป็นฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร เพื่อผลการทำลายล้างที่แผ่กว้างและกระทบในระยะยาว สังคมทั้งหมดเป็นเป้าหมายของการทำลายล้าง ประชาชนไร้ที่อยู่อาศัยมากกว่า 20,000,000 คน จำนวนผู้เสียชีวิตมากกว่า 5,000,000 คน มากกว่าร้อยละ 90 ของการผลิตในสังคมถูกใช้ไปในการสงคราม ชัยชนะทางทหาร (การยอมแพ้อย่างไม่มีเงื่อนไข) สำคัญกว่าคุณค่าทางสังคมและมนุษยธรรม ตัวอย่างทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ สงครามในประเทศเยอรมัน ระหว่างปี ค.ศ. 1941- 1945 และสหภาพโซเวียต ในปี ค.ศ. 1940 - 1944

10. การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (Extermination and Annihilation) - การทำลายล้างกลุ่มบุคคลที่ประกอบขึ้นเป็นเชื้อชาติ มีผลกระทบอย่างถาวร เอกลักษณะทางสังคมเป็นเป้าหมายในการทำลายล้าง มีอาวุธและเทคโนโลยีที่แตกต่างกันมาก ตัวอย่างเหตุการณ์นี้ เช่น ประเทศญี่ปุ่นในช่วงเวลาที่กลายมาเป็นสงครามนิวเคลียร์ ในปี ค.ศ. 1945 หรือการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในประเทศเยอรมัน

The National Institute of Open Schooling (2007 : 467 - 469) จำแนกระดับความรุนแรงทางการเมืองของประเทศอินเดีย ประกอบด้วยความรุนแรงโดยประชาชนและความรุนแรงจากภาครัฐ ดังนี้

1. ความรุนแรงทางการเมืองโดยประชาชน สามารถแบ่งออกได้เป็น

1.1 ความรุนแรงในระดับต่ำ เช่น การเดินขบวนแบนด์ (Bandh*) การนัดหยุดงาน (Token Strike) ซึ่งส่วนใหญ่มักเริ่มต้นด้วยความสงบ แต่อาจเปลี่ยนเป็นความรุนแรงมากขึ้นได้หากผู้นำในการเคลื่อนไหวไม่สามารถควบคุมมวลชนได้

1.2 ความรุนแรงในระดับปานกลาง เช่น การจัดชุมนุม (Gherao) การใช้คนขวางทางสัญจร (Rasta Roko) และการนัดหยุดงานระยะยาว (Long drawn strike)

1.3 ความรุนแรงในระดับสูง เช่น การจลาจล การลอบวางเพลิง การก่อความไม่สงบ การลอบสังหาร การก่อการร้าย

2. ความรุนแรงทางการเมืองจากภาครัฐ โดยหน่วยงานทหาร ตำรวจ เช่น การทรมาน การยิงโดยไม่เลือกเป้า การฆ่าตัดตอน เป็นต้น

การแบ่งระดับความรุนแรงทางการเมืองสามารถแบ่งได้หลายรูปแบบ ทั้งการแบ่งตามชั้นความรุนแรง ภูมิศาสตร์ ผู้กระทำ จำนวนผู้เสียชีวิต การจัดระเบียบของกลุ่ม และการใช้เทคโนโลยีการทำลายล้าง ตามที่ได้กล่าวข้างต้น ซึ่งในการศึกษานี้จะแบ่งตามความเหมาะสมของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย โดยพิจารณาจากฝ่ายผู้ชุมนุมเป็นหลัก เนื่องจากความรุนแรงส่วนใหญ่เกิดจากผู้ชุมนุม หรือมีสาเหตุมาจากผู้ชุมนุม หรือผู้ชุมนุมมีการสร้างสถานการณ์หรือสร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนและสังคมในวงกว้าง ซึ่งเป็นสาเหตุให้ฝ่ายเจ้าหน้าที่รัฐมีการใช้มาตรการ และกฎหมายต่าง ๆ เพื่อระงับเหตุแห่งความรุนแรง และสร้างความสงบเรียบร้อยใน

* บันด์ (Bandh) มาจากภาษาฮินดี แปลว่า ปิด (closed) เป็นรูปแบบหนึ่งของการประท้วงทางการเมืองที่นิยมใช้เป็นเครื่องมือในการกดดันรัฐบาล โดยช่วงก่อนที่จะเริ่มบันด์นั้น จะมีการประกาศจากประชาคมหรือกลุ่มสังคมกลุ่มใหญ่หรือพรรคการเมืองบางกลุ่มให้มีการประท้วง โดยคาดหวังให้ประชาชนทั่วไปพักอาศัยอยู่ภายในบ้านไม่ออกมาทำงาน บรรดาร้านค้า ห้างร้านต่างๆ ปิดให้บริการ ผู้ประกอบการขนส่งมวลชนหยุดทำการเดินรถรับส่งผู้โดยสาร ซึ่งจะใช้เวลาเต็ม 1 วัน (12 ชั่วโมง) เพื่อการนี้ และมักจะหมายถึงการปิดตลาดสินค้าต่างๆ ในเมืองใหญ่ทั้งวัน รวมทั้งการคมนาคมต่างๆ ก็หยุดชะงักไปด้วย

ประเทศ โดยข้อมูลความรุนแรงทางการเมืองที่นำมาใช้ในการศึกษานี้ วิเคราะห์จากข่าวทางการเมืองที่เกิดขึ้นรายวันเพื่อนำมาตีความเป็นระดับความรุนแรงทางการเมือง 5 ระดับ ซึ่งจะได้อีกต่อไปในบทที่ 3

4. การบริหารความเสี่ยง

4.1 ความหมายของความเสี่ยง

ความเสี่ยง คือ เหตุการณ์ การกระทำใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และส่งผลกระทบ หรือสร้างความเสียหาย หรือความล้มเหลว หรือลดโอกาสที่จะบรรลุความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ทั้งในระดับองค์กร ระดับหน่วยงาน และระดับบุคคลได้ (ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย 2547 : 1)

ความเสี่ยง เป็นสิ่งที่เกิดจากการรวมตัวกันของข้อจำกัด (Constraint) และความไม่แน่นอน (Uncertainty) องค์กรต้องการเผชิญข้อจำกัดและความไม่แน่นอนของโครงการ ด้วยการลดความเสี่ยงของโครงการให้ต่ำสุดโดยการขจัดข้อจำกัดหรือลดความไม่แน่นอนลงให้มากที่สุด (สงวน ช้างจักร 2547 : 1-2)

4.2 การประเมินความเสี่ยง

ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย (2547 : 13) กำหนดให้การประเมินความเสี่ยงใช้หลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. พิจารณาถึงโอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ (Likelihood)
2. พิจารณาถึงความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์ต่าง ๆ (Impact) ซึ่ง

สามารถจำแนกได้เป็น

2.1 ผลกระทบเชิงปริมาณ โดยในการศึกษานี้ คือ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศที่คิดเป็นมูลค่าความสูญเสีย

2.2 ผลกระทบเชิงคุณภาพ โดยในการศึกษานี้ คือ การจัดระดับความรุนแรงของเหตุการณ์ต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อบุคคล ชุมชน ภาพลักษณ์ของประเทศ

ดังนั้น ในการศึกษานี้ การประมาณและจัดระดับความน่าจะเป็นที่จะเกิด พิจารณาจากโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ดังกล่าว (ตามข้อ 1) รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การจัดระดับโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย

โอกาสที่จะเกิดความเสียหาย	ความถี่โดยเฉลี่ย	ระดับ
<p style="text-align: center;">สูงมาก</p> <p style="text-align: center;">↓</p> <p style="text-align: center;">ต่ำมาก</p>	1 สัปดาห์ต่อครั้ง หรือมากกว่า	10
	2 สัปดาห์ต่อครั้ง หรือมากกว่า	9
	3 สัปดาห์ต่อครั้ง หรือมากกว่า	8
	1 เดือนต่อครั้งหรือมากกว่า	7
	มากกว่า 1-6 เดือนต่อครั้ง	6
	1 ปีต่อครั้ง	5
	2-3 ปีต่อครั้ง	4
	3-4 ปีต่อครั้ง	3
	5 ปีต่อครั้ง	2
	นานกว่า 5 ปีต่อครั้ง	1

ที่มา : ชุมชนอุตสาหกรรมออมทรัพย์แห่งประเทศไทย, คู่มือการบริหารความเสี่ยงของชุมชนอุตสาหกรรมออมทรัพย์แห่งประเทศไทย [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2553. เข้าถึงได้จาก www.fsct.com/risk/risk.pdf.

4.3 การจัดระดับความเสี่ยง

การจัดระดับความเสี่ยง หมายถึง การนำผลการประเมินความเสี่ยงจากข้อ 4.2 มาประมวลเข้ากับระดับความรุนแรงของเหตุการณ์ เพื่อจัดทำข้อมูลสถานะความเสี่ยง (Risk Profile) ซึ่งเป็นการสร้างภาพแสดงค่าโอกาสในการเกิดปัจจัยความเสี่ยง และค่าระดับความรุนแรงของเหตุการณ์ ซึ่งความเสี่ยงจะแบ่งพื้นที่ออกเป็น 5 ส่วน ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงได้กำหนดให้ปัจจัยความเสี่ยงในพื้นที่ ซึ่งมีค่า Co-ordinate ของโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ และความรุนแรงของเหตุการณ์ของปัจจัยความเสี่ยงเป็น VH เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่จะต้องกำหนดมาตรการรองรับและจัดการเป็นลำดับต้นๆ (ชุมชนอุตสาหกรรมออมทรัพย์แห่งประเทศไทย 2547 : 15) ดังภาพที่ 3

ความรุนแรง												
สูงมาก	10	M	M	M	M	H	H	VH	VH	VH	VH	
	9	M	M	M	M	H	H	VH	VH	VH	VH	
	8	L	L	M	M	H	H	VH	VH	VH	VH	
	7	L	L	M	M	H	H	VH	VH	VH	VH	
	6	L	L	L	L	M	M	H	H	H	H	
	5	L	L	L	L	M	M	H	H	H	H	
	4	VL	VL	VL	VL	L	L	M	M	M	M	
	3	VL	VL	VL	VL	L	L	M	M	M	M	
	2	VL	VL	VL	VL	VL	VL	L	L	L	L	
	ต่ำมาก	1	VL	VL	VL	VL	VL	VL	L	L	L	L
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
		ต่ำมาก							สูงมาก	โอกาสเกิด		

ภาพที่ 3 ผังจัดระดับความเสี่ยง (Risk Profile)

ที่มา : ชุมชนุสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย, คู่มือการบริหารความเสี่ยงของชุมชนุสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2553. เข้าถึงได้จาก www.fsct.com/risk/risk.pdf.

โดยระดับความเสี่ยง (Degree of risk) คือ VH : ระดับความเสี่ยงสูงมาก

H : ระดับความเสี่ยงสูง

M : ระดับความเสี่ยงปานกลาง

L : ระดับความเสี่ยงต่ำ

VL : ระดับความเสี่ยงต่ำมาก

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ดังนั้น การบริหารความเสี่ยง คือ การบริหารปัจจัย และควบคุมกิจกรรม รวมทั้งกระบวนการ การดำเนินงานต่างๆ โดยลดมูลเหตุแต่ละโอกาส ที่องค์การจะเกิดความเสียหายเพื่อให้ระดับและขนาดของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่ในระดับที่องค์การยอมรับได้ประเมินได้ควบคุมและตรวจสอบได้อย่างมีระบบ โดยคำนึงถึงการบรรลุเป้าหมายขององค์การเป็นสำคัญ

5. สรุปสถานการณ์ทางการเมืองในช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2548 - 2553 และผลกระทบ

วิกฤตการณ์ทางการเมืองในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2548 – 2553 เป็นชุดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเป็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มการเมืองที่มีความเห็นต่อด้านและกลุ่มที่สนับสนุนอดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งวิกฤตการณ์ดังกล่าวทำให้เกิดข้อสงสัยต่อเสรีภาพสื่อ เสถียรภาพทางการเมืองของไทย ทั้งยังสะท้อนภาพความไม่เสมอภาคและความแตกแยกระหว่างประชาชนในเมืองและชนบท การละเมิดอำนาจ รวมถึงผลประโยชน์ทับซ้อน

5.1 มูลเหตุความขัดแย้งทางการเมือง

มูลเหตุความขัดแย้งทางการเมืองสามารถแบ่งได้เป็น 2 ช่วงเวลา คือ ช่วงการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ตั้งแต่รัฐบาลนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร จนถึงรัฐบาลนายกรัฐมนตรี นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ และช่วงการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ในรัฐบาลนายกรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ดังนี้

5.1.1 ช่วงการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ตั้งแต่รัฐบาลนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร จนถึงรัฐบาลนายกรัฐมนตรี นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ มีมูลเหตุความขัดแย้งทางการเมือง พอสรุปกว้าง ๆ ได้ 5 ข้อ ดังนี้

5.1.1.1 การดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสมัยที่สองของ พ.ต.ท. ทักษิณ

ชินวัตร

การดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสมัยที่สองของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ได้ถูกนักวิชาการบางกลุ่มออกมาวิพากษ์วิจารณ์ว่าอยู่ภายใต้ "ระบอบทักษิณ" คือ ไม่ใส่ใจต่อเจตนารมณ์ประชาธิปไตย ซึ่งเกี่ยวกับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการฉ้อราษฎร์บังหลวง นอกจากนี้ยังไม่สามารถควบคุมความรุนแรงที่เกิดขึ้น จนกลายเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการควาดล้างขบวนการค้ายาเสพติด ซึ่งมีผู้เสียชีวิตมากกว่า 1,000 คน ทั้งนี้ประชาชนบางกลุ่มได้ใช้คำว่า "ระบอบทักษิณ" สร้างความชอบธรรมในการขับไล่ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

5.1.1.2 ความขัดแย้งระหว่างนายสนธิ ลิ้มทองกุล และ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร และกรณีเมืองไทยรายสัปดาห์

นายสนธิ ลิ้มทองกุล เคยให้การสนับสนุน พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ในการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสมัยแรก ก่อนที่จะเปลี่ยนมาเป็นโจมตี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร หลังจากที่นายสนธิ ลิ้มทองกุล เสียผลประโยชน์ทางธุรกิจ ความขัดแย้งดังกล่าวได้ขยายตัวขึ้นเมื่อช่องโทรทัศน์ของนายสนธิถูกสั่งยุติการออกอากาศชั่วคราว จากการพิพาทในหนังสือสัญญากับผู้วางระเบียบของรัฐบาล ต่อมา ในกลางเดือนกันยายน พ.ศ. 2548 ฝ่ายบริหารของ บริษัท อสมท.

จำกัด (มหาชน) มีมติให้ระงับการออกอากาศรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ ทางสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ทีวี ช่อง 9 อย่างไม่มีกำหนด เนื่องจากนายสนธิ ลิ้มทองกุล ผู้ดำเนินรายการ ได้อ่านบทความเรื่อง "ลูกแกะหลงทาง" ซึ่งมีเนื้อหาโดยอ้อมกล่าวหาว่ารัฐบาลนายกรัฐมนตรีนพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และเชื่อมโยงไปถึงสถาบันเบื้องสูง นายสนธิ ลิ้มทองกุล จึงเปลี่ยนเป็นการจัดรายการนอกสถานที่แทน

5.1.1.3 กรณี "การละเมิดพระราชอำนาจ" และการทำบุญที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

วันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2548 หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน ได้ตีพิมพ์การเทศนาของหลวงตามหาบัว ซึ่งมีเนื้อหาวิพากษ์วิจารณ์ นพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อย่างหนัก ทำให้เกิดหัวข้อโต้เถียงกันเป็นวงกว้าง และนับตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ.2548 เป็นต้นมา เว็บไซต์ของหนังสือพิมพ์ผู้จัดการได้เขียนบทความกล่าวหาว่า นายกรัฐมนตรีละเมิดอำนาจของพระมหากษัตริย์ เนื่องจากการเป็นประธานในพิธีการทำบุญที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม เมื่อวันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2548 ซึ่งโดยปกติสงวนไว้เป็นพระที่นั่งของพระมหากษัตริย์ แม้ว่าต่อมาเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ.2548 นายบรรศักดิ์ อูวรรณโณ จะได้ออกมาชี้แจงว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานอนุญาตให้ นพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นประธานในพิธีแล้วเช่นเดียวกับนายจักรธรรม ธรรมศักดิ์ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติในขณะนั้น ได้สนับสนุน และอ้างว่าสำนักพระราชวังออกแบบพิธีทั้งหมด รวมทั้งการจัดตำแหน่งเก้าอี้ด้วย อย่างไรก็ตาม ASTV ผู้จัดการออนไลน์ได้ระบุว่า ในวันดังกล่าวไม่มีพระบรมราชานุญาตให้ นพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นประธานในพิธีแต่อย่างใด ต่อมาในวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ.2548 ศาลแพ่งมีคำสั่งให้นายสนธิ ลิ้มทองกุล หยุดการกล่าวหา นพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

5.1.1.4 กรณีการขายหุ้นกลุ่มบริษัทชินคอร์ป

ผลงานวิจัยนักศึกษาระดับปริญญาตรี
วันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2549 ตระกูลชินวัตรและคามาพงศ์ขายหุ้นที่ครอบครองอยู่ทั้งหมดในกลุ่มบริษัทชินคอร์ป ให้แก่บริษัทเทมาเส็ก รวมมูลค่าทั้งสิ้นกว่า 73,000 ล้านบาท หรือกว่า 49.61% ของหุ้นทั้งหมด ทำให้ถูกโจมตีในประเด็นด้านการได้รับการยกเว้นภาษีการปล่อยให้ต่างชาติเข้าบริหารกิจการด้านความมั่นคง รวมทั้งผลประโยชน์ทับซ้อนและการหลีกเลี่ยงภาษีกำไรส่วนทุน ซึ่งคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ได้ดำเนินการตรวจสอบการซื้อขายดังกล่าว โดยได้ผลสรุปเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 ว่า นพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรและบุตรีนางสาวพินทองทา ชินวัตร ปราศจากความผิด อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการฯ ได้พบว่า บุตรชาย นายพานทองแท้ ชินวัตร ได้ละเมิดกฎว่าด้วยการเปิดเผยข้อมูลและ

ข้อเสนอการประมวลสารณะในการซื้อขายระหว่างปี พ.ศ. 2543-2545 นอกจากนี้ ยังมีการตรวจสอบการโอนภายในโดยผู้ถือหุ้นของบริษัทชินคอร์ป แต่ไม่พบการกระทำที่ผิดปกติ

5.1.1.5 กรณีรัฐบาลตัวแทนของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

จากมูลเหตุข้างต้น ทำให้เมื่อพรรคพลังประชาชนได้รับการเลือกตั้งกลับมาอีกครั้งในวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550 กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (กลุ่มพันธมิตรฯ) จึงกลับมาชุมนุมอีกครั้งด้วยเหตุผลที่เชื่อว่า รัฐบาลนายกรัฐมนตรีนายสมัคร สุนทรเวช และรัฐบาลนายกรัฐมนตรีนายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ เป็นรัฐบาลตัวแทนของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

5.1.2 ช่วงการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ในรัฐบาลนายกรัฐมนตรีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

หลังเหตุการณ์รัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 สถานการณ์ความขัดแย้งได้คลี่คลายลง โดยกลุ่มพันธมิตรฯ ยุติการชุมนุม แต่กลับมีกลุ่มคนที่ไม่เห็นด้วยกับการทำรัฐประหารได้รวมตัวกันก่อตั้งกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) เมื่อ พ.ศ. 2550 เพื่อขับไล่พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ ออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จากนั้น กลุ่ม นปช. ได้มีความเคลื่อนไหวมากขึ้นเมื่อศาลรัฐธรรมนูญได้อ่านคำวินิจฉัยยุบพรรคพลังประชาชน ซึ่งส่งผลให้นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ในฐานะรักษาการหัวหน้าพรรคพลังประชาชนต้องพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีโดยปริยาย จากกรณีดังกล่าว ทำให้นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ได้รับเลือกตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรี กลุ่ม นปช. จึงออกมาเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาล และนำมาสู่สถานการณ์ความขัดแย้งในเวลาต่อมาอีกครั้ง

กลุ่ม นปช. มีลักษณะการเคลื่อนไหวด้านรูปแบบการชุมนุมที่แทบไม่แตกต่างจาก "กลุ่มคนเสื้อเหลือง" หรือ "พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย" มากนัก ตั้งแต่การใช้เสื้อสีเหลืองติดบ การชุมนุม ยุทธศาสตร์ดาวกระจาย การปิดล้อมสถานที่ราชการ ฯลฯ รวมถึงพลังอำนาจในการใช้ "ทีวีดาวเทียม" แต่ที่แตกต่างกันในช่วงต่อมา คือ ความรุนแรง ทั้งการบุกตีการประชุมอาเซียนที่เมืองพัทยา การก่อเหตุทุบรถที่มิหนายกรัฐมนตรีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ และรองนายกรัฐมนตรีนั่งอยู่ภายใน หรือช่วง "เมษาจลาจล" ที่มีการปิดถนน เผาถมเมล์ และการนำรถแก๊สมาจอบบริเวณชุมชนแฟลตดินแดง

ช่วงหลังของการชุมนุมของกลุ่ม นปช. ทิศทางการขับเคลื่อนมวลชนของแกนนำมีทิศทางที่สุขุมมากขึ้น เน้นการชุมนุมโดยสันติ มีเป้าหมายเพื่อแยกมวลชนให้เคลื่อนไหวออกห่างจากการต่อสู้เพื่อ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี เนื่องจากหากขับเคลื่อนด้วยอุดมการณ์ทางการเมืองจะมีน้ำหนักในการต่อสู้มากกว่า รวมทั้งสามารถนำไปสู่การปฏิบัติประชาชนได้ โดยยกประเด็นเป็นเรื่องของความไม่เป็นประชาธิปไตยโดยมุ่งโจมตีกระบวนการเข้าสู่ตำแหน่ง

ของนายกรัฐมนตรีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ว่าขาดความชอบธรรม รวมถึงความไม่เท่าเทียม หรือสองมาตรฐานในการดำเนินการของรัฐในการดำเนินคดีกับผู้ชุมนุมเสื้อเหลืองในการชุมนุมเมื่อเทียบกับผู้ชุมนุมเสื้อแดง ซึ่งก่อให้เกิดความวุ่นวายและความรุนแรงทางการเมือง

นอกจากข้อมูลข้างต้นที่กล่าวมา ยังมีนักวิชาการบางท่านให้ความเห็นว่า ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนี้ เป็นความขัดแย้งที่ลึกลงไปในระดับ “โครงสร้าง” เช่น ศาสตราจารย์ผาสุก พงษ์ไพจิตร ที่มีความเห็นว่า ความขัดแย้งในสังคมไทย เป็นความขัดแย้งเชิงโครงสร้าง ปัญหาการเมืองไทยจึงมีต้นตอมาจาก “ความเหลื่อมล้ำ” ระหว่างความมั่งมีมหาศาล และคนชั้นกลางฝ่ายหนึ่ง กับคนจนส่วนใหญ่อีกฝ่ายหนึ่ง (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล 2553 : 40) หรือชัชวรินทร์ ไชยวัฒน์ ซึ่งเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่มีประสบการณ์การเมืองไทยมากกว่า 30 ปี วิเคราะห์ว่า ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นไม่ใช่เรื่องในปัจจุบัน ไม่ใช่ความขัดแย้งของพรรคการเมือง แต่น่าจะเป็นผลสืบเนื่องยาวนานไปถึงระดับ “โครงสร้าง” อันเนื่องมาจากแผนการพัฒนาประเทศที่ย้อนหลังไปกว่า 50 ปี อีกทั้ง ความขัดแย้งทางการเมืองในปัจจุบัน ระหว่างพรรคการเมืองด้วยกัน หรือระหว่างพรรคกับมวลชน โดยเฉพาะในหมูชนชั้นกลาง หรือคนในเมือง “ไม่ได้อยู่ในวงจำกัด” เหมือนความขัดแย้งทางการเมืองในอดีต (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล 2553 : 40-41)

5.2 การเกิดเหตุการณ์ทางการเมืองและความรุนแรงต่างๆ

5.2.1 การยุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2549

วันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎร และจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2549 โดยหวังว่าชัยชนะอย่างถล่มทลายในการเลือกตั้งครั้งดังกล่าว จะยุติเสียงวิพากษ์วิจารณ์ลงได้ พรรคฝ่ายค้าน ได้แก่ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทย และพรรคมหาชน ประกาศว่าบาตรการเลือกตั้ง และรณรงค์ให้ผู้ไปใช้สิทธิกันในช่องไม่ประสงค์ลงคะแนน

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

5.2.2 การชุมนุมต่อต้านและสนับสนุนทักษิณ

การชุมนุมเพื่อขับไล่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เริ่มต้นขึ้นตั้งแต่กลางปี พ.ศ. 2547 ในช่วงปลายรัฐบาลทักษิณ 1 โดยมีการรวมตัวของกลุ่มคนในนามกลุ่มประชาชนเพื่อชาติและราชบัลลังก์ ตามด้วยการชุมนุมปราศรัยทางการเมือง ก่อนขยายตัวมากขึ้นใน พ.ศ. 2548 และเพิ่มขึ้นอย่างมากหลังกรณีการขายหุ้นกลุ่มชินคอร์ป อันเป็นแรงกดดันให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ลาออกจากตำแหน่ง ซึ่งการประท้วงต่อต้าน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ส่วนใหญ่ประกอบด้วยกลุ่มชนชั้นกลาง ชนชั้นสูง และพวกนิยมเจ้า ร่วมกับกลุ่มสันติอโศกซึ่งเป็นลูกศิษย์ของหลวงตามหาบัว และพนักงานรัฐวิสาหกิจซึ่งต่อต้านการแปรรูป รวมทั้งสถาบันการศึกษาและปัญญาชน

หลังจากที่กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยประกาศตัวเป็นทางการเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 การชุมนุมหลายครั้งถัดมาได้ปรากฏลักษณะของความรุนแรงเพิ่มขึ้น อาทิ การขัดขวางนักข่าวและนักหนังสือพิมพ์ รวมทั้งกีดขวางการจราจรและการจัดงานกาชาดประจำปี

ในช่วง 1 สัปดาห์ก่อนการเลือกตั้งใหม่ กลุ่มผู้ชุมนุมต่อต้าน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้เดินขบวนไปตามย่านการค้า สถานที่ประกอบธุรกิจและอาคารสำนักงานหลายแห่งจนต้องปิดทำการ และในการชุมนุมเมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2549 ได้ก่อให้เกิดการจราจรติดขัดอย่างหนักในกรุงเทพมหานคร รวมถึงรถไฟฟ้า BTS พฤติกรรมดังกล่าวถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรงและทำให้สัดส่วนผู้ที่เห็นด้วยกับการชุมนุมลดลง

เมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2549 นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ แสดงความต้องการให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแทรกแซงการเมือง โดยการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนใหม่และคณะรัฐมนตรีชุดใหม่เพื่อยุติความขัดแย้ง เช่นเดียวกับกลุ่มพันธมิตรฯ สภานายความและสภาสื่อ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ตรัสตอบแนวคิดว่าดังกล่าวเมื่อวันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2549 ว่าการกระทำเช่นนั้น "ไม่เป็นประชาธิปไตย" "เป็นความยุ่งเหยิง" และ "ไม่มีเหตุผล"

5.2.3 การเลือกตั้งทั่วไป เดือนเมษายน พ.ศ. 2549 และผลที่ตามมา

ผลการเลือกตั้งอย่างไม่เป็นทางการ เมื่อวันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2549 พบว่าพรรคไทยรักไทยได้รับที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรถึง 400 ที่นั่ง ด้วยคะแนนเสียงร้อยละ 56 ซึ่ง พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรกล่าวอ้างว่าเขาได้รับคะแนนเสียงถึง 16 ล้านเสียง อย่างไรก็ตาม ผู้ลงสมัครพรรคไทยรักไทยใน 38 จังหวัดเลือกตั้งภาคใต้ ซึ่งเป็นฐานเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ ได้คะแนนเสียงไม่ถึงร้อยละ 20 ของผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง ทำให้คณะกรรมการการเลือกตั้งชะลอผลของการเลือกตั้งและจัดการเลือกตั้งใหม่ในวันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2549 พรรคประชาธิปัตย์ได้ยื่นฎีกาต่อศาลปกครองกลางให้ยกเลิกการเลือกตั้งซ่อมซึ่งหลายฝ่ายมองว่าเป็นการฉวยเวลาการเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎรและขัดขวางมิให้มีการจัดตั้งรัฐบาลเสร็จทันกำหนดที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ เช่นเดียวกับกลุ่มพันธมิตรฯ ที่ไม่ยอมรับผลการเลือกตั้ง พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ประกาศจะชุมนุมต่อไปจนกว่าจะได้รับ "นายกรัฐมนตรีที่มาจากการแต่งตั้ง"

เมื่อวันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2549 พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรประกาศจัดตั้งคณะกรรมการไกล่เกลี่ยอิสระเพื่อแก้ไขความขัดแย้งทางการเมือง แต่พรรคประชาธิปัตย์และกลุ่มพันธมิตรฯ ไม่เข้าร่วมกับคณะกรรมการฯ ดังกล่าว และในวันต่อมา พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้ออกมาแถลงไม่เข้ารับการสรรหาบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีกครั้ง โดยให้เหตุผลว่า เพื่อสร้างความสมานฉันท์และความปรองดองในชาติ ต่อมา พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ลาราชการและแต่งตั้งรอง

นายกรัฐมนตรีปฏิบัติราชการแทน กลุ่มพันธมิตรฯ จึงได้เฉลิมฉลองในวันที่ 7 เมษายน พ.ศ.2549 และประกาศว่าจะกำจัดระบอบทักษิณเป็นเป้าหมายต่อไป

เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2549 ศาลรัฐธรรมนูญมีมติ 8 ต่อ 6 เสียง ให้เพิกถอนการเลือกตั้งและจัดการเลือกตั้งทั่วไปใหม่ ซึ่งกำหนดไว้ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2549 และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญบางคนได้เรียกร้องให้สมาชิกของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ลาออกจากตำแหน่ง และเมื่อสมาชิกดังกล่าวปฏิเสธ ศาลอาญาจึงได้สั่งจำคุกและปลดคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ออกจากตำแหน่ง

5.2.4 กรณีคาร์บอนบ่มในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2549

เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2549 เกิดเหตุรถชนวัดสระเบ็ดแก้วกว่า 67 กิโลกรัมจอดอยู่บริเวณใกล้ที่พักรถของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ในเขตธนบุรี โดยมี ร.ต.ท.ชัชชัย กลิ่นชนะ อดีตคนขับรถส่วนตัวของ พล.ต.อ.พัลลภ ปิ่นมณี รัชการผู้อำนวยการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) เป็นพลขับ จากการสืบสวนของตำรวจพบว่า รถคันดังกล่าวได้ออกจากสำนักงานใหญ่ของ กอ.รมน. เมื่อเช้านี้เดียวกัน ซึ่ง พล.ต.อ.พัลลภ ปิ่นมณี ปฏิเสธความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ดังกล่าว ในขณะที่ฝ่ายต่อต้านรัฐบาลมองว่าเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นแผนของรัฐบาล

5.2.5 เหตุการณ์รัฐประหาร พ.ศ. 2549 และสถานการณ์การเมืองสมัยรัฐบาลทหาร

คืนวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข นำโดย พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ได้รัฐประหาร ยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินจากรัฐบาลนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร โดยได้แถลงเหตุผลของการรัฐประหารไว้ใน "สมุดปกขาว" สองวันถัดมา กลุ่มพันธมิตรฯ ประกาศยุติการชุมนุม โดยระหว่างการก่อรัฐประหาร พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรได้เดินทางไปยังกรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร

ผลงานวิจัยนักศึกษาระดับปริญญาตรี

คณะรัฐประหารยังได้มีการควบคุมตัวนักการเมืองรัฐบาลนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร หลายคน ก่อนที่ทั้งหมด (ยกเว้นนายสมชาย วงศ์สวัสดิ์) จะได้รับการปล่อยตัวภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว เมื่อวันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2549 จากนั้น ได้มีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวรใช้ปกครองประเทศโดยอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวจนแล้วเสร็จ และได้ให้ประชาชนออกเสียงลงประชามติเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2550 ซึ่งมีผู้เห็นชอบคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 57.81 ของผู้มาใช้สิทธิ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงลงพระปรมาภิไธยบังคับใช้เป็นกฎหมายเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2550

รัฐบาลที่จัดตั้งขึ้นภายหลังเหตุการณ์รัฐประหารเพื่อบริหารประเทศ มีพลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี โดยได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2549 ดำเนินการบริหารประเทศจนถึงวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550 โดยในช่วงนี้ ยังมีเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมืองอยู่บ้าง อาทิ การระเบิดถึง 8 จุดในช่วงปีใหม่ ของพ.ศ. 2550 ทั่วพื้นที่กรุงเทพมหานคร

5.2.6 การชุมนุมของพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย พ.ศ. 2551

จากผลการเลือกตั้งในวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550 พรรคพลังประชาชน ได้รับเลือกมากที่สุด คือ 233 ที่นั่ง ส่วนพรรคประชาธิปัตย์ได้อันดับรองลงมา คือ 165 ที่นั่ง โดยมีนายสมัคร สุนทรเวช ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2551 และจัดตั้งคณะรัฐมนตรีชุดแรก เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 แต่ก็มีข้อวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นรัฐบาลตัวแทนของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ทั้งนี้ กลุ่มพันธมิตรฯ มองว่า รัฐบาลคณาภิบาลนายกรัฐมนตรีนายสมัคร สุนทรเวช มีพฤติกรรมในแนวทางทุจริตหลายอย่าง เช่น การยกปราสาทเขาพระวิหารขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก แต่เพียงฝ่ายเดียวและความพยายามแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อนิรโทษกรรมให้แก่ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร กลุ่มพันธมิตรฯ ได้กลับมาชุมนุมอีกครั้งนับตั้งแต่วันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2551 เป็นต้นมา และได้เริ่มยุทธวิธี “ดาวกระจาย” ไปยังสถานที่ต่างๆ เพื่อทวงถามการตรวจสอบความทุจริตในรัฐบาลนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร รวมทั้งเร่งรัดคดีการทุจริตการเลือกตั้งของนายชงยุทธ ดิยะไพรัช และเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2551 กลุ่มพันธมิตรฯ ได้เคลื่อนกลุ่มผู้ชุมนุม 9 เส้นทางเพื่อยึดพื้นที่ทำเนียบรัฐบาล ก่อนที่กลุ่มผู้ชุมนุมจะย้ายกลับไปยังสะพานมัฆวานรังสรรค์ หลังจากมีคำสั่งของศาลแพ่งให้เปิดเส้นทาง และภายหลังได้เข้ายึดทำเนียบรัฐบาลได้สำเร็จเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2551 ซึ่งต่อมาแกนนำ กลุ่มพันธมิตรฯ 9 คน ถูกแจ้งความในความผิดข้อหาบกฏและได้มีการปะทะกับกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ซึ่งมีการชุมนุมบริเวณท้องสนามหลวง จนกระทั่งเกิดเหตุปะทะกันระหว่างทั้งสองฝ่าย จนมีผู้เสียชีวิต 1 คน นายกรัฐมนตรี นายสมัคร สุนทรเวช จึงประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในวันเดียวกัน และยกเลิกเมื่อวันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2551

เมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2551 ศาลรัฐธรรมนูญมีมติเอกฉันท์ วินิจฉัยให้นายสมัคร สุนทรเวช พ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ในคดีจัดรายการชิมไปบ่นไป และยกโทษหกโมงเช้า ซึ่งถือว่าเป็นคุณสมบัติต้องห้าม ต่อมาได้มีการลงมติเลือกนายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรีคนใหม่ และได้มีการจัดตั้งคณะรัฐมนตรีชุดแรก เมื่อวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2551

เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2551 กลุ่มพันธมิตรฯ ได้ชุมนุมหน้าอาคารรัฐสภา เพื่อกดดันไม่ให้คณะรัฐมนตรีเข้าแถลงนโยบายต่อรัฐสภา ซึ่งในวันรุ่งขึ้นตำรวจได้เข้าสลายการชุมนุมเพื่อเปิดทางเข้าออกอาคารทั้งก่อนและหลังการประชุม ทั้งนี้ จากเหตุการณ์ดังกล่าวมีผู้เสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บมากกว่า 300 คน ต่อมาปลายเดือนพฤศจิกายนและต้นเดือนธันวาคม พ.ศ. 2551 กลุ่มพันธมิตรฯ ได้บุกยึดท่าอากาศยานดอนเมืองและท่าอากาศยานสุวรรณภูมิจนมีผู้โดยสารตกค้างและสร้างความเสียหายให้กับเศรษฐกิจและความเชื่อมั่นของไทยเป็นอย่างมาก การชุมนุมดังกล่าวดำเนินไปจนถึงวันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2551 ภายหลังพรรคพลังประชาชนถูกยุบ และนายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ พ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

5.2.7 การจัดตั้งรัฐบาลนายกรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

ภายหลังศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้ยุบพรรคพลังประชาชนซึ่งเป็นพรรคร่วมรัฐบาลหลัก ด้วยเหตุจากกรณีทุจริตการเลือกตั้ง จากนั้นวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2551 สภาผู้แทนราษฎรได้ออกเสียงแบบเปิดเผย มีมติเลือกนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ 27 ทำให้พรรคประชาธิปัตย์ทำหน้าที่จัดตั้งรัฐบาลผสมขึ้น

ต่อมา กลุ่ม นปช. เริ่มรณรงค์ต่อต้านรัฐบาลตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2551 รวมถึงตั้งเวทีชุมนุมประท้วงที่หน้าทำเนียบรัฐบาล ราวต้นเดือนเมษายน พ.ศ. 2552 การชุมนุมประท้วงของ นปช. เริ่มเพิ่มมากขึ้น มีการปิดกั้นการจราจรตามสี่แยกในกรุงเทพมหานคร กระทรวงการต่างประเทศ ศาลรัฐธรรมนูญ กองบัญชาการทหารสูงสุดและที่ทำการพรรคประชาธิปัตย์

การชุมนุมดังกล่าวได้ขยายตัวไปยังเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นสถานที่จัดการประชุมสุดยอดผู้นำเอเชียตะวันออกครั้งที่ 4 ในขณะที่เดินทางไปยังสถานที่ประชุม นั้น กลุ่ม นปช. ได้มีการปะทะกับกลุ่มคนเสื้อน้ำเงิน ในที่สุดกลุ่ม นปช. ก็สามารถบุกเข้าสถานที่ประชุม ทำให้การประชุมถูกยกเลิก นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในจังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2552 แต่ก็ได้ประกาศยกเลิกในวันเดียวกัน

ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ (วันที่ 12 - 14 เมษายน พ.ศ. 2552) การประท้วงเริ่มลุกลามในเขตกรุงเทพมหานคร จนเกิดเหตุปะทะกันระหว่างกลุ่มผู้ชุมนุมทั้งฝ่ายต่อต้านและฝ่ายสนับสนุนรัฐบาล และประชาชนผู้อยู่อาศัยทั่วไป จนนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ต้องประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในกรุงเทพมหานครและพื้นที่โดยรอบ

วันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2552 มีการจับกุมแกนนำ นปช. ซึ่งบุกสถานที่จัดการประชุม สุดยอดผู้นำเอเชียตะวันออก และเป็นวันเดียวกับที่กระทรวงมหาดไทยได้ถูกปิดล้อมโดยกลุ่มผู้ชุมนุม และมีการทุบทำลายรถของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ และรัฐมนตรีบางคนระหว่างเดินทางออกกระทรวง รวมถึงกลุ่มผู้ชุมนุมได้กีดขวางบริเวณทำเนียบรัฐบาล และสถานที่ราชการที่สำคัญ

วันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2552 ดำรง ทหารและพลเรือน ได้ตอบโต้การกระทำของผู้ประท้วงบางรายในบางจุดของกรุงเทพมหานคร ได้แก่ การจลาจลบนท้องถนน การยึดและเผา รถประจำทาง และการใช้ถังก๊าซเพื่อเป็นวัตถุอันตราย โดยเจ้าหน้าที่ใช้แนวทางดำเนินการตามขั้นตอนและเข้มงวดต่อการใช้กำลังเต็มที่

วันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2552 ผู้ชุมนุมบริเวณท่าเนียบรัฐบาลยุติการชุมนุม และเดินทางกลับบ้าน สมาชิกแกนนำ นปช. บางราย ขอมมอบตัวกับเจ้าหน้าที่ สถานการณ์ความรุนแรงจึงยุติลง ศาลอาญาออกหมายจับอดีตนายกรัฐมนตรีและแกนนำ นปช. 13 คน แต่ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินมีผลจนถึงวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2552 นายกรัฐมนตรีจึงประกาศยกเลิก

วันที่ 22-23 เมษายน พ.ศ. 2552 รัฐบาลขอให้สมาชิกสภาแห่งชาติจัดการเจรจา เพื่อแลกเปลี่ยนความเห็นและให้ความกระจ่างเกี่ยวกับเหตุการณ์และการปฏิบัติการของรัฐบาลในสถานการณ์ในช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมาต่อสมาชิกสภาแห่งชาติ รวมถึงนายกรัฐมนตรีได้เสนอแผนปฏิรูปการเมือง เพื่อนำไปสู่การจัดตั้งคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

วันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2552 คณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เสนอรายงานต่อประธานสมาชิกสภาแห่งชาติและนายกรัฐมนตรี ซึ่งข้อเสนอในการแก้ไขรัฐธรรมนูญได้มีการโต้แย้งในสมาชิกสภาแห่งชาติ ระหว่างวันที่ 16-17 กันยายน พ.ศ. 2552 ทั้งนี้ พรรคเพื่อไทยได้ถอนตัวทำให้ข้อเสนอดังกล่าวตกไป และพรรคเพื่อไทยได้เรียกร้องให้นำรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2550 กลับมาใช้

เดือนสิงหาคมถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2552 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบประกาศใช้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 เฉพาะพื้นที่กรุงเทพมหานคร 4 ครั้ง อันเนื่องจากการชุมนุมประท้วงและแผนการชุมนุมของ นปช. รวมทั้งระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 15 และการประชุมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องที่อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างวันที่ 21-25 ตุลาคม พ.ศ. 2552

5.2.8 การยึดทรัพย์อดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

วันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 ศาลสูงสุดประกาศคำวินิจฉัยยึดทรัพย์จำนวน 76,621,603,061.05 บาท พร้อมทั้งเงินปันผลซึ่งเป็นของอดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร บนข้อพิจารณาว่าทรัพย์สินดังกล่าวได้มาอย่างไม่ถูกต้องและขัดกันกับผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม

5.2.9 การเคลื่อนไหวของกลุ่ม นปช. และผู้สนับสนุนอดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร รวมถึงสถานการณ์ความไม่สงบในช่วงปี พ.ศ. 2553

วันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2553 รัฐบาลประกาศใช้กฎหมายความมั่นคงในพื้นที่ กรุงเทพมหานครและบางอำเภอใน 7 จังหวัดใกล้เคียง ตั้งแต่วันที่ 11 - 23 มีนาคม พ.ศ. 2553 และ จัดตั้งศูนย์อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย (ศอ.รส. หรือ CAPO) ก่อน นปช.จัดการชุมนุมใหญ่ ทั้งนี้ เพื่อเป็นมาตรการป้องกันและรับประกันความปลอดภัยและความเรียบร้อยให้กับผู้ชุมนุมและ สาธารณชนทั่วไป โดยกฎหมายดังกล่าวไม่ได้ห้ามหรือขัดขวางการประชุมโดยสงบที่อยู่ภายใน ขอบเขตของกฎหมาย

วันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2553 นปช. เริ่มเคลื่อนย้ายผู้สนับสนุนไปชุมนุม ประทับที่กรุงเทพมหานคร รัฐบาลประกาศมาตรการเพื่อรักษาความสงบและความเป็นระเบียบ เรียบร้อย รวมทั้งห้ามพกพาอาวุธออกนอกอาคาร และข้อห้ามบางประการในการใช้เส้นทางบาง สาย รวมทั้งการเข้าไปยังอาคารสถานที่ในพื้นที่บางจุด

วันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2553 ผู้ชุมนุม นปช. ประทับก่อกองทัพที่ กรุงเทพมหานครและยึดพื้นที่รอบสะพานผ่านฟ้าลีลาศถนนราชดำเนินใน บริเวณสถานที่ราชการ เพื่อเป็นการเริ่มต้นการชุมนุมครั้งใหญ่

วันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2553 ระเบิด เอ็ม 79 จำนวน 6 ลูก ถูกยิงตกในอาคาร กรมทหารราบที่ 1 มหาดเล็กรักษาพระองค์ (ร.1 พัน 1 รอ.) ถนนวิภาวดีรังสิต มีทหารได้รับบาดเจ็บ 2 นาย

วันที่ 16 - 17 มีนาคม พ.ศ. 2553 ผู้ชุมนุม นปช. เทเลือดหน้าทำเนียบรัฐบาล และหน้าบ้านพักนายกรัฐมนตรีเพื่อเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีลาออก

วันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2553 คนร้ายยิงจรวดอาร์พีจีเข้าไปในกระทรวงกลาโหม มีนายทหารบาดเจ็บ 1 นาย รวมถึงมีการโยนระเบิดมือเอ็ม 67 เข้าไปยังสำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)

วันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2553 รัฐบาลประกาศขยายเวลาการใช้พระราชบัญญัติ การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 จนถึงวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2553 แต่ลดพื้นที่ เหลือเป็นเพียงสามจังหวัด นอกจากนั้น คนร้ายได้ยิงระเบิดเอ็ม 79 เข้าไปยังอาคารกระทรวง สาธารณสุข ซึ่งก่อนหน้านี้ใช้เป็นสถานที่ประชุมคณะรัฐมนตรี

วันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2553 มีการค้นพบระเบิดลูกโยนเข้าไปที่จอดรถของ สำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งเจ้าหน้าที่สามารถปลดขนวนระเบิดได้

วันที่ 27 มีนาคม พ.ศ. 2553 คนร้ายขว้างระเบิดเอ็ม 67 ใส่สถานีวิทยุโทรทัศน์ กองทัพบก ช่อง 5 ทำให้ทหารได้รับบาดเจ็บ 2 นาย และประชาชนได้รับบาดเจ็บ 5 ราย และคนร้าย ยิงระเบิดเอ็ม 79 ใส่สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 ทำให้ทหารได้รับบาดเจ็บ 4 นาย

วันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2553 นายกรัฐมนตรีหารือรอบแรกกับแกนนำ นปช. และคนร้ายยิงระเบิดเอ็ม 79 ใส่อาคารกองพลทหารราบที่ 11 รวมทั้งมีการขว้างระเบิดเอ็ม 67 ใส่บ้านพักนายบรรหาร ศิลปอาชา อธิบดีนายกรัฐมนตรี มีผู้ได้รับบาดเจ็บ 1 ราย

วันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2553 นายกรัฐมนตรีเจรจากับแกนนำ นปช. เป็นรอบที่สองแต่ไม่ประสบความสำเร็จเพราะแกนนำ นปช. ไม่ยอมรับข้อเสนองของรัฐบาลที่ให้จัดการเลือกตั้งภายใน 9 เดือน รวมทั้งไม่ยอมเจรจากับรัฐบาลอีกต่อไป

วันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2553 คณะรัฐมนตรีมีมติขยายการใช้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 จนถึงวันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2553 ซึ่งรวมถึงพื้นที่อำเภอชะอำ และอำเภอหัวหิน ระหว่างวันที่ 2-6 เมษายน พ.ศ. 2553 เพื่อรับรองความปลอดภัยในช่วงการประชุมสุดยอดคณะกรรมการแม่น้ำโขง

วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2553 ผู้ชุมนุม นปช. เริ่มยึดพื้นที่สี่แยกราชประสงค์

วันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2553 ศูนย์อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย (CAPO) ประกาศการชุมนุมประท้วงที่สี่แยกราชประสงค์มีความผิดตามกฎหมาย และขอให้ผู้ชุมนุมออกจากพื้นที่ก่อนรัฐบาลดำเนินการตามกฎหมาย

วันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2553 ผู้ชุมนุม นปช. บุกเข้าสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

วันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2553 คนร้ายขว้างระเบิดใส่ที่จอดรถของที่ทำการพรรคประชาธิปัตย์ ทำให้ตำรวจได้รับบาดเจ็บ 2 นาย

วันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2553 คณะรัฐมนตรีมีมติให้ขยายระยะเวลาการใช้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 20 เมษายน พ.ศ.

2553 ขณะที่ผู้ชุมนุม นปช. บุกเข้าอาคารรัฐสภา และบังคับให้สมาชิกรัฐสภาออกจากอาคาร ทำให้นายกรัฐมนตรีต้องประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในกรุงเทพมหานครและพื้นที่โดยรอบเพื่อรับสถานการณ์ที่รุนแรงขึ้น และจัดตั้งศูนย์อำนวยการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน (ศอฉ.) โดยมีนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ

วันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2553 นปช. พยายามบุกเข้าไปสถานีภาคพื้นไทยคม ซึ่งเคยเป็นสถานที่ออกอากาศ People Channel (PTV) ด้วยความพยายามให้เปิดทำการแพร่สัญญาณหลังจากที่มีการระงับเพราะบิดเบือนข้อเท็จจริง ซึ่งเป็นเหตุกระตุ้นให้เกิดความรุนแรงและความเกลียดชัง

วันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2553 เจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐบาลพยายามยึดคืนพื้นที่โดยรอบสะพานผ่านฟ้าที่ผู้ชุมนุมยึดไว้ ทำให้เกิดการปะทะจนเป็นความรุนแรง เจ้าหน้าที่เริ่มถอย

ออกจากพื้นที่ในช่วงค่ำ มีผู้เสียชีวิต 26 ราย (เป็นเจ้าหน้าที่ 5 นาย) และบาดเจ็บนับร้อย จากหลักฐาน แสดงว่า มีกลุ่มผู้ติดอาวุธปะปนอยู่กับผู้ชุมนุม นปช. และใช้อาวุธสงคราม รวมทั้งระเบิดเอ็ม 79

วันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2553 รัฐบาลตั้งคณะกรรมการ นำโดยกรมสอบสวน คดีพิเศษ เพื่อสืบสวนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2553

วันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2553 ผู้ชุมนุมละทิ้งการชุมนุมที่สะพานผ่านฟ้าเพื่อ ไปสมทบที่ย่านราชประสงค์

วันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2553 คนร้ายยิงระเบิดเอ็ม 79 ใส่ฝูงชนที่สถานี รถไฟฟ้า BTS สีลม ทำให้มีกลุ่มประชาชนออกมาต่อต้านการชุมนุม นปช. มีผู้เสียชีวิต 1 ราย และ บาดเจ็บ 85 ราย

วันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2553 นายกรัฐมนตรีไม่ยอมรับกำหนดเวลาที่ผู้ประท้วง ยื่นข้อเสนอให้จัดการเลือกตั้งภายใน 30 วัน พร้อมกล่าวว่าเป็นกลวิธีเพื่อเรียกร้องความสนใจจาก สื่อต่างประเทศเท่านั้น

วันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2553 กรมเศรษฐกิจเห็นชอบแนวทางการเยียวยาแก่ ผู้ได้รับผลกระทบจากการชุมนุมที่พื้นที่ราชประสงค์และสะพานผ่านฟ้า โดยเฉพาะ (1) การ ช่วยเหลือสภาพคล่อง (2) ช่วยเหลือพนักงานลูกจ้างถูกเลิกจ้างเพราะการชุมนุม และ (3) ช่วยเหลือ ธุรกิจรายย่อย

วันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2553 กองกำลังรักษาความปลอดภัยปะทะผู้ชุมนุม นปช. ใกล้อนุสรณ์สถานดอนเมืองซึ่งอยู่ด้านเหนือของกรุงเทพฯ ขณะที่ผู้ชุมนุมพยายามเคลื่อนย้าย การชุมนุมไปยังพื้นที่อื่นๆ และกรรเจราไม่ประสบความสำเร็จ มีทหารถูกยิงเสียชีวิต 1 นาย

วันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2553 ผู้ชุมนุมประท้วงจำนวนหนึ่งบุกเข้าไปยังโรง พยาบาลจุฬาลงกรณ์ ทำให้ทางโรงพยาบาลต้องย้ายผู้ป่วยรวมทั้งอินตัวผู้ป่วยไปยังโรงพยาบาลอื่น

วันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 นายกรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ประกาศแผนปรองดองแห่งชาติ 5 ข้อ และเสนอกำหนดวันเลือกตั้งในวันที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553 โดยได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย รวมทั้ง นปช.

วันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 กองกำลังรักษาความปลอดภัยถูกโจมตีหลาย ครั้ง รวมทั้งคนร้ายขว้างระเบิดที่จุดตรวจหน้าสวนลุมพินีทำให้ตำรวจเสียชีวิต 1 นาย และบาดเจ็บ อีก 5 นาย มีทหารได้รับบาดเจ็บ 3 นาย ในอีกเหตุการณ์ เจ้าหน้าที่ตำรวจเสียชีวิต 1 นาย และอีก 4 ราย (ตำรวจ 2 นาย และพลเรือน 2 ราย) ได้รับบาดเจ็บจากกระสุนที่คนร้ายยิงจากพาหนะขณะขับผ่านจุด ตรวจใกล้ย่านธุรกิจสีลม

วันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 ผู้ชุมนุมประท้วงยอมรับข้อเสนอของ นายกรัฐมนตรีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ในวันที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553 เป็นกำหนดวันเลือกตั้ง แต่ตั้งข้อเรียกร้องใหม่ให้นายสุเทพ เทือกสุบรรณ รองนายกรัฐมนตรี มอบตัว

วันที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 การชุมนุมประท้วงยืดเยื้อแล้วกว่า 2 เดือน รัฐบาลจึงขอให้ผู้ชุมนุมออกจากพื้นที่การชุมนุมบริเวณสี่แยกราชประสงค์ ขณะที่นายกรัฐมนตรีล้ม ข้อเสนอเลือกตั้งเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2553 เนื่องจากแกนนำ นปช. ไม่มีความจริงจังในกระบวนการ ประรองคอง และใช้ข้อเรียกร้องใหม่ที่ไม่เป็นเหตุผลเพื่อการชุมนุมต่อไป อย่างไรก็ดี นายกรัฐมนตรี ยืนยันว่าจะยังคงดำเนินการตามแผนประรองคองแห่งชาติต่อไป รวมถึงมีการประกาศพระราชกำหนด การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ในพื้นที่ 11 จังหวัด เพื่อป้องกันผู้มาร่วมชุมนุมในกรุงเทพมหานคร ต่อมาในเวลา 18.00 น. สอจ. เพิ่มมาตรการความปลอดภัย โดยปิดล้อมพื้นที่ชุมนุมสี่แยก ราชประสงค์ ตั้งด่านตรวจโดยรอบจากแยกราชเทวีตามถนนเพชรบุรี ไปถึงทางเชื่อมกับทางด่วนเพชรบุรี ตามถนนวิฑูร์ถึงสี่แยกระหว่างถนนวิฑูร์และพระรามสี่ ตามถนนพระรามสี่ถึงแยกสามย่าน และ ตามถนนพญาไทถึงแยกราชเทวี ระบุบริการสาธารณะ เช่น รถประจำทาง รถไฟฟ้า BTS รถไฟฟ้า ได้ดิน และเรือข้ามฟาก ภายในบริเวณดังกล่าว ตามด้วยการระงับสาธารณูปโภค นอกจากนี้ ที่ปรึกษา ทางทหารของ นปช. พล.ต. ชัดดียะ สวัสดิผล หรือ เสธแดง ถูกยิงที่ศีรษะได้รับบาดเจ็บ

วันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 ศาลแพ่งยกคำร้องของ นปช. ที่ขอคำสั่งศาล ให้ห้ามเจ้าหน้าที่ดำเนินการปิดล้อมการชุมนุม และห้ามสลายการชุมนุม โดยศาลแพ่งพิเคราะห์ คำร้องว่าไม่มีความเป็นเหตุเป็นผลเพียงพอ รวมทั้งการดำเนินการปิดล้อมของเจ้าหน้าที่อยู่ภายใน อำนาจของฝ่ายบริหาร ขณะที่การสลายการชุมนุมเพื่อให้เกิดความสงบสุข และในกรณีจำเป็น เจ้าหน้าที่สามารถใช้อาวุธเพื่อป้องกันตัวและป้องกันมิให้สถานการณ์ขยายตัว แต่ต้องเป็นการ ดำเนินการตามหลักสากล

ผลงานวิจัยนักศึกษาระดับปริญญาตรี

วันที่ 14-18 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 เกิดการปะทะระหว่างกองกำลังรักษา ความปลอดภัยและกลุ่มผู้ประท้วง โดยผู้ประท้วงโจมตีด่านตรวจที่ตั้งขึ้นโดยรอบ นอกพื้นที่ชุมนุม รวมทั้งย่านดินแดง ราชปรารภ คลองเตย บ่อนไก่ และพระรามสี่ มีการใช้ระเบิดเอ็ม 79 และอาวุธ อื่นๆ รวมทั้งกลุ่มผู้ชุมนุมมีความเคลื่อนไหวนอกพื้นที่ราชประสงค์

วันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 สอจ. มอบหมายให้ตำรวจและกระทรวง พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สภากาชาดไทย และ NGOs จัดตั้งทีมงานเข้าไปยังพื้นที่ ราชประสงค์เพื่อสนับสนุนให้ผู้ชุมนุม โดยเฉพาะสตรี เด็กและผู้สูงอายุ ออกจากพื้นที่ชุมนุมโดย เจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกในการเดินทางกลับบ้าน โดยดำเนินการถึงวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 ในเวลา 15.00 น. และขณะที่รัฐบาลประกาศขยายพระราชกำหนดการบริหารราชการใน

สถานการณ์ฉุกเฉิน อีก 5 จังหวัดเพื่อการใช้กฎหมายและรักษาความเรียบร้อยในจังหวัดดังกล่าว รวมถึงรัฐบาลได้ประกาศให้วันที่ 17-18 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 เป็นวันหยุดในกรุงเทพมหานครเพื่อ กันประชาชนไม่ให้ออกมาใช้ถนน

วันที่ 17 - 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 พล.ต. ชัดติยะ สวัสดิผล เสียชีวิตในวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 ส่วนกลุ่มสมาชิกวุฒิสภาเสนอเป็นคนกลางเจรจา แต่การเจรจาไม่เกิดขึ้น

วันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 เวลา 05.45 น. สอจ. เริ่มปฏิบัติการที่พื้นที่ สวนลุมพินี ซึ่งเป็นพื้นที่ชอนอาวุธของกลุ่มติดอาวุธ เจ้าหน้าที่สามารถยึดพื้นที่สวนลุมพินีได้ในเวลา ประมาณ 07.15 น. จากนั้นได้ทำการปิดล้อมบริเวณแยกสารสิน และยึดพื้นที่คืนได้ในเวลาก่อน 12.00 น.

ประมาณ 13.45 น. แกนนำผู้ชุมนุมยุติการชุมนุม กองกำลังรักษาความปลอดภัยจึงหยุดการปฏิบัติการ และแกนนำบางรายขอมอบตัวกับตำรวจ สอจ. ขอให้ผู้ชุมนุมที่ต้องการเดินทางกลับบ้าน เดินทางไปยังสนามกีฬาแห่งชาติซึ่งเป็นสถานที่ดำเนินการบริการรถ จัดส่งกลับบ้าน

เหตุการณ์ความรุนแรงและการจลาจลเกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร โดยผู้ชุมนุม วางเพลิงอาคารต่างๆ รวมทั้งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลเวสต์ รวมทั้งได้เกิดเหตุการณ์แบบเดียวกันในหลายจังหวัด รวมถึงมีการ วางเพลิงศาลว่าการประจำจังหวัด เกิดเหตุการณ์ยิงผู้ชุมนุมบางรายที่บริเวณวัดปทุมวนาราม ภายหลังยุติการชุมนุม ทั้งนี้ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่าง ๆ หน่วยงานพยายามจัดส่งเจ้าหน้าที่และทีม แพทย์เข้าไปให้ความช่วยเหลือแต่มีการต่อต้านอย่างรุนแรงจากผู้ติดอาวุธ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยต้องใช้เวลาหลายชั่วโมงจึงเข้าไปยังวัดเพื่อนำผู้เสียชีวิตและผู้บาดเจ็บออกมา อีกทั้ง สอจ. ประกาศห้ามออกจากเคหะสถานในกรุงเทพมหานครและอีก 23 จังหวัด ระหว่างเวลา 20.00 น. - 06.00 น. ของวันถัดไป เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถรักษาความมั่นคงได้ และรัฐบาลประกาศพระราช กำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ในอีก 2 จังหวัด

วันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 สอจ. ประกาศขยายมาตรการห้ามออกจาก เคหะสถานสำหรับวันที่ 22-24 พฤษภาคม แต่ลดระยะเวลาเป็นช่วง 21.00 น. - 05.00 น. ของวันถัดไป

วันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 นายกรัฐมนตรีแถลงว่า รัฐบาลยังคง ดำเนินการตามแผนปรองดองเพื่อฟื้นฟูและกลับคืนสู่สภาพปกติ จะมีการจัดตั้งองค์กรอิสระเพื่อ สืบสวนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงการชุมนุม สอจ. จัดตั้งศูนย์ประสานงานเพื่อรับลงทะเบียนธุรกิจ ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ชุมนุมเพื่อให้ความช่วยเหลือและฟื้นฟู

วันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 ศอจ. กล่าวสรุปแก่คณะทูตานุทูตต่างประเทศ ผู้ช่วยทูตทหารต่างประเทศ รวมทั้งสื่อมวลชนไทยและต่างประเทศ เกี่ยวกับการปฏิบัติการของ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย รวมทั้งอาวุธที่ยึดได้

วันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 ศอจ. ประกาศขยายมาตรการห้ามออกนอกเคหะสถาน ในวันที่ 23-24 พฤษภาคม และลดช่วงเวลาเป็นระหว่างเวลา 23.00 น. - 04.00 น. ของวันถัดไป รวมทั้งเปิดเส้นทางจราจรที่เคยปิดกั้นในช่วงการปิดล้อมการชุมนุม เพื่อให้สาธารณชนได้ใช้ตั้งแต่เวลา 04.00 น. ของวันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2553

วันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 คณะรัฐมนตรีอนุมัติการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 รวมถึงการจ่ายเงินช่วยเหลือแก่ผู้สูญเสียธุรกิจจากการวางเพลิง รวมทั้งการช่วยเหลือระยะยาวแก่ผู้ชุมนุมที่ได้รับผลกระทบ ลูกจ้าง และเจ้าของธุรกิจ นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรียังได้ตัดสินใจให้ขยายมาตรการห้ามออกนอกเคหะสถานเป็นวันที่ 25-28 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 ในช่วงเวลา 24.00 น. - 04.00 น. ของวันถัดไป นอกจากนี้ ศาลอาญานุมัติหมายจับอดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ขอให้การร้ายอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา รวมทั้งได้มีหมายจับแกนนำ นปช. และสมาชิกในข้อหาเดียวกัน

วันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 นายกรัฐมนตรี สรุปแก่คณะทูตานุทูตต่างประเทศ และหอการค้าต่างประเทศ เกี่ยวกับสถานการณ์การเมืองในปัจจุบันที่ทำเนียบรัฐบาล จากนั้น นายกรัฐมนตรีแถลงข่าวต่อสื่อมวลชนต่างประเทศเกี่ยวกับสถานการณ์ในประเทศไทย รวมถึง ยกเลิกมาตรการห้ามออกนอกเคหะสถาน ในกรุงเทพมหานครและพื้นที่อื่นๆ ในประเทศ

วันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 มีการอภิปรายไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี

วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2553 สมาชิกฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีอีก 5 คน ในประเด็นต่างๆ รวมทั้งการชุมนุมของ นปช. และการปฏิบัติการของรัฐบาล

วันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2553 ผลการอภิปรายไม่ไว้วางใจ ปรากฏว่าสภาผู้แทนราษฎรลงมติไว้วางใจนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีอีก 5 คน

จากสรุปสถานการณ์ทางการเมืองในช่วงระยะเวลา พ.ศ.2548 - 2553 ศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (2553) ได้ประเมินสถานการณ์ภาวะธุรกิจ และเศรษฐกิจของประเทศไทย หลังสถานการณ์ความไม่สงบในเดือนพฤษภาคม 2553 ซึ่งเป็นช่วงเวลาดำเนินการของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมด โดยทำการสอบถามผู้ประกอบการจำนวน 400 ตัวอย่าง แบ่งเป็นสาขาเกษตร สาขาค้าส่งและค้าปลีก สาขาบริการ และสาขาอุตสาหกรรม พบว่า กลุ่มธุรกิจร้อยละ 22.5 ไม่ได้รับผลกระทบ และร้อยละ 77.5 ได้รับผลกระทบ โดยสถานการณ์การจลาจลที่เกิดขึ้น

ส่งผลกระทบต่อการขยายตัวของธุรกิจ และมีผลต่อเป้าหมายที่ธุรกิจวางไว้ค่อนข้างมาก ซึ่งมีผลกระทบทั้งด้านยอดขาย ต้นทุน ยอดรับคำสั่งซื้อจากต่างประเทศ และการขยายการลงทุน โดยผลกระทบที่เกิดขึ้นจะมีมากหลังการจลาจล หรือ 3 เดือนหลังเหตุการณ์ และเริ่มเป็นบวกเมื่อมองภาพรวมเศรษฐกิจตลอดปี 2553 ภายหลังจากสถานการณ์ความไม่สงบ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินสถานการณ์ภาพธุรกิจไทยหลังการจลาจล (ณ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2553)

ผลกระทบ	เทียบกับช่วงเดียวกัน ปีที่แล้ว		เทียบกับปัจจุบัน (พฤษภาคม 2553)		เทียบกับเป้าหมาย ที่วางไว้
	ก่อน จลาจล	หลัง จลาจล	3 เดือนหลัง เหตุการณ์	ตลอด ทั้งปี 53	ตลอดปี 53
ยอดขาย	-16.7	22.8	-18.6	12.7	12
ต้นทุน	-4.3	1.9	9.3	8	8.1
ยอดรับคำสั่งซื้อ	-12.9	-18.6	-12.8	10.1	9.9
ยอดรับคำสั่งซื้อใน ต่างประเทศ	-1.47	-10.19	-11.43	15.61	18.52
การขยายการลงทุน	5	-18.6	-11	-1.1	-2.3

ที่มา : ศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. ประเมินสถานการณ์ภาวะธุรกิจและเศรษฐกิจของประเทศไทย หลังสถานการณ์ความไม่สงบ [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2553. เข้าถึงได้จาก <http://utec2.utec.ac.th/localuser/cebfi/download/analysis/final%20paper%20red.pdf>

ทั้งนี้ เมื่อสถานการณ์ทางการเมืองเกิดความไม่แน่นอน ย่อมส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ และเมื่อใดก็ตามที่มีเหตุการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้น จนเป็นสาเหตุให้เกิดการนองเลือดหรือเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ภาวะเศรษฐกิจของประเทศก็จะประสบปัญหาชะลอตัวลงเช่นกัน ดังนั้น สถานการณ์ทางการเมือง ณ ปัจจุบัน จึงเป็นสถานการณ์ทางการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจของไทย ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นประมาณ 138,000-155,000 ล้านบาท ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลกระทบของสถานการณ์ทางการเมืองต่อเศรษฐกิจไทยนับตั้งแต่วันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2553 เป็นต้นมา

รายการผลกระทบ	ขุมขุมยึดเยื่อ รวม 70 วัน
ผลกระทบของการบริโภค (ล้านบาท) มีผลกระทบวันละ 800-1,000 ล้านบาท	56,000-70,000
ผลกระทบที่เกิดจากการลงทุนทางตรง (ล้านบาท) มีผลกระทบปานกลาง	2,000-5,000
ผลกระทบต่อการท่องเที่ยว (ล้านบาท) มีผลกระทบวันละ 850-1,150 ล้านบาท	60,000-80,000
• การท่องเที่ยวจากต่างประเทศ	40,000-50,000
• การท่องเที่ยวภายในประเทศ	20,000-30,000
ผลกระทบโดยรวมต่อระบบเศรษฐกิจ (ล้านบาท)	138,000-155,000
• ผลกระทบที่เกิดขึ้นบริเวณแยกราชประสงค์	15,000-25,000
• ผลกระทบที่เกิดขึ้นบริเวณสีลมและบริเวณใกล้เคียง	5,000-10,000
ผลกระทบต่ออัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ)	1.4-1.6

ที่มา : 1. ประมวลการ โดยศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

2. ศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. ประเมินสถานการณ์ภาวะ

ธุรกิจ และเศรษฐกิจของประเทศไทย หลังสถานการณ์ความไม่สงบ. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 14

กรกฎาคม พ.ศ. 2553. เข้าถึงได้จาก

<http://utcc2.utcc.ac.th/localuser/cebfi/download/analysis/final%20paper%20red.pdf>

6. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

6.1 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือเรียกสั้น ๆ ว่า "ตลาดหลักทรัพย์" มีจุดเริ่มต้นของพัฒนาการจากการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504 - 2509) เพื่อรองรับการเติบโตและส่งเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน จึงได้มีการจัดตั้งตลาดหุ้นของไทยในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2505 และในปีต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น "ตลาดหุ้นกรุงเทพ" (Bangkok Stock Exchange) ทั้งนี้ การซื้อขายหุ้นใน "ตลาดหุ้นกรุงเทพ" ไม่ได้

รับความสนใจมากขึ้น และมูลค่าการซื้อขายก็ลดลงเป็นลำดับจาก 160 ล้านบาทในปี พ.ศ.2511 เป็น 28 ล้านบาทในปี พ.ศ.2514 แสดงให้เห็นว่า “ตลาดหุ้นกรุงเทพ” ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ ประกอบกับประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอในเรื่องตลาดทุน จึงทำให้ตลาดหุ้นกรุงเทพต้องปิดกิจการลง

อย่างไรก็ตาม แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์ยังคงได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นอย่างมาก ดังนั้น แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510 - 2514) จึงได้เสนอให้มีการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์ที่มีระบบระเบียบขึ้นเป็นครั้งแรก โดยมีบทบาทสำคัญในการเป็นแหล่งระดมเงินทุนระยะยาวที่มีประสิทธิภาพ เป็นศูนย์กลางในการซื้อขายแลกเปลี่ยนหลักทรัพย์ประเภทต่าง ๆ รวมทั้งเพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศ และได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อจัดให้มีแหล่งกลางสำหรับการซื้อขายหลักทรัพย์ เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์และการระดมเงินทุนในประเทศ และในวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2518 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Securities Exchange of Thailand) ได้เปิดทำการซื้อขายอย่างเป็นทางการครั้งแรก และได้ทำการเปลี่ยนชื่อภาษาอังกฤษเป็น “The Stock Exchange of Thailand” (SET) เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2534

วิสัยทัศน์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย คือ เป็นตลาดทุนที่ได้รับการยอมรับและมีความน่าเชื่อถือพร้อมพร้อมด้วยทีมงานที่มีความสามารถ มุ่งมั่นในการสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่ทันสมัยและมีสภาพคล่อง เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของ ลูกค้า ผู้เกี่ยวข้อง และสังคม ส่วนพันธกิจ คือ เป็นศูนย์กลางและทางเลือกหลักของผู้ลงทุนและผู้ระดมทุน เพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ด้วยการจัดให้มีตราสารและบริการทางการเงินครบวงจร มีระบบที่น่าเชื่อถือและเข้าถึงได้ง่าย

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 กำหนดให้การดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และกำหนดอำนาจหน้าที่ให้คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นผู้กำหนดนโยบายและควบคุมการดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์ฯ

กลุ่มตลาดหลักทรัพย์ และบริษัทในเครือ

ภาพที่ 4 โครงสร้างการกำกับดูแลตลาดทุน

ที่มา : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, โครงสร้างการกำกับดูแลตลาดทุน [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 4 กันยายน 2553. เข้าถึงได้จาก http://www.set.or.th/th/about/overview/history_p1.html

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ทำหน้าที่กำกับและดูแลตลาดแรก โดยบริษัทใดที่ต้องการออกหลักทรัพย์ใหม่เสนอขายหุ้นต่อประชาชนครั้งแรก (Initial Public Offering) หรือเสนอขายหลักทรัพย์อื่นๆ แก่ประชาชน ต้องขออนุมัติจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และดำเนินการตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ดำเนินการตรวจสอบสถานะทางการเงินและการดำเนินงานของบริษัทก่อนการอนุมัติให้บริษัททำการออกหลักทรัพย์ขายแก่ประชาชนได้ หลังจากการเสนอขายหุ้นต่อประชาชนครั้งแรก หลักทรัพย์จะสามารถทำการซื้อขายในตลาดรองได้ต่อเมื่อผู้ออกหลักทรัพย์ยื่นคำขอและได้รับอนุมัติจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแล้ว

ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ตลาดหลักทรัพย์มีบทบาทสำคัญ ดังนี้

1. ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียน และพัฒนาระบบต่างๆ ที่จำเป็นเพื่ออำนวยความสะดวกในการซื้อขายหลักทรัพย์
2. ดำเนินธุรกิจใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายหลักทรัพย์ เช่น การทำหน้าที่เป็นสำนักหักบัญชี (Clearing House) ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ นายทะเบียนหลักทรัพย์ หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. การดำเนินธุรกิจอื่น ๆ ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ลักษณะการดำเนินงาน การดำเนินงานหลัก ได้แก่ การรับหลักทรัพย์จดทะเบียน และดูแลการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียน การซื้อขายหลักทรัพย์และการกำกับดูแลการซื้อขายหลักทรัพย์ การกำกับดูแลบริษัทสมาชิกส่วนที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายหลักทรัพย์ รวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลและการส่งเสริมความรู้ให้แก่ผู้ลงทุน (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 2553)

6.2 ข้อมูลพื้นฐานของตลาดหลักทรัพย์

ข้อมูลพื้นฐานของตลาดหลักทรัพย์ที่ใช้ในการพิจารณาตัดสินใจซื้อขายหลักทรัพย์ ประกอบด้วยข้อมูลที่สำคัญในเบื้องต้น 2 ประการด้วยกัน (จิตพิพัทธ์ วรรัตน์นิธิกุล 2550 : 40-54) คือ

6.2.1 ข้อมูลเพื่อการพิจารณาตลาดในภาพรวม เป็นการรับทราบข้อมูลและพิจารณาภาพหรือสภาวะโดยรวมของตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ได้พบเห็นหรือได้ยินอยู่เป็นประจำ มีหัวข้อที่สำคัญดังนี้

6.2.1.1 ดัชนีราคาหุ้น

ดัชนีราคาหุ้นมีการคิดค้นกันมาหลายรูปแบบ แต่ที่นิยมใช้กันมากที่สุดได้แก่ "ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย" หรือ SET Index ซึ่งเป็นดัชนีราคาหุ้นประเภทที่คำนวณด้วยวิธีราคาหุ้นสามัญแบบถ่วงน้ำหนักด้วยจำนวนหุ้นจดทะเบียน หมายความว่าหุ้นใหญ่หรือหุ้นที่มีหุ้นมาจดทะเบียนสูง หากมีการเคลื่อนไหวขึ้นลง จะมีผลต่อการเคลื่อนไหวของ SET Index มากกว่าการเปลี่ยนแปลงขึ้นลงของหุ้นเล็ก หรือหุ้นที่มีหุ้นมาจดทะเบียนต่ำหรือน้อยมาก

นอกจาก SET Index แล้ว ยังมีดัชนีราคาหุ้นอื่น ๆ ที่มีการคิดค้นกันเพื่อใช้พิจารณาแนวโน้มของตลาดหลักทรัพย์อีก เช่น ดัชนี SET 50 Index ดัชนีราคาหุ้นบุคคัลลีย์ (Book Club Index) ดัชนีราคาหุ้นทีสโก้ (Tisco Price Index) ดัชนี GMRI (GMRI Index) รวมทั้งดัชนีหุ้นรายกลุ่ม (Sectorial Index) เพื่อใช้พิจารณาการเคลื่อนไหวของหุ้นแต่ละกลุ่ม

6.2.1.2 ปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์

นอกจากดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แล้ว ตัวเลขที่ผู้ลงทุนมักได้ยินควบคู่กันไปคือ ปริมาณการซื้อขาย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ตลาดหลักทรัพย์มีการซื้อขายหนาแน่นหรือคึกคักเพียงใด หากภาวะตลาดดี ผู้ลงทุนจะเข้ามาซื้อขายกันอย่างคึกคัก ในทางตรงกันข้าม หากภาวะตลาดซบเซา ผู้ลงทุนจะเข้ามาซื้อขายกันน้อยลง ดังนั้นปริมาณการซื้อขายจึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพิจารณาลงทุนในตลาดหลักทรัพย์

6.2.1.3 จำนวนหุ้นที่มีราคาปิดสูงขึ้น ลดลง หรือเท่าเดิม

หากวันใดที่หุ้นส่วนใหญ่มีราคาปิดสูงขึ้น จะเป็นการสะท้อนให้เห็นภาพของสภาวะตลาดหลักทรัพย์ที่ดี ในทางตรงข้าม หากวันใดที่ราคาหุ้นส่วนใหญ่ปิดลดลง สภาพตลาดอาจไม่คึกคัก หรือถ้าหุ้นส่วนใหญ่มีราคาปิดค่อนข้างคงที่ แสดงว่าตลาดหลักทรัพย์น่าจะมีการเคลื่อนไหวอยู่ในช่วงแคบ ๆ ซึ่งผู้ลงทุนอาจพิจารณาทิศทางที่ปริมาณหุ้นเปลี่ยนแปลงไปในการวิเคราะห์ตลาดด้วยตนเองได้ อย่างไรก็ตาม ในเรื่องนี้ เป็นการมองภาพในระยะสั้น ๆ ผู้ลงทุนยังต้องพิจารณาปัจจัยอื่น ๆ มาประกอบด้วย

6.2.2 ข้อมูลเพื่อการพิจารณาคุณภาพหุ้นรายตัว นอกจากการพิจารณาภาพโดยรวมของตลาดหลักทรัพย์ตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ยังอาจมีการพิจารณาคุณภาพหุ้นรายตัว ซึ่งมีหลักการเบื้องต้นในการพิจารณาเพื่อประกอบการตัดสินใจในการลงทุน ดังนี้

6.2.2.1 ราคา (Price)

โดยปกติผู้ลงทุนจะให้ความสำคัญกับราคาของหุ้น เนื่องจากมีการเคลื่อนไหวขึ้นลงจากแรงซื้อแรงขายอยู่ตลอดเวลา และเมื่อตลาดหลักทรัพย์ปิดทำการ นักลงทุนจะพิจารณาราคาปิดของหุ้นที่ตนเองสนใจว่าเพิ่มขึ้น ลดลง หรือเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด และราคาก็หมายถึงจำนวนเงินที่ผู้ลงทุนพิจารณาว่าเหมาะสมต่อการซื้อ-ขาย หรือถือหุ้นนั้น ๆ ไว้หรือไม่ อย่างไร แต่ในการวิเคราะห์คุณภาพของหุ้นต่าง ๆ ราคาหุ้นจะต้องนำมาวิเคราะห์ร่วมกับผลการดำเนินงานอันได้แก่ กำไรต่อหุ้น การจ่ายปันผล หรือข้อมูลอื่น ๆ อีกหลายประการ ดังนั้น ราคาจึงเป็นเพียงตัวกำหนดเพื่อประกอบการตัดสินใจเบื้องต้นเท่านั้น

6.2.2.2 ราคาปิดต่อกำไรต่อหุ้น (P/E Ratio)

เป็นเกณฑ์ที่คิดจากอัตราส่วน (Ratio) ราคาปิด (Close Price: P) เทียบกับกำไรต่อหุ้น (Earnings Per Share: E) ซึ่งสามารถแสดงคุณภาพในระดับพื้นฐานของหุ้นตัวนั้นได้ ซึ่งค่า P/E Ratio คำนวณ ได้จากการหารราคาปิดของหุ้น ณ วันทำการหนึ่ง ๆ หารด้วยมูลค่ากำไรต่อหุ้น ของหุ้นนั้น ๆ ตัวเลขที่ได้เท่ากับเป็นการบอกว่า ผู้ลงทุนจะต้องลงทุนในหลักทรัพย์ตัวนั้นเป็นจำนวนเงินเท่าใด เพื่อให้ได้รับผลตอบแทนหรือกำไรสุทธิในงวดระยะเวลา 12 เดือน กลับคืนมา 1 บาท หุ้นตัวใดมีค่า P/E Ratio ต่ำ ย่อมมีคุณภาพที่จัดได้ว่าดีกว่าหุ้นที่มีค่า P/E Ratio สูง

6.2.2.3 อัตราเงินปันผลตอบแทน (Dividend Yield)

หมายถึงอัตราผลตอบแทนจากเงินปันผลโดยคิดเป็นร้อยละ ซึ่งหากหุ้นตัวใดมีอัตราเงินปันผลตอบแทนสูง จะได้รับความสนใจจากผู้ลงทุนมากกว่า เนื่องจากให้ผลตอบแทนในรูปของเงินปันผลมากกว่า ซึ่งสามารถพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างหุ้นแต่ละตัวได้

6.2.2.4 ปริมาณซื้อขาย

ในการที่ผู้ลงทุนจะซื้อหรือขายหุ้น ปริมาณการซื้อขายหุ้นหรือสภาพคล่องนับว่ามีส่วนสำคัญ กล่าวคือ หากหุ้นมีสภาพคล่องสูงหรือมีปริมาณหุ้นเข้ามาหมุนเวียนซื้อขายมาก การเข้าซื้อหรือขายออกย่อมทำได้ง่าย แต่หากมีสภาพคล่องต่ำ หรือมีปริมาณการซื้อขายน้อย การเข้าซื้อหรือขายออกไปได้ยากเพราะขาดหุ้นที่มีผู้เสนอขาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากผู้ลงทุนมีหุ้นต้องการจะขาย หากแต่ไม่มีผู้เสนอซื้อ หรือมีเพียงเล็กน้อย ก็อาจทำให้การขายหลักทรัพย์นั้นเป็นไปได้ยาก ส่งผลเสียต่อผู้ลงทุนที่มีความเร่งรีบในการใช้เงิน ดังนั้นการพิจารณาปริมาณการซื้อขายหุ้นจึงมีความจำเป็นด้วยเช่นกัน

6.2.2.5 การพิจารณาหุ้นในเชิงธุรกิจการเงิน

หมายถึงการวิเคราะห์พิจารณาว่าหุ้นที่น่าสนใจลงทุนนั้นมีศักยภาพในการเจริญเติบโต มีความมั่นคง แข็งแรงทางการเงินและการบริหาร มีโอกาสที่จะให้ผลตอบแทนคุ้มค่าแก่ผู้ลงทุนหรือผู้ที่เข้ามาซื้อหุ้นนั้น ๆ

จากที่กล่าวข้างต้นเป็นการพิจารณาจากสภาพตลาดและตัวหลักทรัพย์ อย่างไรก็ตาม ยังมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องอีกหลายประการที่ส่งผลต่อทิศทางการเคลื่อนไหวของตลาดและราคาหุ้น ดังนั้นการศึกษา "ความสัมพันธ์ของความสัมพันธ์ของสถานการณ์ทางการเมืองต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงเวลา พ.ศ.2548 - 2553" เพื่อพิจารณาผลกระทบของความรุนแรงทางการเมืองต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ จึงเลือกใช้ข้อมูลดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ (SET Index) ณ ราคาปิดมาใช้ในการวิเคราะห์

6.3 สถิติภาพรวมตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยก้าวเข้าสู่ปีที่ 36 การดำเนินงานที่ผ่านมา มีพัฒนาการที่ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518-2554 ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2554 มีจำนวนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ 474 บริษัท มีจำนวนหลักทรัพย์จดทะเบียน 623 หลักทรัพย์ มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด 8,334,684.11 ล้านบาท ดัชนีต่ำสุดที่ระดับ 76.43 เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2519 และดัชนีสูงสุดที่ระดับ 1,753.73 เมื่อวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2537 (ภาคผนวก ข)

7. ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์

ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ อาจพิจารณาจากการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน (Fundamental Analysis) เพื่อหามูลค่าแท้จริงของหลักทรัพย์แล้วนำมาเปรียบเทียบกับราคาตลาดจะสามารถนำไปสู่การตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ได้ ซึ่งการ

ประเมินมูลค่าแท้จริงของหลักทรัพย์โดยการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานเบื้องต้น ถูกกำหนดด้วยปัจจัยทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย การวิเคราะห์เศรษฐกิจ การวิเคราะห์อุตสาหกรรม การวิเคราะห์บริษัท และวิเคราะห์ตัวหลักทรัพย์ (สถาบันพัฒนาบุคลากรธุรกิจหลักทรัพย์ 2546 : 197)

นอกจากปัจจัยทางเศรษฐกิจซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แล้ว ปัจจัยทางการเมืองถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อเศรษฐกิจด้วย ดังนั้น ในการศึกษานี้จะกล่าวถึงเฉพาะปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์เศรษฐกิจและการวิเคราะห์ด้านอุตสาหกรรม รวมถึงปัจจัยทางการเมืองเพียง 3 ปัจจัยเท่านั้น

7.1 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

รัฐบาลมีหน้าที่บริหารเศรษฐกิจ โดยกำหนดนโยบายต่างๆ เพื่อให้ประเทศสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจ คือ การขยายตัวและควมมีเสถียรภาพของเศรษฐกิจ โดยนโยบายหลัก ๆ ประกอบด้วย

1. นโยบายด้านการคลัง ได้แก่ การใช้ขยายภาครัฐ และภาษี
 2. นโยบายด้านการเงิน ได้แก่ การควบคุมปริมาณเงินในระบบ และระดับอัตราดอกเบี้ย
 3. นโยบายด้านการค้าระหว่างประเทศ ได้แก่ นโยบายการค้า นโยบายด้านอัตราแลกเปลี่ยน
 4. นโยบายด้านอื่นๆ ได้แก่ การควบคุมราคาสินค้า การกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำ เป็นต้น
- สถานะเศรษฐกิจที่เกิดจากนโยบายเหล่านี้ได้มีการวัดความสำเร็จ โดยการรายงานออกมาในรูปของดัชนีชี้วัดต่าง ๆ ในระดับเศรษฐกิจมหภาค โดยดัชนีชี้วัดที่สำคัญ ๆ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) ใช้อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ดัชนี ราคาผู้บริโภค (Consumer Price Index: CPI) ใช้อัตราเงินเฟ้อ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้แบบมีระยะเวลาที่ธนาคารพาณิชย์ เรียกเก็บจากลูกค้ารายใหญ่ขึ้นคือ (Minimum Loan Rate: MLR) ใช้เป็นอัตราดอกเบี้ยอ้างอิง เป็นต้น

ทั้งนี้ มีหลักฐานเชิงประจักษ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ที่แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีผลกระทบต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ อาทิ ธนาวิทย์ อนันตพทธร (2550) ศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่ออัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ กลุ่มพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ พบว่าอัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยรายเดือน (SET) มีผลกระทบต่ออัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์กลุ่มพัฒนาอสังหาริมทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ส่วนอัตราการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนต่อดอลลาร์สหรัฐมีผลกระทบในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราผลตอบแทน ส่วนปัจจัยทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ได้แก่ อัตราการเปลี่ยนแปลง

ของดัชนีราคาผู้บริโภค อัตราการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 3 เดือน อัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงิน อัตราการเปลี่ยนแปลงของดอกเบี้ยเงินกู้ มีผลกระทบน้อยมาก

จันท์ดี เก่งระดมกิจ (2547) ศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อดัชนีราคาหลักทรัพย์กลุ่มธนาคาร ในช่วงพ.ศ. 2537 - 2546 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีราคาหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์กับตัวแปรทางเศรษฐกิจต่างๆ ซึ่งปัจจัยทางเศรษฐกิจที่เลือกทำการศึกษา ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง (เฉพาะกลุ่มหัตถอุตสาหกรรม และการค้าส่งและค้าปลีก : WGDP) ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน (Private Investment Index : PII) และปริมาณเงินที่แท้จริงตามความหมายอย่างกว้าง (M2) โดยศึกษาในช่วงเวลา ไตรมาส 1 พ.ศ. 2537 ถึง ไตรมาส 4 พ.ศ. 2546 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อการเคลื่อนไหวของดัชนีราคาหลักทรัพย์กลุ่มธนาคาร (BANK) อย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์เชิงคลยภาพระยะยาวด้วยวิธี Co-integration test พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงคลยภาพระยะยาวอย่างมีนัยสำคัญ ระหว่างตัวแปรทั้ง 4 ตัว อันได้แก่ BANK, WGDP, PII และ M2 โดยตัวแปรดัชนีการลงทุนภาคเอกชน (PII) และปริมาณเงินที่แท้จริง (M2) มีความสัมพันธ์เชิงบวก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ยกเว้นตัวแปร WGDP ที่พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงลบซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน อันน่าจะเป็นผลมาจากการเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ

วรสวรรณ สรรพกิจ (2545) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาคกับดัชนีราคาหลักทรัพย์โดยรวม พบว่า อัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อดอลลาร์ มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนไหวของดัชนีราคาหลักทรัพย์มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ ราคา น้ำมันโลก ดัชนีหลักทรัพย์ในเดือนที่ผ่านมา และมูลค่าซื้อ-ขายสุทธิ ของนักลงทุนต่างประเทศ ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า ตลาดหลักทรัพย์ของประเทศไทยได้รับผลกระทบจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยที่ปัจจัยภายนอกประเทศ ซึ่งให้เห็นว่า นักลงทุนต่างประเทศเข้ามามีบทบาทในการลงทุนในตลาดหุ้นไทยมากขึ้น เนื่องจากรัฐบาลส่งเสริมการเปิดเสรีทางการเงิน การค้า การลงทุนมากขึ้น ทำให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างตลาดหลักทรัพย์ของไทยกับของตลาดโลกมากยิ่งขึ้น

Adam และ Tweneboah (2008) ทำการศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคกับการเคลื่อนไหวของตลาดหลักทรัพย์ กรณีศึกษาประเทศกานา พบว่า อัตราดอกเบี้ยและการลงทุนจากต่างประเทศ (FDI) เป็นปัจจัยหลักที่มีผลต่อความเคลื่อนไหวของราคาหุ้น ขณะที่ **Fedorova และ Pankratov (2010 : 165-168)** ศึกษาผลกระทบของปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่มีต่อตลาดหลักทรัพย์รัสเซีย พบว่า ราคาน้ำมันและอัตราแลกเปลี่ยนต่อเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา มีผลอย่างมากต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์

ปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ นอกจากปัจจัยทางเศรษฐกิจแล้ว อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคารมีความสำคัญต่อระบบการเงิน เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคารถือเป็นอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นที่มีการปรับตัวสะดวก เป็นไปตามกลไกตลาดมากกว่าอัตราดอกเบี้ยชนิดอื่น ทั้งนี้ อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร (Interbank Rate) เป็นอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมในตลาดเงินระยะสั้น เพื่อใช้ในการปรับสภาพคล่อง ของธนาคารพาณิชย์โดยธุรกรรมอาจอยู่ในรูปการกู้ยืมแบบจ่ายคืนเมื่อทวงถาม (At Call) หรือเป็นการกู้ยืมแบบมีกำหนดระยะเวลา (Term) ตั้งแต่ 1 วัน ถึง 6 เดือน ในทางปฏิบัติส่วนใหญ่ ประมาณร้อยละ 50-70 เป็นการกู้ยืมระยะ 1 วัน (Overnight) รองลงมาเป็นการกู้ยืมแบบจ่ายคืนเมื่อทวงถาม (At Call) (กระทรวงการคลัง 2553)

โดยทั่วไป การเคลื่อนไหวของอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคารขึ้นกับปัจจัย (วรุฒิ ผิวอ่อน 2550 : 9-10) ดังนี้

1. การขยายตัวของปริมาณสินเชื่อและเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ กล่าวคือ หากสัดส่วนการขยายตัวของสินเชื่อมากกว่าการขยายตัวของเงินฝาก ทำให้สภาพคล่องในระบบการเงินตึงตัว ส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยในตลาดกู้ยืมระหว่างธนาคารมีแนวโน้มสูงขึ้น
2. การไหลเข้า-ออกของเงินทุนจากต่างประเทศ ในกรณีนี้ขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยในประเทศกับต่างประเทศเป็นสำคัญ
3. ความต้องการใช้เงินตามฤดูกาล ได้แก่ ช่วงที่ธนาคารพาณิชย์ต้องมีการสำรองสินทรัพย์สภาพคล่องตามกฎหมาย และในช่วงวันหยุดเทศกาล เช่น ปีใหม่ ตรุษจีน สงกรานต์ ในช่วงเวลาดังกล่าวนี้ จะมีความต้องการใช้เงินมาก ทำให้สภาพคล่องตึงตัวขึ้น

ทั้งนี้ มีงานศึกษาชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคารกับดัชนีตลาดหลักทรัพย์ ตัวอย่างดังนี้ **Maysami, Howe และ Hamzah (2004)** ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคกับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ กรณีศึกษาประเทศสิงคโปร์ โดยตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคประกอบด้วยอัตราเงินเฟ้อ อัตราแลกเปลี่ยน การผลิตอุตสาหกรรม ปริมาณเงินในระบบ และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ซึ่งจำแนกเป็นอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร (Interbank Rate) และ อัตราดอกเบี้ยกู้ยืมระยะสั้นระหว่างธนาคาร (Interbank Offered Rate) พบว่า อัตราแลกเปลี่ยน และอัตราดอกเบี้ยระหว่างธนาคาร มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ

ส่วนค่าสัมประสิทธิ์ของดัชนีตราสารหุ้น (Equities Index) ต่ออัตราเงินเฟ้อ เป็นบวกซึ่งคำอธิบายที่เป็นไปได้สำหรับความสัมพันธ์ที่เป็นบวก อาจเนื่องจากบทบาทที่ Active ของรัฐบาลในการป้องกันการเพิ่มขึ้นของราคาอันเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่ปรับตัวดีขึ้นหลังวิกฤตเศรษฐกิจในปี ค.ศ. 1997

ดัชนีตราสารหุ้นมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อระดับของกิจกรรมทางเศรษฐกิจจริง ซึ่งในที่นี้แทนค่าด้วยดัชนีการผลิตอุตสาหกรรม ด้วยสาเหตุเนื่องจากตลาดหลักทรัพย์ส่งผลต่อการคาดการณ์อย่างมีเหตุมีผลของภาคการผลิต และสะท้อนมูลค่าประกันต่อความเสี่ยงของภาคการผลิต รวมถึงการเปลี่ยนแปลงในกิจกรรมด้านการผลิตมีผลต่อผลตอบแทนของตลาดหุ้นผ่านผลกระทบต่อเงินปันผล (Dividends) ที่คาดหวัง

ในขณะที่ ค่าสัมประสิทธิ์ของดัชนีตราสารหุ้นต่ออัตราดอกเบี้ยกู้ยืมระยะสั้นระหว่างธนาคาร เป็นบวก แต่อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคารเป็นลบ ซึ่งเหตุผลที่เป็นไปได้คือ อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคารซึ่งเป็นอัตราดอกเบี้ยระยะยาวเป็นตัวแทนที่ดีกว่าสำหรับส่วนประกอบที่ปราศจากความเสี่ยง (Nominal Risk-Free Component) ซึ่งใช้ในอัตราคิดลดในแบบจำลองการหามูลค่าของหลักทรัพย์ (Stock Valuation Models) อีกทั้งอาจเป็นตัวแทนสำหรับคาดการณ์อัตราเงินเฟ้อในอัตราคิดลดอีกด้วย

ส่วนความสัมพันธ์ที่เป็นบวกระหว่างปริมาณเงินในระบบกับผลตอบแทนตลาดหลักทรัพย์ในการศึกษานี้ สอดคล้องกับผลการศึกษาในงานวิจัยอื่น ๆ ที่ว่า การเพิ่มขึ้นของอัตราคิดลด (Discount Rate) มีผลต่อปริมาณเงินในระบบที่เพิ่มขึ้น รวมถึงอุปสงค์ของเงินจะกระตุ้นการเพิ่มขึ้นของกิจกรรมภาคเศรษฐกิจจริง ซึ่งมีผลกับเคลื่อนผลตอบแทนของตลาดหลักทรัพย์

วิชิต ตั้งศักดิ์พร (2540) ศึกษาความสัมพันธ์ในระยะยาวของอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นในประเทศไทยกับปัจจัยด้านต่างประเทศและปัจจัยทางการเงินภายในประเทศ โดยการทดสอบ Co-integration ด้วยวิธี 2-Step Approach และทำการประมาณแบบจำลองแสดงการปรับตัวในระยะสั้นของอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นในประเทศไทยต่อการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรที่เกี่ยวข้องในรูปแบบของ Error Correction Model (ECM) โดยได้ทำการศึกษาอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นจากการปรับตัวของอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินกู้ยืมระหว่างธนาคาร (Interbank Interest Rates) และตั้งสมมุติฐานของตัวแปรที่จะมีผลกับการปรับตัวของอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินกู้ยืมระหว่างธนาคาร โดยอาศัยหลักการของ Theory of Portfolio Allocation ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยต่างประเทศ Forward Difference ของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าหรือ Swap Rate อัตราดอกเบี้ยในตลาดซื้อคืนพันธบัตร สัดส่วนการเพิ่มขึ้นของปริมาณสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ และสัดส่วนการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์

จากผลการทดสอบ Co-integration พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงคู่สภาพในระยะยาวระหว่างอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินกู้ยืมระหว่างธนาคารกับอัตราดอกเบี้ยต่างประเทศ Forward Difference อัตราดอกเบี้ยในตลาดซื้อคืนพันธบัตร และสัดส่วนการเพิ่มขึ้นของปริมาณสินเชื่อ ของ

ธนาคารพาณิชย์ ในทิศทางเดียวกัน และกับสัดส่วนการเพิ่มขึ้นของปริมาณ เงินฝากของธนาคารพาณิชย์ ในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งตรงกับทิศทางที่ตั้งสมมุติฐานไว้

จากแบบจำลองแสดงการปรับตัวในระยะสั้นของอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินกู้ยืมระหว่างธนาคารในรูปแบบ ECM พบว่าไม่มีปัญหาทางสถิติทั้ง Autocorrelation Heteroskedasticity และ Misspecification แสดงว่าการปรับตัวในระยะสั้นของอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินกู้ยืมระหว่างธนาคาร มีความเกี่ยวข้องกับดุลยภาพในระยะยาวด้วย กล่าวคือ เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรที่เกี่ยวข้องจะทำให้อัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินกู้ยืมระหว่างธนาคารต่างไปจากจุดดุลยภาพ ส่วนหนึ่งของการเสียดุลยภาพนั้นจะถูกหักล้างในช่วงเวลาถัดไปอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเป็นไปตามแนวทฤษฎีการปรับตัวแบบ ECM

นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงของ Forward Difference ซึ่งกระทบกับต้นทุนการกู้ยืมจากต่างประเทศและผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับ จากการเก็งกำไรในตลาดเงินตราต่างประเทศ มีผลกับการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินกู้ยืมระหว่างธนาคารในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นถึงผลของปัจจัยต่างประเทศต่อการปรับตัวในระยะสั้นของอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นภายในประเทศ

การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินกู้ยืมระหว่างธนาคารยังขึ้นกับการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางการเงินภายในประเทศด้วย กล่าวคือการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินกู้ยืมระหว่างธนาคารจะขึ้นกับการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยในตลาดซื้อคืนพันธบัตรในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งแสดงว่า ธนาคารแห่งประเทศไทยยังสามารถแทรกแซงภาวะอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นภายในประเทศผ่านตลาดซื้อคืนพันธบัตรในทิศทางที่ต้องการได้ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของสัดส่วนการเพิ่มขึ้นของปริมาณสินเชื่อและเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งกระทบกับปริมาณเงินสำรองและสภาพคล่องทางการเงินของธนาคารพาณิชย์จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินกู้ยืมระหว่างธนาคารในทิศทางเดียวกันและตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญตามลำดับ นอกจากนี้ ยังพบว่า ผลของสัดส่วนการเพิ่มขึ้นของปริมาณสินเชื่อและเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ที่พบนี้มีแนวโน้มสูงขึ้นและมีขนาดใกล้เคียงกัน แสดงให้เห็นว่าอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินกู้ยืมระหว่างธนาคารมีแนวโน้มที่จะเป็นไปตามสภาพคล่องทางการเงินของระบบมากขึ้น และการกู้ยืมในตลาดเงินระหว่างธนาคารเพื่อปรับสภาพคล่องทางการเงินของ ธนาคารพาณิชย์ นั้นมีการตอบสนองกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านสินเชื่อและเงินฝากในลักษณะที่สมมาตรกัน

ถึงแม้จะพบว่า การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยต่างประเทศนั้นไม่มีนัยสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินกู้ยืมระหว่างธนาคารในแบบจำลอง ECM แต่น่าจะเป็นเพราะว่าการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยต่างประเทศส่งผลต่ออัตราดอกเบี้ยใน

ตลาดเงินกู้ยืมระหว่างธนาคารผ่านการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอื่นในแบบจำลองได้ เช่น ผ่านการเปลี่ยนแปลงของตัวแปร Forward Difference หรืออัตราดอกเบี้ยในตลาดซื้อคืนพันธบัตร อย่างไรก็ตาม พบว่า อัตราดอกเบี้ยต่างประเทศเป็นตัวแปรตัวหนึ่งที่มีความสัมพันธ์เชิงคุณภาพในระยะยาวกับอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินกู้ยืมระหว่างธนาคารซึ่งสามารถอธิบายได้ตามทฤษฎีที่ว่า อัตราดอกเบี้ยของประเทศเล็กนั้นอาจต่างไปจากอัตราดอกเบี้ยต่างประเทศได้ในระยะสั้น แต่ในระยะยาวแล้วต้องมีทิศทางเดียวกันกับอัตราดอกเบี้ยต่างประเทศ เมื่อนำแบบจำลอง ECM มาทดสอบความสามารถในการคาดการณ์พบว่า แบบจำลอง ECM ทั้งที่สร้างจากข้อมูลรายเดือนและข้อมูลรายวันสามารถคาดการณ์อัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินกู้ยืมระหว่างธนาคาร ทั้งในกรณีการคาดการณ์อัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินกู้ยืมระหว่างธนาคารในช่วงเวลาที่ทำการประมาณแบบจำลอง และการคาดการณ์อัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินกู้ยืมระหว่างธนาคารที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ใกล้เคียงกับค่าที่เกิดขึ้นจริงมากกว่าแบบจำลองแบบ Autoregressive Model ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เปรียบเทียบ

7.2 ปัจจัยด้านอุตสาหกรรม

สถาบันพัฒนาบุคลากรธุรกิจหลักทรัพย์ (2546 : 199-201) กล่าวถึงการวิเคราะห์อุตสาหกรรมจากการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน (Fundamental Analysis) ซึ่งเป็นขั้นตอนการศึกษาศักยภาพของอุตสาหกรรมต่างๆ ในด้านการเติบโตของยอดขายและการทำกำไร เพื่อคัดเลือกอุตสาหกรรมที่เหมาะสมแก่การลงทุนโดยเน้นเฉพาะ 3 ลักษณะดังนี้

7.2.1 ความสัมพันธ์กับวัฏจักรธุรกิจ (Business Cycles) การเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจระหว่างรุ่งเรืองกับชะลอตัว ย่อมส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมต่างๆ ในระดับที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถจำแนกประเภทอุตสาหกรรมเมื่อเทียบกับเศรษฐกิจได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ (1) อุตสาหกรรมที่กำลังเติบโต (Growth Industries) (2) อุตสาหกรรมที่ผันผวนขึ้นลงตามวัฏจักร (Cyclical Industries) และ (3) อุตสาหกรรมที่ไม่ตกต่ำตามเศรษฐกิจ (Defensive Industries)

7.2.2 วงจรชีวิตอุตสาหกรรม (Industry Life Cycle) เป็นรูปแบบขั้นตอนการพัฒนาอุตสาหกรรมตามอายุของอุตสาหกรรมที่ผ่านไปตามเวลา แบ่งออกเป็น 4 ขั้น คือ

7.2.2.1 ขั้นบุกเบิก (Pioneering Stage) มีผู้ผลิตน้อยราย ยอดขายเติบโตช้า ผลผลิตก็ยังพัฒนาไม่สมบูรณ์ กำไรต่ำหรือขาดทุนและอัตราการล้มเหลวของกิจการสูง

7.2.2.2 ขั้นเจริญเติบโต (Growth Stage) ผลผลิตเป็นที่ยอมรับของตลาด ยอดขายเพิ่มขึ้นรวดเร็ว เริ่มมีคู่แข่งเข้ามาในตลาด การแข่งขันยังไม่รุนแรง กำไรโน้มเอียงสูงขึ้น

7.2.2.3 ขั้นเติบโตเต็มที่ (Maturity Stage) ยอดขายเพิ่มในอัตราที่ลดลง มีผลผลิตที่เลียนแบบเข้ามาแข่งขัน การแข่งขันเริ่มรุนแรงกำไรมีแนวโน้มลดลง

7.2.2.4 **ขั้นถดถอย (Declining Stage)** ยอดขายลดต่ำลง ผลิตภัณฑ์ใหม่เข้ามาทดแทน อัตรากำไรตกลง เริ่มมีกิจการถอนตัวออกไป การเลือกอุตสาหกรรมที่จะลงทุน สิ่งสำคัญคือ ต้องรู้ว่าอุตสาหกรรมนั้นอยู่ในช่วงใดของวงจรชีวิต เพื่อที่จะได้ตัดสินใจอย่างถูกต้อง โดยทั่วไปการลงทุนของผู้ประกอบการที่เหมาะสมคือ **ขั้นเจริญเติบโต**

7.2.3 ภาวะการแข่งขันในอุตสาหกรรม เป็นการนำแนวคิดกลยุทธ์การแข่งขัน (Competitive Strategy) ของ Michael E. Porter (สถาบันพัฒนาบุคลากรธุรกิจหลักทรัพย์ 2546 : 200) มาศึกษาสถานะการแข่งขันของกิจการในอุตสาหกรรมนั้นๆ โดยพิจารณาจากปัจจัยกำหนดการแข่งขันในอุตสาหกรรม 5 ส่วน ซึ่งปัจจัยดังกล่าวจะเป็นตัวกำหนดโครงสร้างการแข่งขันและแนวโน้มการทำการในระยะเวลาของบริษัต่าง ๆ ที่อยู่ในอุตสาหกรรม ได้แก่

7.2.3.1 การแข่งขันระหว่างคู่แข่งที่มีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งหากมีการแข่งขันสูง อุตสาหกรรมนั้น ๆ ก็จะไม่สามารถดำเนินธุรกิจได้ง่าย เมื่อเทียบกับอุตสาหกรรมที่มีการแข่งขันต่ำ โดยพิจารณาได้จาก (1) จำนวนกิจการในอุตสาหกรรม หากจำนวนกิจการยังมีมาก การแข่งขันยิ่งรุนแรง (2) ขนาดของกิจการที่ใกล้เคียงกันมากในอุตสาหกรรม การแข่งขันยิ่งรุนแรง (3) ตลาดเติบโตน้อย การแข่งขันยิ่งรุนแรง (4) โครงสร้างต้นทุนที่มีต้นทุนคงที่สูง จะเกิดการแข่งขันตัดราคา

7.2.3.2 การเข้ามาของคู่แข่งรายใหม่ ซึ่งหากคู่แข่งเกิดยาก แสดงให้เห็นว่าจำนวนคู่แข่งมีน้อยราย ซึ่งการดำเนินธุรกิจจะทำได้สะดวกกว่า โดยสาเหตุที่คู่แข่งเกิดยาก อาจเนื่องมาจาก (1) การลงทุนสูง (2) การปิดกั้นช่องทางการจัดจำหน่าย (3) การเปลี่ยนตราหือ (Loyalty) ของผู้บริโภคมีต้นทุนสูง คู่แข่งก็เข้าสู่ธุรกิจได้ยาก (4) กิจการเดิมผลิตในระดับที่เกิดการประหยัดจากขนาดอยู่แล้ว ไม่เหลือกำไรมากซึ่งไม่คุ้มที่จะเข้ามาแข่งขัน และ (5) ข้อจำกัดจากภาครัฐสำหรับผู้ผลิตรายใหม่ เช่น การให้ใบอนุญาตหรือสัมปทานกิจการโทรคมนาคม เป็นต้น

7.2.3.3 **สินค้าทดแทน** ถ้าการหาสินค้าทดแทนทำได้ง่าย แสดงว่าแนวโน้มการทำการของธุรกิจจะต่ำลง รวมถึงจะเกิดการเปรียบเทียบคุณประโยชน์ของสินค้า

7.2.3.4 **อำนาจต่อรองของผู้ซื้อ** ถ้าผู้ซื้ออำนาจต่อรองสูง อุตสาหกรรมดังกล่าวก็ไม่น่าสนใจ ซึ่งการที่ผู้ซื้ออำนาจต่อรองสูง เนื่องจากมีผู้ซื้อรายใหญ่ในสัดส่วนสูงเมื่อเทียบกับจากยอดขายของผู้ขาย และผู้ซื้อทราบโครงสร้างต้นทุนของผู้ขาย

7.2.3.5 **อำนาจต่อรองของผู้ขาย** ปัจจัยการผลิต ซึ่งหากมีอำนาจมากย่อมทำให้การทำธุรกิจเป็นไปด้วยความยากลำบาก โดยอาจเกิดจากหลายสาเหตุ ดังนี้ (1) ผู้ขายปัจจัยการผลิตมีน้อยราย จะมีอำนาจกำหนดราคาสูง (2) ผู้ขายปัจจัยการผลิตรวมตัวกัน สามารถกำหนดความเป็นไปของตลาดได้ (3) ผู้ขายปัจจัยการผลิตจำหน่ายให้หลายอุตสาหกรรมย่อมได้เปรียบในการต่อรอง และ (4) ไม่มีปัจจัยการผลิตที่ใช้ทดแทนได้หรือทดแทนได้น้อย ผู้ขายมีอำนาจต่อรองสูง

7.3 ปัจจัยทางการเมือง

นอกจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมตามที่กล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีปัจจัยทางการเมืองที่มีผลต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ เช่น การปฏิวัติ รัฐประหาร การจลาจล การเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจ หรือการยุบสภา ฯลฯ แต่ก็มีผลกระทบต่อตลาดหลักทรัพย์น้อยมาก หรือหากมีก็จะส่งในช่วงเวลาสั้น ๆ เท่านั้น (นำชัย เตชะรัตนวิโรจน์ และคณะ 2547 : 53-54)

นำชัย เตชะรัตนวิโรจน์ และคณะ (2547 : 56-59) กล่าวว่า "การวิเคราะห์การเมือง" ถือว่ามีความสำคัญไม่น้อยกว่า "การวิเคราะห์เศรษฐกิจ" และสาเหตุที่ต้องวิเคราะห์การเมือง เนื่องจากเป้าหมายของนักการเมือง คือ การอยู่ในอำนาจ ไม่ใช่การทำให้เศรษฐกิจดี และการจะคงอยู่ในอำนาจได้นั้น นักการเมืองจะต้อง (1) เสนอนโยบายที่คาดว่าจะได้รับความนิยมจากประชาชนส่วนใหญ่ (2) สามารถประนีประนอมกับกลุ่มผลประโยชน์ (Interest Group) ที่มีอิทธิพลและมีอำนาจในการต่อรองทางการเมืองสูงได้ (3) ตรวจสอบนักการเมือง แต่เป็นกระบวนการที่มีต้นทุนสูง จึงทำให้ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างเท่าเทียม (Asymmetrical Information) ดังนั้น การติดตามข่าวสารการเมืองจึงช่วยลดความเสี่ยงในการลงทุนได้ นอกจากนี้ การเมืองยังถูกมองโดยนักลงทุนต่างประเทศ ซึ่งถือเป็นนักลงทุนที่มีอิทธิพลสูงมากในการกำหนดทิศทางของตลาดหลักทรัพย์ของไทย ซึ่ง John F. H. Purcell (อ้างถึงใน นำชัย เตชะรัตนวิโรจน์ และคณะ 2547 : 59) ได้สรุปมุมมองที่นักลงทุนต่างประเทศใช้ในการวิเคราะห์การเมือง รายละเอียดดังภาคผนวก ค ประกอบด้วย

1. เสถียรภาพทางการเมือง (Political Stability)
2. ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Political Coherence / Political Will)
3. ความมั่นคงในวิธีการที่ใช้แก้ปัญหา (Political Commitment to Appropriate Policies)
4. ความเข้มแข็งของพรรคฝ่ายค้าน (Opposition)
5. ความยืดหยุ่นในการดำเนินนโยบาย (Flexibility / Adaptability)
6. ผลตอบรับต่อนโยบายของรัฐ (Feedback)
7. การสนับสนุนจากต่างประเทศ (External Support)

จากมุมมองของนักลงทุนต่างประเทศข้างต้น จะเห็นได้ว่า

1. นักลงทุนต่างประเทศ จะให้ความสนใจกับ "เสถียรภาพ" ทางการเมืองในฐานะที่เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิด "ความต่อเนื่อง" ทางด้านนโยบาย โดยไม่ค่อยให้ความสนใจว่าประเทศดังกล่าวจะอยู่ภายใต้การปกครองในระบอบ "เผด็จการ" หรือ "ประชาธิปไตย"

2. นักลงทุนต่างประเทศจะชอบรัฐบาลที่มีอุดมการณ์และจุดยืนทางด้านนโยบายที่มั่นคงในการใช้วิธีการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจโดย "ระบบกลไกตลาด" มากกว่าการแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่ "ใช้อำนาจรัฐเข้าแทรกแซงโดยตรง"

3. นักลงทุนต่างประเทศมองว่าระบบที่เปิดกว้าง “ระบอบประชาธิปไตยที่เปิดโอกาสให้มีการสะท้อนความเห็นจากหลายฝ่าย) ช่วยให้รัฐบาลรับรู้ถึงปัญหาได้รวดเร็ว ทำให้สามารถปรับตัวและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที แต่ถ้าสังคมไม่มีกลไกดังกล่าว ปัญหาต่าง ๆ อาจมีการสะสมตัวจนกลายเป็นวิกฤตได้

นอกจากนี้ มีงานศึกษาหลายฉบับกล่าวถึงปัจจัยทางการเมือง ดังนี้

กมนนัทธ์ อินทรกำแหง (2547) ศึกษาปัจจัยข่าวที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ข่าวการเมืองมีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหลักทรัพย์ในกลุ่มพลังงานอย่างมีนัยสำคัญ

Nimkhunthod (2007) ทำการศึกษาผลกระทบของเหตุการณ์ทางการเมืองต่อตลาดหลักทรัพย์ของประเทศไทย โดยรวบรวมเหตุการณ์ทางการเมือง ทั้งการยุบสภา การเลือกตั้ง รัฐประหาร และการจลาจล ระหว่างปี พ.ศ. 2518 - 2549 จำนวนทั้งสิ้น 30 เหตุการณ์ พบว่า หนึ่งสัปดาห์ก่อนและหลังการเลือกตั้ง มีผลด้านบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อ Abnormal Return (AR) ขณะที่ ตลาดในวันถัดมาหลังความพยายามปฏิวัติ (Coup Attempts) มีผลเป็นลบอย่างมีนัยสำคัญ ต่อ AR และสร้างผลบวกใน 2 สัปดาห์ถัดไป หากการปฏิวัตินำไปสู่การจัดตั้งรัฐบาลใหม่ AR มีผลด้านลบอย่างมีนัยสำคัญ ภายใน 1 วัน และเปลี่ยนเป็นบวกในช่วง 1-2 สัปดาห์ต่อมา ในกรณีเกิดการยุบสภา มีผลกระทบด้านบวก (แต่ไม่มีนัยสำคัญ) ใน 6 วัน จากนั้นจึงเปลี่ยนเป็นด้านลบ หลังเกิดเหตุการณ์ไปแล้ว 11 วัน นอกจากนี้ ตลาดหลักทรัพย์ยังตอบสนองเชิงลบ (แต่ไม่มีนัยสำคัญ) ต่อการสังหารหมู่ ในวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519 ซึ่งแตกต่างจากการจลาจลในเดือนพฤษภาคม ปี พ.ศ. 2535 ที่ AR แสดงผลตอบสนองเชิงลบ (แต่ไม่มีนัยสำคัญ) ภายในเวลาเพียง 1-2 วัน

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การเลือกตั้งให้ผลด้านบวกต่อตลาดหลักทรัพย์ในระยะยาว การรัฐประหารก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบชั่วคราว แต่กระตุ้นตลาดให้เติบโตขึ้นในระยะที่ยาวนานกว่าผลด้านลบ ส่วนการจลาจล ตลาดหลักทรัพย์ตอบสนองในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นล่าสุด (พฤษภาทมิฬ) มากกว่าในเหตุการณ์เดือนตุลาคม ซึ่งชี้ให้เห็นว่า มีการพัฒนาของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร รวมถึงผู้อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ (Market Participants) มีความเชี่ยวชาญ (Sophisticate) มากขึ้น เมื่อนำผลกระทบจากเหตุการณ์เหล่านี้มาเปรียบเทียบกัน พบว่า ได้ผลสอดคล้องกับสมมติฐานข้อมูลที่ไม่แน่นอน (Uncertain Information Hypothesis: UIH) ที่ว่า ตลาดจะมีปฏิกิริยารุนแรงเกินไป (Overreaction) กับข่าวร้าย และมีปฏิกิริยาที่น้อยเกินไป (Underreaction) กับข่าวดี ดังนั้น นักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์จึงไม่จำเป็นต้องเทขายหุ้นหากเกิดการรัฐประหาร ขณะที่เหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดโอกาสในการเก็งกำไร โดยซื้อหุ้นเมื่อสิ้นวันซื้อขายวันแรกหลังรัฐประหาร รวมถึงซื้อหุ้น 1 สัปดาห์ก่อนการเลือกตั้ง

Malik, Hussain และ Ahmed (2009 : 354 -364) ศึกษาผลกระทบของเหตุการณ์ทางการเมืองต่อปริมาณการซื้อขายและอัตราผลตอบแทน กรณีศึกษาตลาดหลักทรัพย์การจี (KSE) ระหว่างวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 - 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 โดยแบ่งเป็น 2 ช่วงเวลา คือ ช่วงก่อนการลาออกของประธานาธิบดี พลเอก เปอร์เวซ มุซาร์ราฟ (Pervez Musharraf) คือ ระหว่างวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 - 17 สิงหาคม พ.ศ. 2551 และช่วงหลังการลาออก ระหว่างวันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2551 - 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 โดยใช้การทดสอบ Unit Root แบบ Phillips-Perron Test เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ทางการเมืองกับปริมาณการซื้อขายและอัตราผลตอบแทน ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างปริมาณการซื้อขายและอัตราผลตอบแทน โดยตลาดหลักทรัพย์ได้รับผลกระทบจากการลาออกของประธานาธิบดีอย่างมากและผลนั้นยังคงอยู่จนถึงต้นปีพ.ศ. 2552 ส่วนช่วงเวลาลงการลาออก ซึ่งให้เห็นว่า มีความสัมพันธ์ในทางบวกมากกว่าเมื่อเทียบกับช่วงก่อนการลาออก ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า อัตราผลตอบแทนมีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก ขึ้นกับการเปลี่ยนแปลงปัจจัยพื้นฐาน ผลตอบแทนรวมทั้งตลาดหวัง และการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มนักลงทุนที่ไม่ชอบความเสี่ยง (Risk Aversion) สรุปได้ว่า เหตุการณ์ทางการเมืองส่งผลกระทบต่อราคาหุ้น โดยปริมาณการซื้อขายหุ้นและผลตอบแทนมีความผันผวนทางบวกหรือลบตามความรุนแรงของเหตุการณ์ทางการเมือง

Soultanaeva (2008) ศึกษาผลกระทบของข่าวการเมืองต่อตลาดหลักทรัพย์ในรัฐบอลติก ซึ่งประกอบด้วย 3 ประเทศ คือ ลิทเวีย ลัตเวีย และเอสโตเนีย สาธารณรัฐที่แยกตัวออกมาเป็นประเทศใหม่ ครั้งแรกหลังจากที่สหภาพโซเวียตล่มสลาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (Asset Return) และความผันผวน (Volatility Movements) กับข่าวการเมือง ซึ่งเป็นตัวแทน (Proxies) ของความเสี่ยงทางการเมือง ผลการศึกษาพบว่า ภายใต้สมมติฐานของตลาดที่มีประสิทธิภาพ การมาถึงของข้อมูลข่าวจะสร้างสมดุลของราคาใหม่ นั่นคือผู้ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์อาศัยข้อมูลทั้งหมดที่มีในการสร้างความหวังต่อความเสี่ยงและผลตอบแทนในตลาดหลักทรัพย์ จากการสุ่มตัวอย่างผลตอบแทนดัชนี (Index Return) ในรัฐบอลติก ข่าวการเมืองทั้งในประเทศและต่างประเทศ ไม่รวมรัสเซีย สามารถลดความเสี่ยงในตลาดหลักทรัพย์ของลิทเวียและเอสโตเนีย ในช่วงปี พ.ศ. 2544 - 2546 ในขณะเดียวกันนั้น ความเสี่ยงทางการเมืองจากประเทศรัสเซีย เพิ่มความผันผวนแก่ตลาดหลักทรัพย์ในประเทศเอสโตเนีย ส่วนในช่วงปีพ.ศ. 2547 - 2550 ข่าวการเมืองมีผลเพียงเล็กน้อยต่อตลาดหลักทรัพย์ของประเทศลิทเวียและเอสโตเนีย ขณะที่ตลาดหลักทรัพย์ของประเทศลิทเวียกลับไม่ได้รับผลกระทบแต่อย่างใด แสดงให้เห็นว่า ความอ่อนไหวของตลาดหลักทรัพย์ในรัฐบอลติกต่อเหตุการณ์ทางการเมืองลดลงเมื่อเวลาผ่านไป

Robbani และ Anantharaman (2002) ศึกษาวิเคราะห์ทางเศรษฐมิติ (Econometric)

ของปฏิกิริยาตลาดหลักทรัพย์ต่อเหตุการณ์ทางการเมืองในการกระตุ้นตลาด โดยคัดเลือกดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ใน 4 ประเทศ คือ ประเทศอินเดีย อินโดนีเซีย ปากีสถานและศรีลังกา ซึ่งมีความเชื่อว่า ตลาดหลักทรัพย์ที่พัฒนาแล้ว สามารถแสดงถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อเศรษฐกิจในประเทศนั้น ๆ ได้ ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ที่ปรับตัว ขึ้นอยู่กับข้อมูลทั้งด้านเศรษฐกิจและมีใช้เศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่า ตลาดหลักทรัพย์มิได้มีเงินเยต่อข่าวทางการเมืองที่สำคัญ ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์มีปฏิกิริยาอย่างถูกต้อง ต่อเหตุการณ์ที่ดูเหมือนจะมีผลกระทบในระยะยาว นอกจากนี้ ผลการศึกษา ยังสนับสนุนแนวคิดที่ว่า ตลาดหลักทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพแบบกลาง (Semi-strong Form Efficiency) ไม่เพียงแต่สะท้อนข้อมูลทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้อง ยังรวมถึงข้อมูลทางการเมืองที่สำคัญ ผ่านราคาตลาดหลักทรัพย์

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายประเทศ พบว่า ประเทศอินเดีย คัดเลือกเหตุการณ์ทางการเมืองที่สำคัญ 3 เหตุการณ์ในระยะเวลา 4 ปี โดยกรณีแรกเกิดขึ้นในวันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2542 ที่รัฐบาลชาตินิยมฮินดูเสียคะแนนเสียงส่วนใหญ่ในสภาและนายกรัฐมนตรีถูกบังคับให้ลาออก กรณีที่สอง คือ ผู้นำพรรคคองเกรส นางชอนบยา คานธี แจ้งแก่ประธานาธิบดีว่าเธอสามารถจัดตั้งรัฐบาล ซึ่งการประกาศนี้นำมาซึ่งความหวังว่าจะมีระบบการเมืองที่มีเสถียรภาพ หลังเกิดการชะงักงันเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในสภา เหตุการณ์ที่สาม คือ การเลือกตั้งทั่วไปสำหรับสมาชิกสภา ผลการศึกษา พบว่า ไม่มีเหตุการณ์ใดที่มีค่าสัมประสิทธิ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจมีหลายสาเหตุที่ทำให้ตลาดหลักทรัพย์ของอินเดียไม่ตอบสนองต่อเหตุการณ์ทางการเมืองข้างต้น กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองดังกล่าว มิได้เป็นสิ่งที่ใหม่สำหรับประเทศอย่างอินเดีย รวมถึงระบบการเมือง เศรษฐกิจ และการเงินของประเทศอินเดียมีความเสถียรภาพมากกว่าประเทศเกิดใหม่หลาย ประเทศ เหตุการณ์ทางการเมืองข้างต้นอาจ ไม่สำคัญต่อตลาดหลักทรัพย์พอที่จะก่อให้เกิดปฏิกิริยาได้ ซึ่งเห็นได้จากการที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดที่สำคัญในนโยบายทางการเงินหรือเศรษฐกิจของประเทศเกิดขึ้นเนื่องจากเหตุการณ์ทางการเมืองเหล่านั้น

สำหรับประเทศอินโดนีเซีย มีเพียงเหตุการณ์เดียว จาก 5 เหตุการณ์ทางการเมืองที่สำคัญที่คัดเลือกเท่านั้นที่มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญ คือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2542 เมื่ออินโดนีเซียได้ล้มรสประชาธิปไตยอย่างแท้จริง จากการเลือกตั้ง โดยได้ นายวาฮิดดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี ตลาดหลักทรัพย์ตอบสนองอย่างมากในทางบวกต่อเหตุการณ์นี้ ที่คาดว่าจะนำไปสู่การปฏิรูประบบเศรษฐกิจและการเมือง โดยในวันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2542 เพียง 1 วันหลังการเลือกตั้ง ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์พุ่งขึ้นกว่าร้อยละ 12

ส่วนประเทศปากีสถานนั้น มีเหตุการณ์ทางการเมืองและเศรษฐกิจเกิดขึ้นมากมาย ในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา หลายเหตุการณ์มีความสำคัญ กระทบต่อตลาดเงิน แต่ในประเทศที่มีเหตุการณ์ เช่นนี้เกิดขึ้นเป็นประจำ จึงยากที่ตลาดจะมีปฏิกิริยาที่ถูกต้องต่อผลกระทบของเหตุการณ์ ผู้ศึกษาพยายามคัดเลือกเหตุการณ์ทางการเมืองที่มีความสำคัญ 5 เหตุการณ์เพื่อทำการทดสอบ หากพบว่า มีเพียง 2 เหตุการณ์เท่านั้น ที่มีค่าสัมประสิทธิ์อย่างมีนัยสำคัญต่อตลาดหลักทรัพย์ เหตุการณ์แรก เกิดขึ้นในวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2542 เมื่อพลเอกเปอร์ดเวซ มุซาร์ราฟ ทำการรัฐประหารรัฐบาลของ นายกรัฐมนตรีนาวาซ ชารีฟ ล้มเลิกการปกครองระบอบรัฐสภาที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้นำ มาเป็นระบบประธานาธิบดี ในประเทศอื่นที่การเมืองมีเสถียรภาพ เหตุการณ์นี้อาจกลายเป็นเรื่องของ ความวุ่นวาย แต่สำหรับประเทศปากีสถานที่มีการจู่ร้ายบงกชและการบริหารจัดการที่ไม่ดี โดยข้าราชการเกิดขึ้นเป็นประจำ ประชาชนทั่วไปสูญเสียศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อรัฐบาลไปแล้ว ดังนั้น เมื่อเกิดการรัฐประหาร ประชาชนทั่วไปปรารถนาถึงตลาดการเงินคิดว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะ เปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีกว่า ดังนั้น ตลาดการเงินจึงมีผลในทางบวก

เหตุการณ์ที่สองที่ส่งผลกระทบต่อค่าสัมประสิทธิ์อย่างมีนัยสำคัญ คือ เหตุการณ์ที่รัฐบาล อินเดียประท้วงรัฐบาลทหารของปากีสถานต่อการสังหารชาวซิกข์ 36 คนในแคว้นจัมมู-แคชเมียร์ ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างอินเดียและปากีสถานเลวร้ายยิ่งขึ้นหลังจากที่อินเดียกล่าวหาว่า ปากีสถานมีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุก่อการร้ายที่เกิดขึ้น ตลาดการเงินของประเทศปากีสถานจึงมีผล ในทางลบต่อการตอบสนองของเหตุการณ์ดังกล่าว

สำหรับประเทศศรีลังกา เป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีความวุ่นวายเกิดขึ้นเป็นประจำ อย่างต่อเนื่อง จึงเป็นการยากสำหรับตลาดหลักทรัพย์ของศรีลังกาที่จะแยกผลกระทบของเหตุการณ์ แต่ละเหตุการณ์ รวมถึงมีปฏิกิริยาตอบสนองที่ถูกต้องต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่นเดียวกับประเทศ ปากีสถาน ในกรณีนี้ ผู้ศึกษาได้คัดเลือกเหตุการณ์ทางการเมืองที่สำคัญ 3 เหตุการณ์มาทดสอบ พบว่าเหตุการณ์ทางการเมืองที่สำคัญเหตุการณ์หนึ่ง คือ การเจรจาสันติภาพ ที่พยายามจัดขึ้นโดย คณะผู้แทนจากประเทศนอร์เวย์ เพื่อหาทางยุติสงครามที่เกิดขึ้นเป็นเวลาถึง 17 ปี กับกลุ่มแบ่งแยก ดินแดนพยัคฆ์ทมิฬ ซึ่งพรรคการเมืองในประเทศศรีลังกาได้กระตุ้นทั้งภาครัฐและฝ่ายกบฏให้ ยอมรับการหยุดยิงเพื่อความสำเร็จของการเจรจาสันติภาพ ดังนั้น บนความหวังต่อการเจรจา สันติภาพนี้ ตลาดการเงินมีปฏิกิริยาทางบวกในระยะเวลาสั้นๆ ขณะที่อีกสองเหตุการณ์ที่เลือก คือ การเกษียณของนายกรัฐมนตรี และการจัดการเลือกตั้งรัฐสภา หากแต่ค่าสัมประสิทธิ์ไม่มีนัยสำคัญ สำหรับสองเหตุการณ์นี้ชี้ให้เห็นว่า เหตุการณ์ทั้งสองนี้ไม่มีความสำคัญต่อตลาดการเงินในการที่จะ ตอบสนองไปในทางใด

บทที่ 3 ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัย "ความสัมพันธ์ของความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2548 - 2553" เป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์หรือความเชื่อมโยงของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งงานวิจัยฉบับนี้มุ่งเน้นต่อสถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในแต่ละวันเป็นปัจจัยสำคัญ อันนำมาซึ่งผลกระทบต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ โดยในการดำเนินกรวิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรและข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา
2. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
3. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
4. สมมติฐานในการศึกษาวิจัย

1. ตัวแปรและข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา คือ ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ทุกวันทำการ ข้อมูลข่าวเหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นทุกวัน และอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคารทุกวันทำการ ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2548 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2553 รวมระยะเวลา 5 ปี โดยการจัดเก็บข้อมูลแต่ละรายการจะมีจำนวนข้อมูล 1 ข้อมูล/วัน เท่านั้น ดังนั้น จึงมีจำนวนข้อมูลข่าวเหตุการณ์ทางการเมืองทุกวัน รวมทั้งสิ้น 1,826 ข้อมูล จำนวนข้อมูลดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ และอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคารทุกวันทำการ รายการละ 1,220 ข้อมูล ทั้งนี้ ในส่วนของจำนวนข้อมูลข่าวเหตุการณ์ทางการเมืองเฉพาะวันที่มีความรุนแรงทางการเมือง มีจำนวนทั้งสิ้น 454 ข้อมูล ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ตัวแปรและข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ในช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2548 - 2553

ตัวแปรและข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ (ทุกวันทำการ)	ข้อมูลข่าวเหตุการณ์ทางการเมือง		อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร (ทุกวันทำการ)
		(ทุกวัน)	(เฉพาะวันที่มีความรุนแรงทางการเมือง)	
จำนวน (ข้อมูล)	1,220	1,826	454	1,220

การศึกษาวิจัย "ความสัมพันธ์ของความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองต่อดัชนีราคาหุ้น ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2548 - 2553" ใช้ข้อมูลทุติยภูมิประกอบด้วย

1.1 ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ได้จากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทุกวันทำการ

1.2 ค่าความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง ได้จากการนำระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองในแต่ละวัน (จากระดับความรุนแรงน้อยที่สุด คือ 1 ถึงระดับมากที่สุด คือ 5) ซึ่งได้จากการกำหนดค่านิยามดังตารางที่ 5 คูณด้วยค่าความน่าจะเป็น (Probability) ของระดับความรุนแรงของเหตุการณ์ทางการเมือง ดังตารางที่ 6 โดยเหตุการณ์ทางการเมืองที่จัดเก็บข้อมูลเป็นการจัดเก็บจากหนังสือพิมพ์รายวันหลัก 3 ฉบับ ได้แก่ มติชน ไทยรัฐ และเดลินิวส์ นอกจากนี้ ยังได้พิจารณาจากหนังสือพิมพ์อื่นเพิ่มเติม ได้แก่ ข่าวสด คมชัดลึก สยามรัฐ ไทยโพสต์ โพสต์ทูเดย์ แนวหน้า บ้านเมือง กรุงเทพธุรกิจ ฐานเศรษฐกิจ ประชาชาติธุรกิจ และผู้จัดการรายวัน เป็นต้น รวมทั้งได้กำหนดเงื่อนไขของการจัดเก็บข้อมูลข่าวเหตุการณ์ทางการเมือง ดังนี้

1.2.1 จัดเก็บข่าวเหตุการณ์ทางการเมืองที่ปรากฏหัวข้อข่าวบนหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์ และเป็นวันแรกของการเกิดเหตุการณ์ เนื่องจากการรับรู้เหตุการณ์ของนักลงทุนส่วนใหญ่จะเกิดการรับรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันแรกมากที่สุด และหากเหตุการณ์นั้นยังคงมีความต่อเนื่องของเหตุการณ์ไปในวันอื่น ๆ แต่ไม่ปรากฏข่าวบนหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์ เหตุการณ์นั้นจะไม่ถูกนำมาพิจารณา

1.2.2 กรณีมีเหตุการณ์ทางการเมืองเกิดขึ้นพร้อมกันหลายเหตุการณ์ใน 1 วัน จะกำหนดระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองเพียงค่าเดียวที่ระดับความรุนแรงสูงสุดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันนั้น เนื่องจากนักลงทุนจะรับรู้ถึงระดับความรุนแรงมากที่สุดก่อนการรับรู้ระดับความรุนแรงที่รองลงมา

ทั้งนี้ การกำหนดระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองแต่ละวันเพื่อให้มีความน่าเชื่อถือ ได้มีการทบทวนตามทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับความรุนแรงทางการเมืองในบทที่ 2 ข้อ 3 รวมทั้งได้นำข้อมูลข่าวเหตุการณ์ทางการเมืองแต่ละวันทั้งหมดมาประมวล สังเคราะห์ และจัดกลุ่มระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง ทำให้สามารถแบ่งระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองได้เป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด

1.3 อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคารที่กำหนดโดยธนาคารแห่งประเทศไทย ทุกวันทำการ

ตารางที่ 5 คำนิยามระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง

ระดับความรุนแรง ของสถานการณ์ ทางการเมือง *	ความรุนแรง ของสถานการณ์ ทางการเมือง	ความหมายของคำนิยาม ระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง
1	น้อยที่สุด	ประกาศ แถลงการณ์ ปลุกระดม เรียกร้อง กำหนดหรือนัดชุมนุม การก่อให้เกิดความไม่สงบ การสร้างสถานการณ์ หรือความวุ่นวายทางการเมือง ได้แก่ การข่มขู่ให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำการบางอย่าง ซึ่งหากไม่กระทำตามจะส่งผลให้เกิดเหตุการณ์บางอย่างตามมา เช่น ถ้าไม่ลาออกจะมีการชุมนุมใหญ่) การขู่วางระเบิดในสถานที่สำคัญเพื่อสร้างสถานการณ์ (เช่น สถานที่ราชการ สนามบิน ห้างสรรพสินค้า โรงไฟฟ้า โรงเรียน เป็นต้น) การปล่อยข่าวลือที่ก่อให้เกิดการวิตกกังวล (เช่น การปลุ่ชีวิต)
2	น้อย	การรวมตัวกัน การชุมนุม การประท้วง (ตามสถานที่ที่มีการนัดหมาย โดยไม่ได้เคลื่อนย้ายมาจากที่อื่น) การดาวกระจายกลุ่มผู้ชุมนุม (การแบ่งกลุ่มผู้ชุมนุมไปชุมนุมตามสถานที่สำคัญต่าง ๆ ในช่วงเวลาเดียวกัน) การปิดการจราจรในสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง การเคลื่อนย้ายจากสถานที่หนึ่งไปอีกสถานที่หนึ่ง เพื่อกดดันรัฐบาลตามสถานที่ราชการ ย่านธุรกิจ และบ้านพักบุคคลสำคัญ ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อด้านวิชาค่อนักลงทุน เช่น ทำเนียบรัฐบาล ศาลรัฐธรรมนูญ กองบัญชาการทหารสูงสุด กองบัญชาการกองทัพภาค สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง บ้านพักนายกรัฐมนตรี บ้านพักองคมนตรี สนามบิน สถานทูต ห้างสรรพสินค้า ย่านธุรกิจใจกลางเมือง อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ ลานพระบรมรูปทรงม้า ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และโรงพยาบาล เป็นต้น
3	ปานกลาง	การบุกยึดสถานที่สำคัญเพื่อประกาศชัยชนะหรือความสำเร็จ การทำร้ายบุคคล การทำลายทรัพย์สิน การเผาสถานที่ที่บุกยึดหรือสถานที่ใกล้เคียง รวมถึงการเผาและการระเบิดสถานที่สำคัญ
4	มาก	การปะทะกันระหว่างฝ่ายสนับสนุนและฝ่ายต่อต้าน หรือระหว่างกลุ่มผู้ชุมนุมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐ เช่น ตำรวจ ทหาร จนถึงขั้นมีผู้ได้รับบาดเจ็บ
5	มากที่สุด	การปะทะกันระหว่างทั้ง 2 ฝ่ายที่ก่อให้เกิดผู้เสียชีวิต หรือสถานการณ์มีการแพร่กระจายเกินกว่าการควบคุม ก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัย สร้างความเสียหายต่อชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนและของทาง

ระดับความรุนแรง ของสถานการณ์ ทางการเมือง*	ความรุนแรง ของสถานการณ์ ทางการเมือง	ความหมายของคำนิยาม ระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง
		ราชการ รวมทั้งการเผาทำลายทรัพย์สินของเอกชนและราชการซึ่ง ก่อให้เกิดการลุกลามเกินกว่าการควบคุมได้ อันนำไปสู่การให้ตำรวจ ทหาร เข้ามามีบทบาทช่วยรักษาความปลอดภัย ความมั่นคง รวมถึง การหยิบขยกพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551 พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 (การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน การประกาศสถานการณ์ ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง การประกาศห้ามออกจากเคหสถานในยาม วิกาล-Curfew) และกฏอัยการศึก ขึ้นมาใช้เป็นเครื่องมือในการรักษา ความสงบเรียบร้อยในประเทศ

หมายเหตุ * ระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง 1-5 เป็นค่าที่แสดงให้เห็นระดับ
ความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองจากน้อยที่สุด คือ 1 ถึงมากที่สุด คือ 5

ตารางที่ 6 ค่าความน่าจะเป็นของระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง

ระดับความรุนแรง	ความถี่	ค่าความน่าจะเป็น
1	79	0.174
2	203	0.447
3	127	0.280
4	19	0.042
5	26	0.057
รวมทั้งหมด	454	1.000

2. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และเป็นการทดสอบความสัมพันธ์
ของตัวแปรอิสระ ได้แก่ ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t-1 ค่าความรุนแรงของสถานการณ์
ทางการเมือง และอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคารว่ามีผลต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์
หรือไม่ และมีขนาดหรือทิศทางของความสัมพันธ์เป็นอย่างไร ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาจะเป็นข้อมูล

ระหว่างวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2548 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2553 โดยการนำข้อมูลดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ในรูปแบบการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression) ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้

2.1 นำข้อมูลที่จัดเก็บแล้วบันทึกและคำนวณด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อทำการประมวลผลข้อมูลดังตารางที่ 7 ในรูปแบบสมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง ด้วยวิธี Stepwise

2.2 นำผลที่ได้จากการประมวลมาทำการตรวจสอบทางสถิติ ว่ามีตัวแปรอิสระใดที่มีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์

2.3 พิจารณาค่าสัมประสิทธิ์หน้าตัวแปรอิสระแต่ละตัวว่ามีผลกระทบต่อตัวแปรตามที่มากขึ้นเพียงใด และตรวจสอบเครื่องหมายหน้าค่าสัมประสิทธิ์เพื่อดูทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตามว่าเป็นไปตามสมมติฐานหรือไม่

2.4 พิจารณาความสามารถในการทำนายของสมการที่ได้ เพื่อดูว่าสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ได้มากน้อยเพียงใด

ตารางที่ 7 ลักษณะการจัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ

วันที่	ดัชนีราคาหุ้น ตลาด หลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y)	ดัชนีราคาหุ้น ตลาด หลักทรัพย์ ณ วันที่ t-1 (X ₁)	ความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง			อัตราดอกเบี้ย เงินให้กู้ยืม ระหว่างธนาคาร (X ₂)
			ความเป็นไปได้ ที่จะเกิด เหตุการณ์ (Probability)	ระดับความ รุนแรง ^๑ (1-5)	ค่าความ รุนแรง ^๑ (X ₂)	
1 ก.ย.2548						
⋮						
31 ส.ค.2553						

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัย "ความสัมพันธ์ของความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2548 - 2553" เป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ใช้แบบจำลองการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง ต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ดังสมการ (1) และใช้แบบจำลองการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่ายด้วยตัวแปรหุ่น (Dummy Variables) เพื่อ

ศึกษาเปรียบเทียบระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง ต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ดังสมการ (2) รวมถึงจะใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติ - การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) เป็นเครื่องมือในการศึกษา เพื่อพยากรณ์ค่าตัวแปรอิสระที่มีตัวแปรมากกว่า 1 ตัว โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันได (Stepwise Regression) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ที่นำเสนอสมการตัวแปรอิสระที่ดีที่สุดเพื่อนำไปใช้ในการทำนายผล ดังสมการ (3) โดยสมการที่ได้มีลักษณะดังนี้

$$Y = a + b_1 X_1 \quad (1)$$

$$Y = a + b_1 V_1 \quad (2)$$

$$Y = a + b_1 X_1 + b_2 X_2 + b_3 X_3 \quad (3)$$

โดยที่ Y คือ ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t
 a คือ ส่วน หรือระยะตัดแกน Y เมื่อกำหนดให้ $X_1 = 0$ หรือ $V_1 = 0$ ($i = 1, 2, 3$)
 b_1, b_2, b_3 คือ ค่าที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม Y เมื่อตัวแปรอิสระ X_i เปลี่ยนไป 1 หน่วย โดยที่ตัวแปรอิสระ X ตัวอื่นมีค่าคงที่
 X_1 คือ ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ $t-1$ (X_1) ค่าความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง (X_2) และอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร (X_3)
 V_1 คือ ระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง ตั้งแต่ระดับน้อยที่สุด คือ 1 ถึงมากที่สุด คือ 5

ค่า b_1 แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ $t-1$

ค่า b_2 แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของค่าความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง

ค่า b_3 แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร

3.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการช่วยประมวลผลข้อมูล ประกอบด้วย

3.2.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เป็นการทดสอบความ

สัมพันธระหว่างตัวแปรอิสระ (X) กับตัวแปรตาม (Y) ว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับมากน้อยเพียงใด (ศิริชัย พงษ์วิชัย 2551 : 347) และ (ประสพชัย พสุนนท์ 2553 : 380)

$$r = \frac{n \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[n \sum X^2 - (\sum X)^2][n \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

r คือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X และ Y ซึ่งไม่มีหน่วยและสามารถแสดงในรูปร้อยละ มีค่า $-1 < r > 1$ โดยที่เครื่องหมายบวกและลบเป็นตัวบ่งชี้ถึงทิศทางของความสัมพันธ์

ถ้า r มีค่าเป็นบวก แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน
ถ้า r มีค่าเป็นลบ แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม

ถ้า r มีค่าเป็นบวก แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน
ถ้า r มีค่าเป็นลบ แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม
ถ้า r มีค่าใกล้เคียง 1 หรือ -1 แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันสูง
ถ้า r มีค่าเท่ากับ 1 หรือ -1 แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันแบบสมบูรณ์ โดยสามารถนำตัวแปรหนึ่งไปอธิบายอีกตัวแปรหนึ่งได้ดี
ถ้า r มีค่าเป็น 0 แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์กันแบบเส้นตรง แต่อาจมีความสัมพันธ์กันในรูปแบบอื่น ๆ เช่น แบบเส้นโค้ง ซึ่งต้องพิจารณาจากรูปแบบของกราฟว่าใกล้เคียงรูปแบบใด

ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล 2 ตัวแปรที่คำนวณได้ เรียกว่า ความสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation) แต่ถ้ามีการหาความสัมพันธ์ระหว่าง 1 ตัวแปร กับหลายตัวแปรจะเรียกว่า ความสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation)

3.2.2 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (Coefficient of Determination) แทนด้วย R^2 (ประสพชัย พสุนนท์ 2553, 377) คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กำลังสอง เป็นค่าสถิติที่ใช้พิจารณาว่าตัวแบบการถดถอยมีความเหมาะสมหรือไม่ หรือตัวแปรอิสระส่งผลต่อตัวแปรตามมากน้อยเพียงใด และทำให้ทราบถึงความสำคัญของตัวแปรอิสระ ซึ่งหากมีตัวแบบการถดถอยมากกว่า 1 ตัวแบบ ก็จะทำให้สามารถเลือกตัวแบบที่อธิบายตัวแปรตามได้ดีที่สุด โดย R^2 มีค่า $0 < R^2 < 1$ ซึ่งนิยมแสดงในรูปร้อยละ เช่น $R^2 = 0.927$ หมายถึง ตัวแปรอิสระที่แทนค่าในสมการสามารถอธิบายความผันแปรหรือความเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ร้อยละ 92.70 ส่วนที่เหลือร้อยละ 7.30 เป็นผลมาจากตัวแปรอื่นที่ไม่ได้กำหนดไว้ในสมการ (ศิริชัย พงษ์วิชัย 2540 : 418)

ถ้า R^2 มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่า ตัวแบบการถดถอยมีความเหมาะสมมากในการนำไปอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร หรือ ตัวแปรอิสระส่งผลต่อตัวแปรตามสูงมาก

ถ้า R^2 มีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่า ตัวแบบการถดถอยมีความเหมาะสมค่อนข้างน้อยมากในการนำไปอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ถ้า R^2 มีค่าเป็น 0 แสดงว่า ตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเลย ซึ่งสมการถดถอยที่หาได้ก็ควรจะมีค่า b เป็น 0 ด้วย

3.2.3 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted- R^2) เป็นค่าที่ใช้อธิบาย เช่นเดียวกับ R^2 ใช้เพื่อให้เกิดความแม่นยำยิ่งขึ้น เนื่องจากการเพิ่มตัวแปรอิสระเข้าไปในสมการถดถอย แม้ว่าตัวแปรอิสระตัวนั้นจะไม่ได้มีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามก็ตาม ก็อาจส่งผลให้ค่า R^2 สูงขึ้นได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพิจารณาค่า Adjusted- R^2

ถ้า Adjusted- R^2 มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่า ตัวแปรอิสระนั้นมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมาก

ถ้า Adjusted- R^2 มีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามน้อยมาก

3.2.4 ค่าสถิติ F เป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความมีนัยสำคัญรวมของสมการ ซึ่งในการปฏิบัติการทดสอบนี้ถือว่ามีความสำคัญที่สุด เพราะเป็นการทดสอบเพื่อดูว่าตัวแปรอิสระที่กำกับเป็นเงื่อนไขอยู่ในฟังก์ชัน (X_1, X_2, X_3) มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญจริงหรือไม่ กล่าวคือ ถ้าทดสอบแล้ว $b = 0$ แสดงว่าการกระจายของ Y ไม่ขึ้นกับ X (หรือตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม) ถ้าทดสอบแล้ว $b \neq 0$ แสดงว่าการกระจายของ Y จะขึ้นอยู่กับ X (หรือตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม) (กัลยา วานิชย์บัญชา 2546 : 307) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผลงานวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาตรี

3.2.2.1 ตั้งสมมติฐาน

$H_0: b_i = 0$ ตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม

$H_1: \text{มี } b_i \text{ อย่างน้อย 1 ตัว } \neq 0 \text{ เมื่อ } i = 1, 2, \dots, k$

3.2.2.2 กำหนดระดับนัยสำคัญ หรือโอกาสที่เกิดความผิดพลาด ซึ่งแทนด้วย α พร้อมเปิดตารางค่า F ซึ่งในทางปฏิบัติจะกำหนดระดับนัยสำคัญ 0.05 เป็นเกณฑ์ต่ำสุดที่นิยมใช้ในการทดสอบสมมติฐาน หมายถึง มีความเชื่อมั่นที่ 95 %

หากผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F พบว่า ค่า F ที่ได้จากสมการถดถอยที่สร้างขึ้นมีค่ามากกว่าค่า F ที่ได้จากราย แสดงว่าสมการที่สร้างขึ้นสามารถนำมาใช้พยากรณ์ได้ดี

แต่ถ้ามีค่าต่ำกว่าค่า F ที่ได้จากตาราง ก็ให้ถือว่าสมการที่สร้างขึ้นมานั้นมีความผิดพลาดสูง จนไม่อาจยอมรับให้นำไปใช้ต่อไปได้ ก็ถือว่าข้อมูลส่วนอื่นไม่ต้องวิเคราะห์ต่อ

3.2.5 ค่าสถิติ t เป็นค่าที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัว ว่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ตัวแปรอิสระแต่ละตัวในสมการถดถอยมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามหรือไม่ (กัลยา วานิชย์บัญชา 2546 : 308) โดย

3.2.5.1 ตั้งสมมติฐาน

$H_0 : b_i = 0$ ตัวแปรตามและตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กัน

$H_1 : b_i \neq 0$ ตัวแปรตามและตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กัน

3.2.5.2 พิจารณาค่าสถิติ t อยู่ในบริเวณวิกฤตจากตารางการแจกแจงแบบ t หรือไม่ ด้วยระดับนัยสำคัญที่กำหนด (α) และองศาความเป็นอิสระ (ประสพชัย พสุนนท์ 2553, 367)

3.2.6 ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance : Sig.) นอกจากพิจารณาค่า F และ t แล้ว เรายังสามารถพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระได้จากค่า Sig. ของค่า F และ t ได้ โดยการกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติเอาไว้ ซึ่งโดยทั่วไปจะเท่ากับ 0.01 หรือ 0.05 แล้วพิจารณาว่าค่า Sig. ของค่า F และ t ที่ได้จากการวิเคราะห์มีค่าไม่เกินค่า Sig. ที่กำหนดไว้หรือไม่ หากเป็นกรณีค่า Sig. ของค่า F ที่ได้มีค่าไม่เกินค่าที่กำหนด แสดงว่า สมการที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้พยากรณ์ได้ดี และในกรณีค่า Sig. ของ t มีค่าไม่เกินค่าที่กำหนด แสดงว่า ตัวแปรอิสระตัวนั้นสามารถใช้อธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ดีเช่นกัน

3.2.7 สัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (Beta Coefficient)

ค่า b_i ของตัวแปรอิสระที่ i หมายถึง ค่า Y ที่เปลี่ยนแปลงไป เมื่อ X_i เปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย โดยสามารถนำค่า Beta มาเปรียบเทียบกับอิทธิพลหรือความสำคัญของ X_i ที่มีต่อ Y ถ้าตัวแปรอิสระใดมีค่า Beta มาก (อาจเป็นบวกหรือลบก็ได้) แสดงว่าตัวแปรอิสระนั้นมีความสำคัญกับตัวแปรตามมากกว่าตัวแปรอิสระที่มีค่า Beta น้อย (กัลยา วานิชย์บัญชา 2546 : 376, 381)

4. สมมติฐานในการศึกษาวิจัย

สมมติฐานในการศึกษาวิจัยเป็นการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวกับตัวแปรตาม ดังนี้

4.1 ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t-1 กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t

$H_0 = 0$: ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t-1 ไม่มีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t

$H_1 \neq 0$: ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ $t-1$ มีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t

4.2 ค่าความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองกับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t

$H_0 = 0$: ค่าความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองไม่มีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t

$H_1 \neq 0$: ค่าความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t

4.3 อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคารกับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t

$H_0 = 0$: อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคารไม่มีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t

$H_1 \neq 0$: อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคารมีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง "ความสัมพันธ์ของความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2548 - 2553" สามารถสรุปผลการศึกษาแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวเปรียบเทียบกับ การเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์
2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการเปลี่ยนแปลงของระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองต่อการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์
3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของทุกตัวแปรเปรียบเทียบกับ การเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์

การวิเคราะห์ในบทที่ 4 เป็นการวิเคราะห์การถดถอย ซึ่งเป็นกระบวนการทางสถิติเพื่อให้ได้สมการถดถอยสำหรับทำนายปรากฏการณ์ต่าง ๆ เป็นเทคนิคทางสถิติที่อาศัยความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปรมาใช้ในการทำนาย โดยเมื่อทราบค่าตัวแปรอิสระก็สามารถทำนายตัวแปรตามได้ ทั้งนี้ ตัวแปรตาม (Y) มีเพียงตัวเดียวเท่านั้น ส่วนตัวแปรอิสระ (X) จะมีกี่ตัวก็ได้ ซึ่งหากมีตัวเดียว เรียกว่า การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression) แต่หากมีตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป เรียกว่า การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

จากข้อมูลที่รวบรวมได้ ระหว่างวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2548 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2553 ประกอบด้วย ตัวแปรดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ $t-1$ (X_1) ค่าความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง (X_2) และอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร (X_3) พบว่า ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) มีจำนวนทั้งสิ้น 1,220 ค่า เนื่องจากไม่นับรวมวันหยุดราชการ ค่าต่ำสุดเท่ากับ 384.150 ค่าสูงสุดเท่ากับ 915.030 โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 701.304 ขณะที่ ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ $t-1$ (X_1) มีจำนวนทั้งสิ้น 1,220 ค่าเช่นกัน ค่าต่ำสุดเท่ากับ 384.150 ค่าสูงสุดเท่ากับ 915.030 โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 701.123 ค่าความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง (X_2) มีจำนวนทั้งสิ้น 1,826 ค่า ค่าต่ำสุดเท่ากับ 0 หมายความว่าในวันดังกล่าวไม่มีความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง ส่วนค่าสูงสุดเท่ากับ 0.894 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ

0.171 ส่วนอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร (X_3) มีจำนวนทั้งสิ้น 1,220 ค่า ค่าต่ำสุดเท่ากับ 1.100 ค่าสูงสุดเท่ากับ 4.980 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.036 ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และค่าเฉลี่ยของตัวแปรต่าง ๆ

ตัวแปร	จำนวน (N)	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย
ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y)	1,220	384.150	915.030	701.304
ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t-1 (X_1)	1,220	384.150	915.030	701.123
ค่าความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง (X_2)	1,826	0.000	0.894	0.171
อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร (X_3)	1,220	1.100	4.980	3.036

1. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวเปรียบเทียบกับ การเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรตาม คือ ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) กับตัวแปรอิสระแต่ละตัว ซึ่งประกอบด้วยดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t-1 (X_1) ค่าความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน (X_2) และอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร (X_3) โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression) ที่ประกอบด้วยตัวแปรตาม (Y) จำนวน 1 ตัวกับตัวแปรอิสระ (X) อีก 1 ตัว โดยมีสมการที่เขียนอยู่ในรูปค่าสถิติของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

$$Y = a + bX_i$$

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

โดยที่ Y คือ ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t

a คือ ส่วน หรือระยะตัดแกน Y เมื่อกำหนดให้ $X_i = 0$ ($i = 1, 2, 3$)

b คือ สัมประสิทธิ์การถดถอย หรือความชันของเส้นถดถอย เป็นตัวบ่งชี้

อิทธิพลของตัวแปรอิสระต่อตัวแปรตาม กล่าวคือ เมื่อ X เปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย Y จะเปลี่ยนแปลงไป b หน่วย

X_i คือ ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t-1 (X_1) ค่าความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง (X_2) และอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร (X_3)

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระแต่ละตัว สามารถอธิบายได้ดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t-1 (X_1) เปรียบเทียบกับการเปลี่ยนแปลงดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y)

โดยมีสมมติฐานดังนี้

$H_0 = 0$: ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t-1 ไม่มีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t

$H_1 \neq 0$: ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t-1 มีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ระหว่างดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t-1 (X_1) กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) เท่ากับ 0.996 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันมาก และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) เท่ากับ 0.992 แสดงว่า ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t-1 (X_1) ที่อยู่ในสมการถดถอยอย่างง่ายสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) ได้ดี เนื่องจากตัวแปรตาม (Y) และตัวแปรอิสระ (X_1) มีความสัมพันธ์กันมาก หรือสามารถอธิบายได้ว่า ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t-1 (X_1) สามารถทำนายดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) ได้ที่ร้อยละ 99.20 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 0.80 เป็นผลจากตัวแปรหรือปัจจัยอื่น

ส่วนค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2) เท่ากับ 0.992 หมายความว่า ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t-1 (X_1) มีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) มาก ขณะที่ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Std. error of the estimate) เท่ากับ 10.170 หมายความว่า ค่าความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการใช้ตัวแปรอิสระ (X_1) มาพยากรณ์ตัวแปรตาม (Y) มีค่าความคลาดเคลื่อน 10.170 ส่วนค่า Sig. F. พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.000 แสดงว่า ตัวแปรอิสระ (X_1) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม (Y) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่ายระหว่างดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t-1 (X_1) กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y)

ตัวพยากรณ์	R	R ²	R ² _{adj}	SE _{est.}	F	Sig.
X_1	0.996	0.992	0.992	10.170	161139.078	0.000*

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 10 พบว่า ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t-1 (X_1) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (B) เท่ากับ 0.998 โดยดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t-1 (X_1) และดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 แสดงว่ายอมรับสมมติฐาน H_1

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย โดยใช้ตัวแปรอิสระ (X_1) พยากรณ์ตัวแปรตาม (Y)

ตัวพยากรณ์	B	t	Sig.
Constant	1.880	1.064	0.287
X_1	0.998	401.421	0.000*

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี

ความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t-1 (X_1) และดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) สามารถเขียนเป็นสมการในรูปคะแนนดิบได้ ดังนี้

$$Y = 1.880 + 0.998X_1$$

ดังนั้น ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t-1 (X_1) มีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t-1 ปรับตัวลดลง ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t จะปรับตัวลดลงด้วยเช่นเดียวกัน ในทางกลับกัน หากดัชนีราคาหุ้นตลาด

หลักทรัพย์ ณ วันที่ $t-1$ ปรับตัวเพิ่มขึ้น ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t ก็จะปรับตัวเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน

1.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของค่าความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน เปรียบเทียบกับการเปลี่ยนแปลงดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y)

โดยมีสมมติฐานดังนี้

$H_0 = 0$: ค่าความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองไม่มีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t

$H_1 \neq 0$: ค่าความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ระหว่างค่าความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน (X_2) กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) เท่ากับ -0.115 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 หมายความว่า ตัวแปรทั้ง 2 ตัว มีความสัมพันธ์กันน้อย และเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม

ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) เท่ากับ 0.013 แสดงว่า ค่าความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน (X_2) ที่อยู่ในสมการถดถอยอย่างง่ายไม่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) ได้ดี เนื่องจากตัวแปรตาม (Y) และตัวแปรอิสระ (X_2) มีความสัมพันธ์กันน้อยมาก หรือสามารถอธิบายได้ว่า ค่าความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน (X_2) สามารถทำนายดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) ได้ร้อยละ 1.30 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 98.70 เป็นผลจากตัวแปรหรือปัจจัยอื่น

ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2) เท่ากับ 0.012 หมายความว่า ค่าความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน (X_2) มีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) น้อย ขณะที่ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Std. Error of the Estimate) เท่ากับ 116.639 หมายความว่า ค่าความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการใช้ตัวแปรอิสระ (X_2) มาพยากรณ์ตัวแปรตาม (Y) มีค่าความคลาดเคลื่อน 116.639 ส่วนค่า Sig F. มีค่าเท่ากับ 0.000 แสดงว่า ตัวแปรอิสระ (X_2) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่ายระหว่างค่าความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน (X_2) กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y)

ตัวพยากรณ์	R	R ²	R ² _{adj}	SE _{est.}	F	Sig.
X_2	-0.115	0.013	0.012	116.639	16.223	0.000*

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 12 พบว่า ค่าความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน (X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (B) เท่ากับ -40.756 โดยค่าความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน (X_2) และดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 แสดงว่ายอมรับสมมติฐาน H_1

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย โดยใช้ตัวแปรอิสระ (X_2) พยากรณ์ตัวแปรตาม (Y)

ตัวพยากรณ์	B	t	Sig.
Constant	708.127	189.116	0.000*
X_2	-40.756	-4.028	0.000*

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลงานวิทยุนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ความสัมพันธ์ระหว่างค่าความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน (X_2) และดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) สามารถเขียนเป็นสมการในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$Y = 708.127 - 40.756 X_2$$

ดังนั้น ค่าความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน (X_2) มีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ เมื่อมีความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง

เกิดขึ้นจะส่งผลให้ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ปรับตัวลดลง ในทางกลับกัน หากไม่มีความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์จะปรับตัวเพิ่มขึ้น

1.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร เปรียบเทียบกับการเปลี่ยนแปลงดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y)

โดยมีสมมติฐานดังนี้

$H_0 = 0$: อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคารไม่มีความสัมพันธ์กับ ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t

$H_1 \neq 0$: อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคารมีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t

จากตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ระหว่างอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร (X_3) กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) เท่ากับ 0.114 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 หมายความว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันน้อย และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) เท่ากับ 0.013 แสดงว่า อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร (X_3) ที่อยู่ในสมการถดถอยอย่างง่ายไม่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) ได้ดี เนื่องจากตัวแปรตาม (Y) และตัวแปรอิสระ (X_3) มีความสัมพันธ์กันน้อยมาก หรือสามารถอธิบายได้ว่า อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร (X_3) สามารถทำนายดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) ได้ร้อยละ 1.30 ส่วนที่เหลืออีก ร้อยละ 98.70 เป็นผลจากตัวแปรหรือปัจจัยอื่น

ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2) เท่ากับ 0.012 คือ อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร (X_3) มีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) น้อย ขณะที่ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Std. Error of the Estimate) เท่ากับ 116.680 หมายความว่า ค่าความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการใช้ตัวแปรอิสระ (X_3) มาพยากรณ์ตัวแปรตาม (Y) มีค่าความคลาดเคลื่อน 116.680 ส่วนค่า Sig F. มีค่าเท่ากับ 0.000 แสดงว่า ตัวแปรอิสระ (X_3) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่ายระหว่างอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร (X_3) กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y)

ตัวพยากรณ์	R	R ²	R ² _{adj}	SE _{est.}	F	Sig.
X_3	0.114	0.013	0.012	116.680	16.162	0.000*

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 14 พบว่า อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (B) เท่ากับ 9.839 โดยอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร (X_3) และดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่ายอมรับสมมติฐาน H_1

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย โดยใช้ตัวแปรอิสระ (X_3) พยากรณ์ตัวแปรตาม (Y)

ตัวพยากรณ์	B	t	Sig.
Constant	671.395	82.417	0.000*
X_3	9.839	4.020	0.000*

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลงานวิทยุบัณฑิตศึกษา ระดับปริญญาตรี

ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร (X_3) และดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) สามารถเขียนเป็นสมการในรูปคะแนนดิบได้ ดังนี้

$$Y = 671.395 + 9.839 X_3$$

ดังนั้น อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร (X_3) มีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เมื่ออัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคารเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ดัชนีราคา

หุ้นตลาดหลักทรัพย์ปรับตัวเพิ่มขึ้น ในทางกลับกัน เมื่ออัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคารลดลง จะส่งผลให้ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ปรับตัวลดลง

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวเปรียบเทียบกับ การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม หรือดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) สรุปได้ว่า ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ $t-1$ (X_1) ค่าความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน (X_2) และอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร (X_3) มีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ โดยดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ $t-1$ (X_1) และอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร (X_3) มีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) ในทิศทางเดียวกัน และมีขนาดของอิทธิพลเท่ากับ 0.998 และ 9.839 ตามลำดับ ขณะที่ ค่าความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน (X_2) มีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) ในทิศทางตรงข้ามกัน และมีขนาดของอิทธิพลเท่ากับ 40.756

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการเปลี่ยนแปลงของระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองต่อการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์

การวิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นกรณีวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis) เพื่อเปรียบเทียบผลการเปลี่ยนแปลงของระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง ซึ่งจำแนกเป็น 5 ระดับ (V_i) ต่อการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) โดยมีสมการ คือ

$$Y = a + bV_i$$

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

โดยที่ Y คือ ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t

a คือ ส่วน หรือระยะตัดแกน Y เมื่อกำหนดให้ $V_i = 0$ ($i = 1, 2, 3$)

b คือ สัมประสิทธิ์การถดถอย หรือความชันของเส้นถดถอย เป็นตัวบ่งชี้

อิทธิพลของตัวแปรอิสระต่อตัวแปรตาม กล่าวคือ เมื่อ V เปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย Y จะเปลี่ยนแปลงไป b หน่วย

V_i คือ ระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง ตั้งแต่ระดับน้อยที่สุด คือ 1 ถึงมากที่สุด คือ 5

ทั้งนี้ การวิเคราะห์จะเปลี่ยนระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองให้เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) มีค่า 0 กับ 1 ค่าระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่สนใจมีค่าเท่ากับ 1 และค่าระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่ไม่สนใจมีค่าเท่ากับ 0

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ระดับความรุนแรงทางการเมืองที่มีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) คือ ความรุนแรงทางการเมืองระดับน้อย (V_1) โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ขณะที่ความรุนแรงทางการเมืองระดับปานกลาง (V_3) มีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) ในทิศทางตรงกันข้าม ส่วนความรุนแรงทางการเมืองในระดับน้อยที่สุด มาก และมากที่สุด มีผลในทางบวกแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ระหว่างตัวแปรอิสระ (V) กับตัวแปรตาม (Y)

ตัวแปร	V_1 (น้อยที่สุด)	V_2 (น้อย)	V_3 (ปานกลาง)	V_4 (มาก)	V_5 (มากที่สุด)
Y	0.024	0.098*	-0.310*	0.036	0.019

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 16 พบว่า ความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่ระดับน้อยที่สุด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) เท่ากับ 0.024 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2) เท่ากับ 0.000 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Std. Error of the Estimate) เท่ากับ 117.378 โดยความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่ระดับน้อยที่สุด (V_1) ไม่สามารถทำนายดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) ได้

ความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่ระดับน้อย มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) เท่ากับ 0.098 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2) เท่ากับ 0.009 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Std. Error of the Estimate) เท่ากับ 116.843 โดยความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่ระดับน้อย (V_2) สามารถทำนายดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) ได้เพียงร้อยละ 0.90

ความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่ระดับปานกลาง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) เท่ากับ 0.310 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2) เท่ากับ 0.095

ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Std. Error of the Estimate) เท่ากับ 111.643 โดยความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่ระดับปานกลาง (V_3) สามารถทำนายดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) ได้เพียงร้อยละ 9.50

ความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่ระดับมาก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) เท่ากับ 0.036 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2) เท่ากับ 0.000 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Std. Error of the Estimate) เท่ากับ 117.337 โดยความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่ระดับมาก (V_4) ไม่สามารถทำนายดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) ได้

ความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่ระดับมากที่สุด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) เท่ากับ 0.019 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2) เท่ากับ 0.000 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Std. Error of the Estimate) เท่ากับ 117.391 โดยความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่ระดับมากที่สุด (V_5) ไม่สามารถทำนายดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) ได้

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่ายระหว่างระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง (V_1 - V_5) กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y)

ตัวพยากรณ์	R	R^2	R^2_{adj}	SE _{est.}	F	Sig.
V_1	0.024	0.001	0.000	117.378	0.710	0.400
V_2	0.098	0.010	0.009	116.843	11.910	0.001*
V_3	0.310	0.096	0.095	111.643	129.151	0.000*
V_4	0.036	0.001	0.000	117.337	1.566	0.211
V_5	0.019	0.000	0.000	117.391	0.447	0.504

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่ระดับน้อยที่สุด (V_1) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (B) เท่ากับ 13.304 แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย โดยใช้ตัวแปรอิสระ (V_1) พยากรณ์ตัวแปรตาม (Y)

ตัวพยากรณ์	B	t	Sig.
Constant	700.671	203.483	0.000*
V_1	13.304	0.842	0.400

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ขณะที่ ความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่ระดับน้อย (V_2) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (B) เท่ากับ 37.673 ดังตารางที่ 18 สามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$Y = 697.351 + 37.673 V_2$$

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย โดยใช้ตัวแปรอิสระ (V_2) พยากรณ์ตัวแปรตาม (Y)

ตัวพยากรณ์	B	t	Sig.
Constant	697.351	197.225	0.000*
V_2	37.673	3.451	0.001*

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี

ความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่ระดับปานกลาง (V_3) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (B) เท่ากับ -141.151 ดังตารางที่ 19 สามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$Y = 711.370 - 141.151 V_3$$

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย โดยใช้ตัวแปรอิสระ (V_3) พยากรณ์ตัวแปรตาม (Y)

ตัวพยากรณ์	B	t	Sig.
Constant	711.370	214.477	0.000*
V_3	-141.151	-11.364	0.000*

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่ระดับมาก (V_4) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (B) เท่ากับ 39.477 แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย โดยใช้ตัวแปรอิสระ (V_4) พยากรณ์ตัวแปรตาม (Y)

ตัวพยากรณ์	B	t	Sig.
Constant	700.851	207.426	0.000*
V_4	39.477	1.252	0.211

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่ระดับมากที่สุด (V_5) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (B) เท่ากับ 20.397 แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย โดยใช้ตัวแปรอิสระ (V_5) พยากรณ์ตัวแปรตาม (Y)

ตัวพยากรณ์	B	t	Sig.
Constant	701.053	207.305	0.000*
V_5	20.397	0.669	0.504

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ดังนั้น จาก 2 สมการข้างต้นของ V_2 และ V_3 แสดงให้เห็นว่า ความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองมีผลต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) โดยสมการของความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองในระดับน้อย (V_2) มีผลต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) ในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากการเกิดสถานการณ์ความรุนแรงทางการเมืองในระดับนี้ เป็นไปเพื่อการตรวจสอบการบริหารงานของรัฐ การบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นผลดีต่อภาพรวมเศรษฐกิจ จึงส่งผลให้ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ปรับตัวเพิ่มขึ้น

ขณะที่ สมการของความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองในระดับปานกลาง (V_3) มีผลต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) ในทิศทางตรงกันข้าม เนื่องจากความรุนแรงทางการเมืองในระดับปานกลาง เป็นการบุกยึดสถานที่ การทำร้ายบุคคล การทำลายทรัพย์สิน การวางเพลิงหรือการเกิดระเบิดขึ้นในสถานที่สำคัญต่าง ๆ ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารประเทศของรัฐบาลให้ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย อำนาจของรัฐบาลที่มีต่อประชาชนเริ่มลดลง และกลุ่มผู้ชุมนุมเริ่มมีการพัฒนาความรุนแรงมากขึ้น ส่งผลให้ความเชื่อมั่นของนักลงทุนลดลง จึงทำให้ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ปรับตัวลดลง

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรเปรียบเทียบกับ การเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์

ในการศึกษาในส่วนนี้ ใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติ-การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งเป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม (Y) จำนวน 1 ตัว กับตัวแปรอิสระ (X) ตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้อยู่ในรูปของสมการที่มีลักษณะดังนี้

$$Y = a + b_1 X_1 + b_2 X_2 + b_3 X_3$$

- โดยที่ Y คือ ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t
 a คือ ส่วน หรือระยะตัดแกน Y เมื่อกำหนดให้ $X_i = 0$ ($i = 1, 2, 3$)
 b_1, b_2, b_3 คือ ค่าที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม Y เมื่อตัวแปรอิสระ X_i เปลี่ยนไป 1 หน่วย โดยที่ตัวแปรอิสระ X ตัวอื่นมีค่าคงที่
 X_1 คือ ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ $t-1$
 X_2 คือ ค่าความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง
 X_3 คือ อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร

วิธีที่นำมาใช้ในการศึกษานี้ คือ วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันได (Stepwise Regression) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ที่นำเสนอสมการตัวแปรอิสระที่ดีที่สุดเพื่อนำไปใช้ในการทำนายผล ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันได แสดงได้ดังตารางที่ 22 พบว่า เมตริกซ์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (X) แต่ละตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำนวน 2 ค่า สามารถเรียงค่าความสัมพันธ์ได้ดังนี้ ความสัมพันธ์ระหว่าง X_1 กับ X_3 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) เท่ากับ 0.120 รองลงมาคือ ความสัมพันธ์ระหว่าง X_1 กับ X_2 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) เท่ากับ 0.108 ส่วน X_2 กับ X_3 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.031 แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ระหว่างตัวแปรอิสระ (X) กับตัวแปรตาม (Y) พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.114 ถึง 0.996 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) สูงสุด คือ Y กับ X_1 รองลงมา คือ Y กับ X_2 และ Y กับ X_3 ตามลำดับ

ตารางที่ 22 เมตริกซ์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ระหว่างตัวแปร

ตัวแปร	Y	X_1	X_2
X_1	0.996*		
X_2	-0.115*	0.108*	
X_3	0.114*	0.120*	0.031

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลงานวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาตรี

จากตารางที่ 23 พบว่า ตัวแปรอิสระที่สามารถทำนายตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มี 2 สมการ คือ สมการที่ 1 และสมการที่ 2 โดยสมการที่ 1 เลือกตัวพยากรณ์ตัวแรกที่เข้าสู่สมการ คือ ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ $t-1$ (X_1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) เท่ากับ 0.996 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) เท่ากับ 0.992 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2) เท่ากับ 0.992 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Std. Error of the Estimate) เท่ากับ 10.172 ตัวแปร X_1 สามารถทำนายตัวแปรตาม (Y) ได้ร้อยละ 99.20

สมการที่ 2 เลือกตัวพยากรณ์ตัวที่สอง คือ ค่าความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง (X_2) เข้าสู่สมการเพิ่มอีก 1 ตัว ดังนั้นจึงมีตัวแปรในสมการ 2 ตัว คือ X_1 และ X_2 โดยมีค่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) เท่ากับ 0.996 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) เท่ากับ 0.993 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2) เท่ากับ 0.993 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Std. Error of the Estimate) เท่ากับ 10.145 ตัวแปรทั้ง 2 ตัว (X_1 และ X_2) สามารถทำนายตัวแปรตาม (Y) ได้ร้อยละ 99.30

ขณะที่ สมการที่ 3 เลือกตัวพยากรณ์ตัวที่สาม คือ อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร (X_3) เข้าสู่สมการเพิ่มเติมจากสมการที่ 2 อีก 1 ตัว ดังนั้นจึงมีตัวแปรในสมการ 3 ตัว คือ X_1 , X_2 และ X_3 พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวสามารถทำนายตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) เท่ากับ 0.996 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) เท่ากับ 0.993 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2) เท่ากับ 0.993 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Std. Error of the Estimate) เท่ากับ 10.132 ตัวแปรทั้ง 3 ตัว (X_1 , X_2 และ X_3) สามารถทำนายตัวแปรตาม (Y) ได้ร้อยละ 99.30

ตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันได ระหว่างตัวแปรอิสระ (X) กับตัวแปรตาม (Y)

ตัวพยากรณ์	R	R^2	R^2_{adj}	SE _{est.}	F	Sig.
X_1	0.996	0.992	0.992	10.172	161042.798	0.000*
X_1, X_2	0.996	0.993	0.993	10.145	7.370	0.007*
X_1, X_2, X_3	0.996	0.993	0.993	10.132	4.144	0.042**

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลงานวิจัยนิตยสาร ระดับปริญญาตรี
** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันได (Stepwise Regression) จึงเลือกสมการที่ 3 เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัย เนื่องจากเป็นสมการที่มีตัวแปรอิสระที่การศึกษานี้ให้ความสำคัญ คือ ค่าความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง อีกทั้งเป็นสมการที่มีค่าความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (B) แสดงได้ดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้ตัวแปรอิสระ X_1 , X_2 และ X_3 พยากรณ์
ตัวแปรตาม (Y)

ตัวพยากรณ์	B	t	Sig.
Constant	3.652	1.983	0.048**
X_1	0.998	397.350	0.000*
X_2	-2.324	-2.626	0.009*
X_3	-0.436	-2.036	0.042**

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 24 พบว่า ตัวแปร X_1 , X_2 และ X_3 มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ใน
รูปคะแนนดิบ (B) เท่ากับ 0.998, -2.324 และ -0.436 ตามลำดับ ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการในรูป
คะแนนดิบได้ดังนี้

$$Y = 3.652 + 0.998 X_1 - 2.324 X_2 - 0.436 X_3$$

$$(1.983) \quad (397.350)^* \quad (-2.626)^* \quad (-2.036)^{**}$$

ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าสถิติ t-test

$$R^2 = 0.993$$

$$F\text{-Statistic} = 54105.256$$

$$\text{Adjusted-}R^2 = 0.992 \quad \text{Sig. F} = 0.000$$

$$\text{Standard Error of Estimation (S.E.)} = 10.132$$

จากสมการ ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2) ของตัวแปรอิสระ
ทั้ง 3 ตัว สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) ได้เท่ากับ
ร้อยละ 99.20 ส่วนค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของทั้งสมการมีค่าเท่ากับ 10.132 แสดงว่าในการ
คาดการณ์ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) ของสมการนี้มีค่าคลาดเคลื่อน ± 10.132

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัว ส่งผลต่อตัวแปรตาม และ
สามารถนำมาใช้พยากรณ์ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ได้ โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับดัชนี
ราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) ในทิศทางเดียวกัน คือ ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์

ณ วันที่ $t-1$ (X_1) ขณะที่ ค่าความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง (X_2) และอัตราดอกเบี้ยเงินให้
กู้ยืมระหว่างธนาคาร (X_3) มีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) ในทิศทาง
ตรงกันข้าม

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย "ความสัมพันธ์ของความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2548-2553" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองกับการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ และเปรียบเทียบผลการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ เมื่อสถานการณ์ทางการเมืองมีการพัฒนาจากระดับความรุนแรงน้อยที่สุด ไปถึงขั้นที่สถานการณ์ทางการเมืองมีความรุนแรงมากที่สุด รวมทั้งศึกษาการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์เมื่อนำตัวแปรอื่นมาพิจารณาร่วมด้วย คือ ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันก่อนหน้า และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมระหว่างธนาคาร

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัยอยู่ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2548 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2553 โดยในส่วนของข้อมูลวันที่มีเหตุการณ์ความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง มีจำนวนทั้งสิ้น 454 วัน ซึ่งได้ทำการวิเคราะห์ และจำแนกเหตุการณ์ทางการเมืองทั้งหมดเพื่อจัดกลุ่ม รวมถึงกำหนดค่านิยามระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง ทำให้สามารถแบ่งระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองได้ 5 ระดับ ได้แก่ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ตามค่านิยามที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 3

1. สรุปผลการวิจัย

ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบจำลองการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง ต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ โดยมีสมการ คือ $Y = a + b_1X_1$ และใช้แบบจำลองการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่ายด้วยตัวแปรหุ่น (Dummy Variables) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง ต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ โดยมีสมการ คือ $Y = a + b_1V_1$ รวมถึงใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติ-การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) เพื่อพยากรณ์ค่าตัวแปรอิสระที่มีตัวแปรมากกว่า 1 ตัว โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันได (Stepwise Regression) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ที่นำเสนอสมการตัวแปรอิสระที่ดีที่สุดเพื่อนำไปใช้ในการทำนายผล โดยมีสมการ คือ $Y = a + b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3$ ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาได้เป็น 3 ส่วน ได้แก่

1.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวเปรียบเทียบกับ การเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระเปรียบเทียบกับ การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม หรือ ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) สรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวมีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ $t-1$ (X_1) และอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร (X_3) มีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) ในทิศทางเดียวกัน และสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) ได้ที่ร้อยละ 99.20 และ 1.30 ตามลำดับ ขณะที่ค่าความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง (X_2) มีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) ในทิศทางตรงกันข้าม และสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) ได้ร้อยละ 1.30 แสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ ปัจจุบัน มาจากตัวแปรอื่นที่ไม่ใช่อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร และค่าความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน ร้อยละ 98.80 ดังตารางที่ 25 และ 26

ตารางที่ 25: ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่ายระหว่างตัวแปรอิสระ (X) แต่ละตัว กับตัวแปรตาม (Y)

ตัวพยากรณ์	R	R ²	R ² _{adj}	SE _{est.}	F	Sig.
X_1	0.996	0.992	0.992	10.170	161139.1	0.000*
X_2	0.115	0.013	0.012	116.6385	16.223	0.000*
X_3	0.114	0.013	0.012	116.6797	16.162	0.000*

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 26: ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย โดยใช้ตัวแปรอิสระ (X) พยากรณ์ตัวแปรตาม (Y)

ตัวพยากรณ์	B	t	Sig.	สมการที่ได้	ทิศทาง
Constant	1.880	1.064	0.287	$Y = 1.880 + 0.998 X_1$	+
X_1	0.998	401.421	0.000*		

ตัวพยากรณ์	B	t	Sig.	สมการที่ได้	ทิศทาง
Constant	708.127	189.116	0.000*	$Y = 708.127 - 40.756 X_2$	-
X_2	-40.756	-4.028	0.000*		
Constant	671.395	82.417	0.000*	$Y = 671.395 + 9.839 X_3$	+
X_3	9.839	4.020	0.000*		

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

1.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการเปลี่ยนแปลงของระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองต่อการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์

ผลการวิเคราะห์พบว่า ระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่มีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) คือ ระดับความรุนแรงน้อย (V_2) โดยมีผลในทิศทางเดียวกัน ขณะที่ระดับความรุนแรงปานกลาง (V_3) มีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t ในทิศทางตรงกันข้าม ส่วนความรุนแรงทางการเมืองในระดับน้อยที่สุด มาก และมากที่สุด มีผลในทางบวกแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ ความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่ระดับความรุนแรงน้อย (V_2) สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) ได้ที่ร้อยละ 0.90 ส่วนความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่ระดับปานกลาง (V_3) สามารถทำนายดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) ได้ร้อยละ 9.50 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่า ระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองไม่ได้มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันปัจจุบันมากนัก ดังตารางที่ 27 และ 28 โดยการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันปัจจุบัน ยังคงมาจากตัวแปรอื่นเป็นสำคัญ

ตารางที่ 27 : ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่ายระหว่างระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง (V_1 - V_5) กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ (Y)

ตัวพยากรณ์	R	R ²	R ² _{adj}	SE _{est.}	F	Sig.
V_1	0.024	0.001	0.000	117.3784	0.710	0.400
V_2	0.098	0.010	0.009	116.8428	11.910	0.001*
V_3	0.310	0.096	0.095	111.6427	129.151	0.000*

ตัวพยากรณ์	R	R ²	R ² _{adj}	SE _{est.}	F	Sig.
V ₄	0.036	0.001	0.000	117.3372	1.566	0.211
V ₅	0.019	0.000	0.000	117.3911	0.447	0.504

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 28 : ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย โดยใช้ตัวแปรอิสระ (V) พยากรณ์ตัวแปรตาม (Y)

ตัวพยากรณ์	B	t	Sig.	สมการที่ได้	ทิศทาง
Constant	700.671	203.483	0.000*		
V ₁	13.304	0.842	0.400		
Constant	697.351	197.225	0.000*	$Y = 697.351 + 37.673 V_2$	+
V ₂	37.673	3.451	0.001*		
Constant	711.370	214.477	0.000*	$Y = 711.370 - 141.151 V_3$	-
V ₃	-141.151	-11.364	0.000*		
Constant	700.851	207.426	0.000*		
V ₄	39.477	1.252	0.211		
Constant	701.053	207.305	0.000*		
V ₅	20.397	0.669	0.504		

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

พลังานวิจัยนันทศึกษา ระดับปริญญาตรี

1.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทุกตัวเปรียบเทียบกับ การเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์

ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม หรือ ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ค่าความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน (X₂) ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t-1 (X₁) และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมระหว่างธนาคาร (X₃) โดยเมื่อตัวแปรอิสระเหล่านี้เปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย จะทำให้ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) เปลี่ยนแปลงไป 2.324, 0.998 และ 0.436 หน่วย ตามลำดับ

โดยตัวแปรอิสระทุกตัวมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับไม่เกิน 0.05 และมีความสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t-1 (X_1) มีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) ในทิศทางเดียวกัน ส่วนค่าความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง (X_2) และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมระหว่างธนาคาร (X_3) มีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันที่ t (Y) ในทิศทางตรงกันข้าม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2) เท่ากับ 0.992 แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัว มีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์มาก และสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ได้ ที่ร้อยละ 99.20 ดังตารางที่ 29

ตารางที่ 29 : ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันได (Stepwise Regression) ระหว่างตัวแปรอิสระ (X) กับตัวแปรตาม (Y)

ตัวพยากรณ์	R	R ²	R ² _{adj}	SE _{est.}	F	Sig.
X_1	0.996	0.992	0.992	10.172	161042.798	0.000*
X_1, X_2	0.996	0.993	0.993	10.145	7.370	0.007*
X_1, X_2, X_3	0.996	0.993	0.993	10.132	4.144	0.042**

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมการที่ได้ คือ

$$Y = 3.652 + 0.998X_1 - 2.324X_2 - 0.436X_3$$

$$(1.983) \quad (397.350)^* \quad (-2.626)^* \quad (-2.036)^{**}$$

ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าสถิติ t-test

$$R^2 = 0.993 \quad F\text{-Statistic} = 54105.256$$

$$\text{Adjusted-}R^2 = 0.992 \quad \text{Sig. } F = 0.000$$

$$\text{Standard Error of Estimation (S.E.)} = 10.132$$

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ในทิศทางตรงกันข้าม และมีขนาดของการเปลี่ยนแปลงเท่ากับ 2.324 มากกว่าตัวแปรอิสระตัวอื่น คือ ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันก่อนหน้า ซึ่งอยู่ที่ 0.998 และอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร ซึ่งอยู่ที่ 0.436 ทั้งนี้ ขนาดของการเปลี่ยนแปลงที่มากแสดงให้เห็นถึงผลกระทบที่มากกว่าเช่นกัน เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรดังกล่าว

2.2 ความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองมีทิศทางความสัมพันธ์ตรงกันข้ามกับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ เนื่องจากเมื่อเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมือง จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารประเทศของรัฐบาลให้ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย อำนาจของรัฐบาลที่มีต่อประชาชนเริ่มลดลง และกลุ่มผู้ชุมนุมเริ่มมีการพัฒนาความรุนแรงมากขึ้น ส่งผลให้ความเชื่อมั่นของนักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ฯ ลดลง รวมถึงนักลงทุนมีความกังวลในเรื่องของความเสถียรและผลตอบแทนที่คาดว่าจะลดลง จึงเกิดแรงเทขายมากกว่าแรงซื้อหลักทรัพย์ ส่งผลให้ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ปรับตัวลดลง

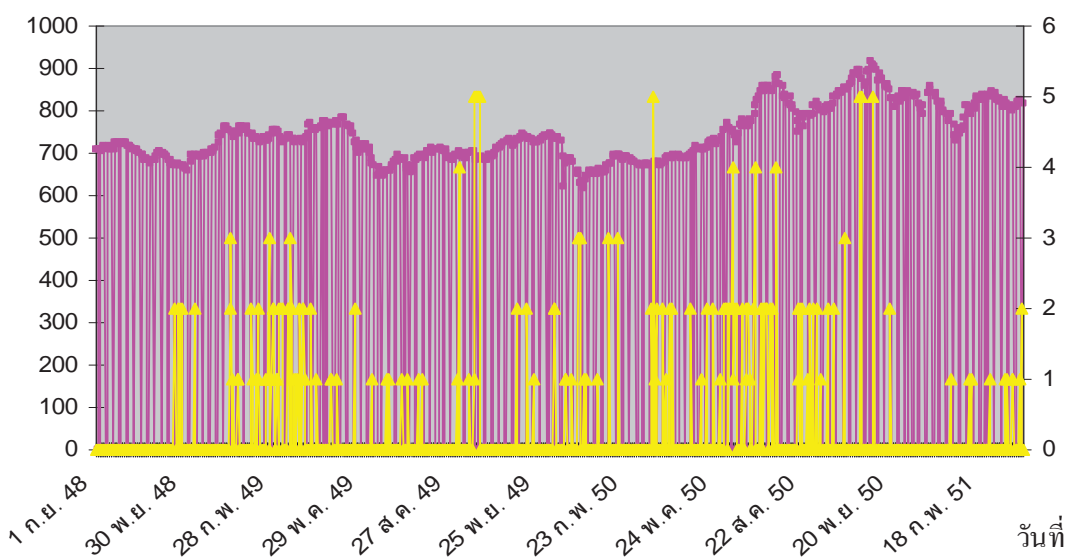
2.3 ระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่มีผลต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ คือ ระดับความรุนแรงน้อยและระดับความรุนแรงปานกลาง โดยในส่วนของระดับความรุนแรงน้อยมีผลต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ในทิศทางเดียวกัน ส่วนระดับความรุนแรงปานกลางมีผลต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งในส่วนของผลที่เกิดขึ้นจากระดับความรุนแรงน้อยสามารถอธิบายได้ว่า การเกิดสถานการณ์ความรุนแรงทางการเมืองในระดับนี้มีลักษณะเป็นการรวมตัวกัน หรือเป็นการชุมนุม ซึ่งจะมีการให้ข้อมูลหรือเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ ให้กลุ่มผู้ชุมนุมรับทราบ ดังนั้น ความรุนแรงในระดับนี้จึงเป็นไปเพื่อการตรวจสอบการบริหารงานของรัฐบาล การบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นผลดีต่อภาพรวมเศรษฐกิจ รวมถึงอาจมีปัจจัยอื่นที่ส่งผลด้านบวกมากกว่า จึงทำให้ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ปรับตัวเพิ่มขึ้น ส่วนผลที่เกิดขึ้นจากความรุนแรงระดับปานกลางมีลักษณะเป็นการบุกยึดสถานที่สำคัญ การทำร้ายบุคคล และทำลายทรัพย์สิน ซึ่งสามารถอธิบายทิศทางความสัมพันธ์ได้เช่นเดียวกับข้อมูลในข้อ 2.1 ส่วนความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองระดับน้อยที่สุด มาก และมากที่สุด มีผลในทางบวก แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือไม่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์มากนัก จึงไม่จำเป็นต้องนำมาพิจารณา

2.4 ระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองที่เพิ่มขึ้น ไม่ได้มีอิทธิพลต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์มากนัก หรือไม่ได้ส่งผลให้ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ปรับตัวลดลง

หรือมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามทั้งหมด แต่ส่วนใหญ่กลับแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ดังภาพที่ 5 และภาพที่ 6 เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวปัจจัยทางเศรษฐกิจ หรือปัจจัยอื่นอาจมีผลมากกว่าปัจจัยทางการเมือง และเป็นผลในทางบวก เช่น การแถลงตัวเลขเศรษฐกิจของหน่วยงานต่าง ๆ อยู่ในทิศทางที่ดีขึ้น มีเงินทุนไหลเข้าจากต่างประเทศ มีการลดอัตราดอกเบี้ย มีการเก็งกำไรราคาหลักทรัพย์ในบางกลุ่มธุรกิจที่มีสัดส่วนการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ของไทยสูง หรือมีผลประกอบการดี มีข่าวดีของธุรกิจ หรือข่าวที่ช่วยให้สถานการณ์ทางการเมืองคลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้น เป็นต้น จึงส่งผลให้ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ปรับตัวเพิ่มขึ้น

ดัชนีราคาหุ้นฯ

ระดับความรุนแรง

ดัชนีราคาหุ้นฯ

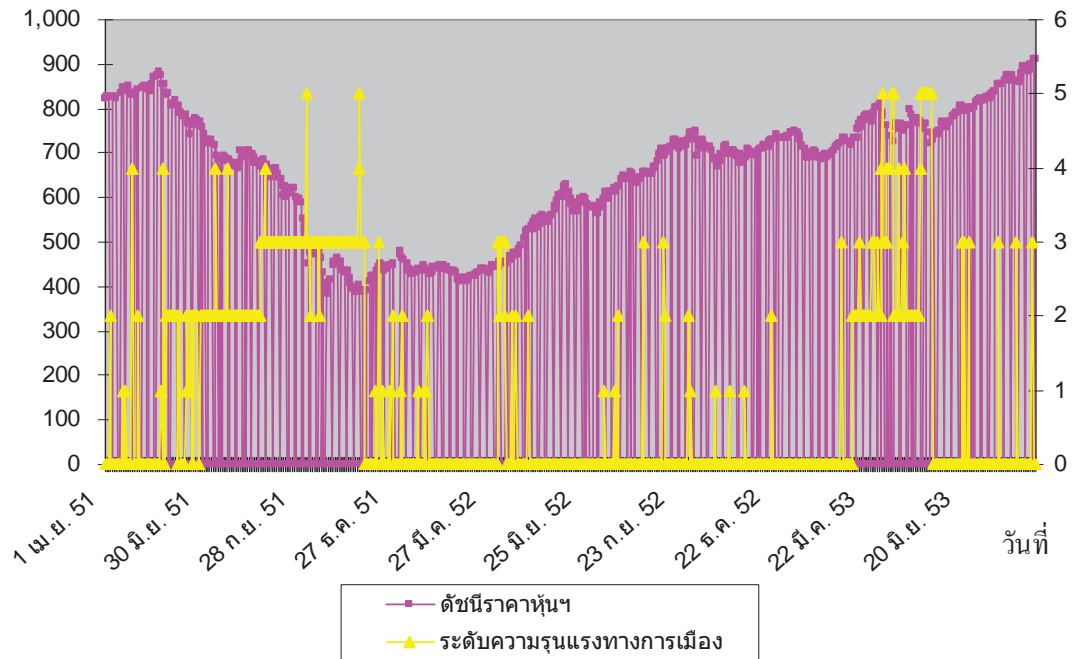
ระดับความรุนแรงทางการเมือง

ผลงานวิจัยนิตยสาร ระดับปริญญาตรี

ภาพที่ 5 เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ในช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2548 - 2553 (1)

ดัชนีราคาหุ้่นฯ

ระดับความรุนแรง

ภาพที่ 6 เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองต่อดัชนีราคาหุ้่นตลาดหลักทรัพย์ในช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2548 - 2553 (2)

อย่างไรก็ตาม จากภาพแสดงให้เห็นบางช่วงเวลา สถานการณ์ทางการเมืองมีความรุนแรงเพิ่มขึ้น และส่งผลให้ดัชนีราคาหุ้่นตลาดหลักทรัพย์ปรับตัวลดลงอย่างชัดเจน ซึ่งจะเป็นช่วงที่มีเหตุการณ์สำคัญทางการเมือง ดังตารางที่ 28 ได้แก่

ตารางที่ 30 ช่วงระยะเวลาที่ดัชนีราคาหุ้่นตลาดหลักทรัพย์ปรับตัวลดลง ภายหลังจากเหตุการณ์สำคัญทางการเมือง

ช่วงระยะเวลาที่ดัชนีฯ ปรับตัวลดลงภายหลัง เหตุการณ์สำคัญทางการเมือง	เหตุการณ์สำคัญทางการเมือง	
	เหตุการณ์	วันที่เกิดเหตุการณ์
1) วันที่ 21-25 กันยายน พ.ศ. 2549	รัฐประหาร	วันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549
2) วันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ. 2551	การสลายการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ หน้าอาคารรัฐสภา	วันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2551

ช่วงระยะเวลาที่ดัชนีฯ ปรับตัวลดลงภายหลัง เหตุการณ์สำคัญทางการเมือง	เหตุการณ์สำคัญทางการเมือง	
	เหตุการณ์	วันที่เกิดเหตุการณ์
3) วันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551	การบุกยึดสนามบินสุวรรณภูมิของกลุ่ม พันธมิตรฯ	วันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551
4) วันที่ 17-18 เมษายน พ.ศ. 2553	กลุ่มผู้ชุมนุม นปช. บุกเข้าอาคาร รัฐสภา	วันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2553
	การยึดพื้นที่สะพานผ่านฟ้าคืนจากกลุ่ม ผู้ชุมนุม จนกระทั่งเกิดความรุนแรง ทำ ให้มีผู้เสียชีวิต 26 คน และมีผู้บาดเจ็บ กว่า 100 คน	วันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2553
5) วันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2553	การสลายการชุมนุมที่สี่แยกราชประสงค์	วันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2553

ท. 2.5 ความสามารถในการทำนายดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันปัจจุบันของสมการ
ที่มีตัวแปรความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง อยู่ในระดับไม่เกินร้อยละ 10 แสดงให้เห็นว่า
การเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์มาจากตัวแปรอื่นเป็นสำคัญ ซึ่งจะเห็นได้จาก
การทดสอบโดยการนำดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันก่อนหน้า และอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม
ระหว่างธนาคารมาพิจารณาด้วย ทำให้สมการที่ได้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของดัชนี
ราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันปัจจุบันได้ที่ร้อยละ 99.20 โดยทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปร
ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันก่อนหน้า และอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร
สามารถอธิบายได้ดังนี้

2.5.1 ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันก่อนหน้า มีความสัมพันธ์กับดัชนีราคา
หุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันปัจจุบัน ในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากการปิดของดัชนีราคาหุ้นตลาด
หลักทรัพย์ ณ วันก่อนหน้า และวันปัจจุบัน เกิดจากการที่นักลงทุนรับรู้ข้อมูลข่าวสารเดียวกัน โดย
การรับรู้ดังกล่าวยังคงมีความต่อเนื่องตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จึงส่งผลให้การปิดของดัชนีราคาหุ้น
ตลาดหลักทรัพย์ ณ วันปัจจุบัน เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการปิดของดัชนีราคาหุ้นตลาด
หลักทรัพย์ ณ วันก่อนหน้า

2.5.2 อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคารมีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาหุ้น
ตลาดหลักทรัพย์ ณ วันปัจจุบัน ในทิศทางตรงกันข้าม เนื่องจากนักลงทุนต้องการการลงทุนที่ให้อัตรา
ผลตอบแทนที่ดี และยอมรับความเสี่ยงได้ในระดับหนึ่ง ดังนั้น กรณีเมื่อเศรษฐกิจปรับตัวดีขึ้น ส่งผล
ให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ รัฐบาลจึงต้องใช้นโยบายการเงินด้วยการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ย เพื่อให้สอดคล้อง

กับภาวะเศรษฐกิจ ส่งผลให้การกู้ยืมเงินระหว่างธนาคารต้องมีการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยด้วยเช่นกัน และเมื่ออัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินปรับตัวเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ มีความเสี่ยงจากปัจจัยต่าง ๆ รวมถึงความเสี่ยงจากความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมือง นักลงทุน จึงทำการเคลื่อนย้ายเงินทุนจากตลาดทุนเข้าสู่ตลาดเงิน ซึ่งจะส่งผลให้ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ปรับตัวลดลง และกรณีที่อัตราดอกเบี้ยปรับตัวลดลง ทำให้นักลงทุนได้รับผลตอบแทนที่น้อยลงเมื่อเปรียบเทียบกับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ นักลงทุนก็จะทำการเคลื่อนย้ายเงินทุนจากตลาดเงินกลับเข้าสู่ตลาดทุน ซึ่งก็จะส่งผลให้ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ปรับตัวเพิ่มสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Maysami, Howe และ Hamzah (2004) ที่อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคารมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์เช่นเดียวกัน

ส่วนงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางการเมืองทั้งในประเทศและต่างประเทศ แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยทางการเมืองมีผลต่อตลาดหลักทรัพย์ด้วยเช่นเดียวกัน โดยหากเป็นปัจจัยด้านบวกก็จะส่งผลให้ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ปรับตัวเพิ่มขึ้น แต่หากเป็นปัจจัยด้านลบก็จะส่งผลให้ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ปรับตัวลดลง ดังจะเห็นได้จากงานศึกษาวิจัยของ Nimkhunthod (2007) เกี่ยวกับผลกระทบของเหตุการณ์ทางการเมืองที่สำคัญ 30 เหตุการณ์ต่อตลาดหลักทรัพย์ของประเทศไทย พบว่าเหตุการณ์ทางการเมืองกรณีการกบฏความพยายามปฏิวัติ (Coup Attempt) การสังหารหมู่ในวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519 และการจลาจลในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2535 จะนำไปสู่ผลกระทบด้านลบหลังวันเกิดเหตุการณ์ ยกเว้นกรณีการเลือกตั้ง และการยุบสภาที่มีผลกระทบด้านบวกหลังวันเกิดเหตุการณ์ ส่วนงานศึกษาวิจัยของต่างประเทศ จะเป็นการยกยกเฉพาะกรณีเหตุการณ์ทางการเมืองที่สำคัญเป็นรายเหตุการณ์มาทำการศึกษา ซึ่งผลที่ได้ก็เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับที่ได้กล่าวข้างต้น รวมถึงได้มีการศึกษาการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองซึ่งช่วยลดความเสี่ยงในการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ทั้งนี้ งานวิจัยที่มีลักษณะเดียวกันกับการศึกษาวิจัยนี้ยังไม่เคยมีผู้ทำการศึกษา จึงไม่สามารถนำผลการศึกษาที่ใกล้เคียงมาเปรียบเทียบหรือสนับสนุนกันได้อย่างชัดเจน

3. ปัญหาที่พบในการวิจัย

การศึกษาวิจัย “ความสัมพันธ์ของความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงระยะเวลา พ.ศ.2548-2553” ยังไม่เคยมีผู้ทำการศึกษาโดยการนำสถานการณ์ทางการเมืองตั้งแต่ระดับที่มีความรุนแรงน้อยที่สุด ถึงระดับที่มีความรุนแรงมากที่สุด กำหนดเป็นตัวแปรอิสระ ในการทำนายการเปลี่ยนแปลงดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ จึงทำให้งานศึกษาวิจัยพบปัญหาที่เกิดขึ้นบางประการ ได้แก่

3.1 การสืบค้นข้อมูลเอกสารงานวิจัย หรืองานวิชาการอื่นที่มีลักษณะเดียวกันเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการอ้างอิงมีน้อยมาก หรือมีก็เป็นการศึกษาในลักษณะอื่น เช่น การศึกษาการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ที่มีผลมาจากการเลือกตั้ง การรัฐประหาร การปฏิวัติ เป็นต้น

3.2 กรอบระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา อยู่ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2548 - 2553 รวมระยะเวลา 5 ปี ซึ่งถือเป็นช่วงเวลาที่การเมืองมีการผันแปรมาก มีการเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากความขัดแย้งทางความคิด หรือทัศนคติ จึงทำให้เกิดการแบ่งกลุ่มของฝ่ายผู้ชุมนุมออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายสนับสนุนและฝ่ายต่อต้านรัฐบาล รวมทั้งมีการเปลี่ยนผู้นำรัฐบาล หรือ นายกรัฐมนตรีรวม 5 ท่าน

3.3 การจัดเก็บข้อมูลข่าวจะคัดเลือกข่าวที่ปรากฏเฉพาะหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์ แต่หากหัวข้อข่าวหรือเนื้อหาบางส่วนของข่าวไม่สามารถอธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน จำเป็นจะต้องศึกษาข้อมูลข่าวในหนังสือพิมพ์เพิ่มเติม

3.4 การกำหนดระดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองเป็นการแปลงข้อมูลเชิงคุณภาพให้อยู่ในรูปของข้อมูลเชิงปริมาณ จึงอาจส่งผลต่อความคลาดเคลื่อนในการตีความหมายของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

4. ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำของรายได้ เกิดช่องว่างของชนชั้นหรือช่องว่างทางสังคมเพิ่มขึ้น อันนำมาซึ่งการเรียกร้องต่าง ๆ ซึ่งเมื่อคนจำนวนมากไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการ จึงเป็นแรงผลักดันให้เกิดความรุนแรงทางการเมือง อย่างไรก็ตาม กระบวนการดังกล่าวถือเป็นการพัฒนาทางการเมืองตามที่ สุจิต บุญบงการ (2549 : 464) ได้กล่าวไว้ซึ่งต้องเกิดขึ้นเพื่อเอื้อและสร้างความสมดุลให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

สำหรับข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัย “ความสัมพันธ์ของความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2548 - 2553” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

4.1 ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาวิจัย ซึ่งให้เห็นว่า ความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเมืองมีความสัมพันธ์ต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ในทิศทางตรงกันข้าม และถึงแม้ว่าจะสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ได้ไม่มากนัก แต่กลับมีอิทธิพลรุนแรงมากกว่าตัวแปรอื่น ดังนั้น เพื่อเป็นการลดผลกระทบหรือป้องกันความเสี่ยง นักลงทุนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอาจปรับตัวหรือดำเนินการดังนี้

4.1.1 นักลงทุนควรมีความรอบคอบและระมัดระวังในการลงทุน โดยเฉพาะในช่วงที่สถานการณ์ทางการเมืองมีความรุนแรงเพิ่มขึ้น ด้วยการชะลอหรือลดการลงทุน และควรพิจารณาปัจจัยด้านอื่นร่วมด้วย เช่น ปัจจัยด้านเศรษฐกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศ และในระดับมหภาคและจุลภาค (อาทิ อัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยน ปริมาณการไหลของเงิน นโยบายภาครัฐ ฯลฯ) วัฏจักรเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ภาพรวมอุตสาหกรรม ปัจจัยพื้นฐานของหลักทรัพย์รายตัว และปัจจัยทางเทคนิค เพื่อเป็นการช่วยลดความเสี่ยงในการลงทุน และเป็นเกราะป้องกันความผันผวนที่เกิดขึ้น

4.1.2 นักลงทุนควรมีการศึกษาหาความรู้ สะสมประสบการณ์ที่ดี เป็นนักลงทุนคุณค่า (Value Investor) มีการติดตามหลักทรัพย์ที่มีพื้นฐานดี มีศักยภาพการเติบโตของธุรกิจอย่างต่อเนื่อง การเกิดสถานการณ์ความรุนแรงทางการเมืองจึงอาจเป็นจังหวะและโอกาสในการเข้าสะสมหลักทรัพย์ดังกล่าวในระดับราคาที่ถูกลง ซึ่งจะสร้างกำไรที่น่าพึงพอใจให้กับนักลงทุนได้เช่นกัน

4.1.3 นักลงทุนอาจเคลื่อนย้ายการลงทุนจากตลาดหุ้นเข้าสู่ตลาดเงินเพื่อเป็นการลดความเสี่ยงในช่วงที่สถานการณ์ทางการเมืองมีความรุนแรง

4.1.4 รัฐบาล ตลาดหลักทรัพย์ฯ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งพัฒนาระบบหรือกลไกในการพัฒนาตลาดหลักทรัพย์ของไทยให้มีเสถียรภาพ โดยเฉพาะด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของนักลงทุน เนื่องจากวิวัฒนาการของเทคโนโลยีการสื่อสารที่ได้พัฒนาไปสู่เครือข่ายการสื่อสารแบบไร้ขีดจำกัด รวมถึงช่องทางการสื่อสารแบบเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) ตลอดจนมีการพัฒนาเครื่องมือรองรับการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การเชื่อมโยง การส่งต่อของข้อมูล และการรับรู้ของนักลงทุนเป็นไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบต่อนักลงทุน กล่าวคือ ผลกระทบด้านลบ นักลงทุนขาดการคัดกรองและสังเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร จึงส่งผลให้นักลงทุนตัดสินใจได้ง่าย และเกิดแรงเทขาย ส่งผลให้ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์เกิดความผันผวนมากกว่าความเป็นจริง ส่วนผลกระทบด้านบวก การรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็วช่วยลดความเสี่ยงให้กับนักลงทุน และทำให้นักลงทุนตัดสินใจได้ดีขึ้น นอกจากนี้ ควรเร่งสร้างความตระหนักและสร้างการรับรู้ให้นักลงทุนมีมุมมองการลงทุนที่กว้างขึ้น รวมถึงเพิ่มพูนความรู้ในการลงทุนและเน้นการลงทุนระยะยาว เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในการเป็นแหล่งระดมเงินทุนระยะยาว ตลอดจนสนับสนุนข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ข้อมูลเชิงวิเคราะห์ และให้คำแนะนำที่เหมาะสมในช่วงที่เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับ นักลงทุน และสร้างการเติบโตอย่างมั่นคงควบคู่กับความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

4.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป อาจพิจารณาในเรื่องต่าง ๆ เพื่อกำหนดเป็นเงื่อนไขในการศึกษา และเพื่อให้ผลการศึกษາสามารถได้สมการที่เหมาะสม และใช้ทำนายหรือพยากรณ์เหตุการณ์ได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากขึ้น ซึ่งงานวิจัยฉบับนี้ยังไม่ได้พิจารณา มีดังนี้

4.2.1 ความต่อเนื่องหรือความยืดหยุ่นของเหตุการณ์ทางการเมือง เนื่องจากผลของเหตุการณ์ทางการเมืองบางเหตุการณ์ยังคงมีอยู่ถึงแม้การนำเสนอข่าวอาจไม่ปรากฏหัวข้อข่าวในหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์รายวันในวันถัดไป

4.2.2 ความต่อเนื่องของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์วันก่อนเกิดเหตุการณ์ และวันหลังเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมือง เนื่องจากบางครั้งที่เกิดเหตุการณ์หรือวันหลังเกิดเหตุการณ์อาจมีการประกาศให้เป็นวันหยุดราชการ หรือตรงกับวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ จึงทำให้ชุดของข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการประมวลผลขาดความสมบูรณ์ หรือไม่สามารถสะท้อนภาพที่แท้จริงของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์

4.2.3 ส่วนต่างของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ในช่วงที่เกิดเหตุการณ์ เปรียบเทียบกับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันก่อนหน้า และส่วนต่างของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ในช่วงที่เกิดเหตุการณ์ เปรียบเทียบกับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ ณ วันถัดไป เพื่อพิจารณาขนาดของการเปลี่ยนแปลง

4.2.4 อาจมีการศึกษาความเชื่อมโยงของผลประโยชน์ทางการเมืองกับการจัดหาเงินทุนจากการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ของไทย ต่อการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นกลุ่มอุตสาหกรรม เพื่อศึกษาว่ากลุ่มอุตสาหกรรมใด หรือธุรกิจประเภทใดที่มีความเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทางการเมืองอย่างใกล้ชิด อันมีผลกระทบที่สำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงดัชนีราคาหุ้นกลุ่มอุตสาหกรรม หรือผลกระทบต่อเนื่องต่อการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ในภาพรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงของการหาเสียงเลือกตั้ง

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

บรรณานุกรม

- กมนนัทธ์ อินทรกำแหง. "ปัจจัยข่าวที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย." ภาคนิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2547.
- กมลทิพย์ แจ่มกระจ่าง. ดัชนีการเมือง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. การวิเคราะห์สถิติ: สถิติเพื่อการตัดสินใจ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- _____. การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- กระทรวงการคลัง. คำนิยามด้านเศรษฐกิจ [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 5 กรกฎาคม 2553. เข้าถึงได้จาก http://www.mof.go.th/eco/index_economicwordlist.htm.
- เกษียร เตชะพีระ. ปัญหาของประชาธิปไตย [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 10 สิงหาคม 2553. เข้าถึงได้จาก http://www.people.umass.edu/pokoongj/interest_kasean.htm#_top
- คมกฤษ พุ่มทอง. การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูในการสร้างเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตเลือกตั้งที่ 11 [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 29 ธันวาคม 2553. เข้าถึงได้จาก <http://www.nubkk.nu.ac.th/library/MPA5/53/MPA53-IS010.pdf>
- จิรรัตน์ สังข์แก้ว. รู้วิเคราะห์เจาะเรื่องหุ้น. กรุงเทพฯ : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2548.
- จันทร์ดี เก่งระดมกิจ. "ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อดัชนีราคาหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารในช่วงเวลา พ.ศ. 2537 - 2546." งานวิจัยมหาบัณฑิต เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547.
- ชิตีพัทธ์ วรารัตน์นธิกุล. "ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ของนักลงทุนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ช่วงปี พ.ศ.2549." วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2550.
- ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย. คู่มือการบริหารความเสี่ยงของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 29 กรกฎาคม 2553. เข้าถึงได้จาก www.fsct.com/risk/risk.pdf.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. การปฏิรูปทางการเมือง. กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายศึกษา, 2538.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2539.
- ฐาน ธนชัยวิวัฒน์. 10 กฎหมายความมั่นคง. ม.ป.ท. : สุทรไพศาล, 2551.

ธนาวิทย์ อนันตพฤกษ์. "ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่ออัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์
กลุ่มอสังหาริมทรัพย์." ภาคนิพนธ์ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2550.

นันท ผาสุข และคณะ. พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548.

กรุงเทพฯ : กลุ่มงานการพิมพ์. 2548.

นันทพันธ์ ชินล้ำประเสริฐ. การพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสังเคราะห์งานวิจัยด้านความรุนแรงใน
สังคมไทย [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2553. เข้าถึงได้จาก

<http://www.violence.au.edu/violence.pdf>

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ข้อมูลการซื้อขายของต่างชาติ แยกตลาด SET และ mai (ม.ค. พ.ศ.
2538 ถึงปัจจุบัน) [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 10 มกราคม 2554. เข้าถึงได้จาก

http://www.set.or.th/static/mktstat/Table_ForeignTrade.xls?006

. ข้อมูลสถิติสำคัญของ SET, mai, BEX [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 6 มีนาคม 2554.

เข้าถึงได้จาก http://www.set.or.th/static/mktstat/Market_Statistics_th_TH.xls

. โครงสร้างการกำกับดูแลตลาดทุน [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 4 กันยายน 2553. เข้าถึงได้

จาก http://www.set.or.th/th/about/overview/history_p1.html

. ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 4 กันยายน 2553. เข้าถึงได้จาก

http://www.set.or.th/th/products/index/setindex_p1.html.

. ประวัติและบทบาท [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 4 กันยายน 2553. เข้าถึงได้จาก

http://www.set.or.th/th/about/overview/history_p1.html.

. พัฒนาการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 34 ปี (ปรับปรุงข้อมูลทุก 1 ปี) [ออนไลน์].

เข้าถึงเมื่อ 4 กันยายน 2553. เข้าถึงได้จาก

http://www.set.or.th/setresearch/presentation_p1.html#p4

. Market capitalization ดัชนี SET, SET100, SET50, mai (ก.ย. พ.ศ. 2531 ถึงปัจจุบัน)

[ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 10 มกราคม 2554. เข้าถึงได้จาก

http://www.set.or.th/static/mktstat/Table_MKTCap.xls?002.

. Market Index ดัชนี SET, SET100, SET50, mai (เม.ย. พ.ศ. 2518 ถึงปัจจุบัน)

[ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 10 มกราคม 2554. เข้าถึงได้จาก

http://www.set.or.th/static/mktstat/Table_Index.xls?001

นำชัย เตชะรัตนะวิโรจน์ และคณะ. อยากรวย ต้องรู้ : เคล็ด(ไม่)ลับสู่...อิสรภาพทางการเงิน เล่มที่ 4

"รู้จังหวะลงทุน". กรุงเทพฯ : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2547.

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. "การปฏิรูประบบโครงสร้างสถาบันการเมืองไทยกับการเสริมสร้างพลังทางสังคมในระบอบประชาธิปไตย" [ออนไลน์]. การประชุมวิชาการเรื่องคุณภาพสังคมคุณภาพประชาธิปไตย สถาบันพระปกเกล้า 5 พฤศจิกายน 2553. เข้าถึงเมื่อ 10 ธันวาคม 2553. เข้าถึงได้จาก <http://law.tu.ac.th/outline/2552/summer/La354/2.pdf>

ปรีชา จำรัสศรี. "บทบาทของรัฐธรรมนูญเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศไทย." เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม 6 สิงหาคม 2550.

ประหยัด หงษ์ทองคำ. "การพัฒนาทางการเมือง" [ออนไลน์]. เอกสารประกอบการประชุมกลุ่มย่อยที่ 1 แนวทางการปฏิรูปการเมือง การเลือกตั้ง และการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ, การประชุมประชุมปรึกษาเรื่องการปฏิรูปการเมืองและการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ 9 พฤษภาคม 2549. เข้าถึงเมื่อ 5 กรกฎาคม 2553. เข้าถึงได้จาก http://www.nesac.go.th/NESAC_LIVE/press_con/papers.pdf

ประสพชัย พสุนนท์. สถิติธุรกิจ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เพื่อป. 2553.

พระมหากฤตวิทย์ อธิกุลานัน (สนธิสุข). "การศึกษาเปรียบเทียบแนวความคิดประชาธิปไตยในพุทธปรัชญาเถรวาท กับแนวคิดประชาธิปไตยในสังคมปัจจุบัน." วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2548.

ลิขิต ชีรเวทิน. วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.

_____. ทฤษฎีการพัฒนาทางการเมืองกับความวุ่นวายทางการเมือง. สยามรัฐ [ออนไลน์]. 2 เมษายน พ.ศ. 2551 เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2553. เข้าถึงได้จาก http://www.dhiravegin.com/detail.php?item_id=000540

_____. "การปกครองส่วนท้องถิ่น : ฐานรากของประชาธิปไตย." สยามรัฐ [ออนไลน์]. 11 มีนาคม พ.ศ. 2552. เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2553. เข้าถึงได้จาก

http://www.dhiravegin.com/detail.php?item_id=000697

_____. การเมืองการปกครองของไทย. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553.

วรสวรรค์ สรรพกิจ. "ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อดัชนีราคาหลักทรัพย์แยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม." ภาคนิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2545.

วรวุฒิ ผิวอ่อน. "ปัจจัยที่มีผลต่ออัตราดอกเบี้ยกู้ยืมระหว่างธนาคารพาณิชย์ไทย." ภาคนิพนธ์เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2550.

มิตชน, เดลินิวส์, ไทยรัฐ, ข่าวสด, คมชัดลึก, ไทยโพสต์, แนวหน้า, บ้านเมือง, โพสต์ทูเดย์, สยามรัฐ, กรุงเทพธุรกิจ, ฐานเศรษฐกิจ, ผู้จัดการรายวัน, ประชาชาติธุรกิจ [ออนไลน์]. 1 กันยายน 2548 - 31 สิงหาคม 2553. เข้าถึงเมื่อเดือนกันยายน - พฤศจิกายน 2553. เข้าถึงได้จาก <http://www.matichonelibrary.com/>

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ปัญหาการเมืองไทยปัจจุบัน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2529. หน่วยที่ 5, ความรุนแรงทางการเมืองกับ

พัฒนาการทางการเมืองไทย. โดย สุจิต บุญบงการ และกมล สุขพานิช - ชันชปราบ.

..... เศรษฐกิจกับการเมืองไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2549.

หน่วยที่ 11, บทบาทของภาคประชาชนกับการพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองไทย. โดย
วิทยากร เชียงกูร.

..... สถาบันและกระบวนการทางการเมือง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมมาธิราช. 2527. หน่วยที่ 1, แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการเมือง. โดย
สุจิต บุญบงการ.

วิโชติ ตั้งศักดิ์พร. "การปรับตัวของอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นในประเทศไทย." วิทยานิพนธ์ สาขา
เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2540.

วีรพงษ์ รามางกูร. "ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอย่างรุนแรง." ประชาชาติธุรกิจ [ออนไลน์].
26 เมษายน 2553. เข้าถึงเมื่อ 29 กรกฎาคม 2553. เข้าถึงได้จาก
http://www.prachachat.net/view_news.php?newsid=02edi05260453§ionid=0212&day=2010-04-26

ศิริชัย พงษ์วิชัย. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์. พิมพ์ครั้งที่ 19. กรุงเทพฯ : วิพริ้นท์
(1991). 2551.

ผลงานวิจัยนักศึกษาระดับปริญญาตรี
ศูนย์พัฒนาระบบเศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, ประเมินสถานการณ์ภาวะธุรกิจ และ
เศรษฐกิจของประเทศไทย หลังสถานการณ์ความไม่สงบ [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 14
กรกฎาคม 2553. เข้าถึงได้จาก www.fsct.com/risk/risk.pdf

สงวน ช่างฉัตร. การบริหารความเสี่ยงของโครงการ (Project Risk Management). พิษณุโลก :
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. 2547.

สมบัติ ช่างฉัตร. ทัศนคติทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : โครงการเอกสารและตำรา คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒน-
บริหารศาสตร์. 2539.

สิทธิพันธ์ พุทธหุน. ทฤษฎีการพัฒนาการเมือง. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2541.

สถาบันพัฒนาบุคลากรธุรกิจหลักทรัพย์ (TSI), ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. หลักสูตรความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับตลาดเงินและตลาดทุน [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 5 กรกฎาคม 2553. เข้าถึงได้จาก http://www.mfcfund.com/php/th/talent_award/data/ta4/FK_4.pdf

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, มหาวิทยาลัยมหิดล. "วิกฤตการเมืองไทย ยังมีทางออกหรือไม่." วารสารสุขภาพคนไทย 2553 [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2553. เข้าถึงได้จาก http://www.hiso.or.th/hiso/picture/reportHealth/ThaiHealth2010/thai2010_15.pdf

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. "พรรคการเมืองในประเทศไทย." วารสารดำรงราชานุภาพ [ออนไลน์]. 4, 13 (ตุลาคม - ธันวาคม 2547). เข้าถึงเมื่อ 29 กรกฎาคม 2553. เข้าถึงได้จาก <http://www.stabundamrong.go.th/web/journal/j13.pdf>

โสภณ ด่านศิริกุล. กัมภีร์หุ่น. กรุงเทพฯ : ส.เอเชียเพรส. 2545.

สุวิชา วรวิเชียรวงษ์ และณัฐพงศ์ บุญเหลือ. รัฐศาสตร์เบื้องต้น การเมือง ประชากร และประชาภิ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์รามอินทรา. 2552.

Adam, Anokye M. and George Tweneboah. Macroeconomic factors and stock market movement: evidence from Ghana [on line]. MPRA paper No. 11256, Accessed 5 July 2011. Available from http://mpa.ub.uni-muenchen.de/11256/1/MPRA_paper_11256.pdf.

Almond, Gabriel and Bingham Powell. Comparative politics: a developmental approach. Boston : little brown, 1966.

Fedorova, E.A. and K.A.Pankratov. "Influence of macroeconomic factors on the Russian stock market." Studies on Russian economic development, 21, 2 (November 2010) : 165-168.

Galtung, Johan. "Cultural violence.W" Journal of peace research, 27, 3 (August 1990) : 291-305.

Huntington, Samuel P. Political order in changing societies. New haven : Yale university press, 1968.

Kowalewski, David. Vigilanti., International handbook of violence research. boston : Kluwer academic publishers, 2003.

Malik, Sidra, Shahid Hussain and Shakil Ahmed. "Impact of political event on trading volume and stock returns: the case of KSE." International review of business research papers, 5, 4 (June 2009) : 354-364.

Marshall, Monty G. Major episodes of political violence and conflict regions, 1946-2006 [Online]., Accessed 5 July 2011. Available from <http://www.systemicpeace.org/inscr/MEPVcodebook2006.pdf>

- Maysami, Ramin Cooper, Lee Chuin Howe and Mohamad Atkin Hamzah. Relationship between macroeconomic variables and stock market indices: cointegration evidence from stock exchange of Singapore's All-S sector indices. Journal Pengurusan [Online]. Accessed 5 July 2011. Available from http://pkukmweb.ukm.my/~penerbit/jurnal_pdf/Jp24-03.pdf
- National Institute of Open Schooling. Lesson 36 political violence, Syllabus for senior secondary - political science [on line]. Accessed 5 July 2011. Available from <http://nos.org/317/courseE/L-36%20POLITICAL%20VIOLENCE.pdf>
- Nimkhunthod, Weerasak. "An impact of political events on the stock exchange of Thailand" [on line]. Master of science program in finance (International program) Faculty of commerce and accountancy, Thammasat university, Bangkok, Thailand. 2007.
- Pye, Lucian W. Aspect of political development. Boston : Little brown and company, 1966.
- Robbani, Mohammad G. and Sekhar Anantharaman. "An econometric analysis of stock market reaction to political events in emerging markets" [on line]. Second annual ABIT conference of 2-4 May 2002. Pittsburgh, Pennsylvania. Accessed 5 July 2011. Available from <http://www.eberly.iup.edu/abit/secondProceedings%5CAnEconomicAnalysisOfStockMarket.pdf>
- Solimano, Andrés. Political violence and economic development in Latin America: issues and evidence [on line]. Accessed 5 July 2011. Available from <http://www.eclac.org/publicaciones/xml/4/20394/tc121941.pdf>.
- Soultanaeva, Albina. Impact of political news on the Baltic state stock market [on line]. Accessed 5 July 2011. Available from http://www.econ.umu.se/digitalAssets/8/8110_ues735.pdf.
- Wieviorka, Michel. The new paradigm of violence. In Jonathan Friedman (Ed.), Globalization, the state, and violence . CA : Alta mira press, 2003.
- Worcester, Kenton, Sally Avery Bermanzohn, and Mark Ungar (eds.). Violence and politics: globalization's paradox . London : Routledge, 2002.
- World Health Organization. World report on violence and health [on line]. Accessed 5 July 2011. Available from <http://whqlibdoc.who.int/hq/2002/9241545615.pdf>

ผลงานวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาตรี

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

นิยามคำศัพท์ทางการเมือง

ความรุนแรง หมายถึง การกระทำที่มีเจตนาที่แสดงออกมาทางร่างกาย การขู่บังคับ การแสดงอำนาจต่อบุคคลอื่น กลุ่มบุคคล หรือชุมชน เพื่อก่อให้เกิดการบาดเจ็บ การเสียชีวิต ความสะเทือนใจ ความสูญเสีย หรือการถูกทอดทิ้ง (องค์การอนามัยโลก - The World Health Organization 2002 : 5-7)

ความรุนแรงทางการเมือง หมายถึง การกระทำความรุนแรงโดยกลุ่มบุคคล (Large Groups of Individuals) หรือโดยรัฐ (States) ที่เกิดจากความขัดแย้ง หรือเกิดจากสงคราม โดยแต่ละกลุ่มจะแสดงการขับเคลื่อนทางสังคม (Social Motive) เพื่อก่อให้เกิดการหยุดชะงัก การทำลายล้าง หรือการทำให้ผู้อื่นต้องเจ็บปวดเสียหาย ซึ่งผู้กระทำมีจุดมุ่งหมายทางการเมือง และมีเป้าหมายที่จะทำลายบุคคลทางการเมือง หรือทำลายสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม หรือแย่งชิงผลประโยชน์ของผู้อื่นมาเป็นของตน

การประชุม หมายถึง การจัดตั้งและรวมตัวกันของบุคคลกลุ่มหนึ่งเพื่อวัตถุประสงค์ร่วมกัน โดยการรวมตัวของกลุ่มบุคคลจะต้องมีจำนวนคนเพียงพอที่เรียกว่าเป็นกลุ่มได้ หากมีปัจเจกชนเพียงหนึ่งหรือสองคน ก็เป็นการใช้เสรีภาพในการแสดงออกหรือแสดงความคิดเห็น ไม่ใช่การประชุม (พหุทฤษฎีสิทธิ 2553 : 29)

การประชุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ หมายถึง การรวมตัวกันของคนกลุ่มหนึ่งซึ่งมีวัตถุประสงค์บางอย่างร่วมกัน โดยไร้ภาวะของการเป็นภัยคุกคามอันเป็นอันตรายต่อสังคม และปราศจากการใช้กำลัง ซึ่งการประชุมแต่ละครั้งอาจใช้สถานที่ในการรวมกลุ่มกันมากกว่า 1 แห่งก็ได้ อย่างไรก็ตาม การประชุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ จะต้องดำเนินไปอย่างปราศจากความรุนแรง และไม่มีการใช้กำลังจนกระทั่งเสร็จสิ้นการประชุม (พหุทฤษฎีสิทธิ 2553 : 29)

การสลายการชุมนุมตามหลักสากล คือ การใช้มาตรการดำเนินการตามขั้นตอนจากเขาไปหาหนัก ได้แก่ การแสดงกำลัง การใช้โล่ดัน การใช้น้ำฉีด การใช้เครื่องขยายเสียงกำลังส่งสูง การใช้แก๊สน้ำตา การใช้กระบอก และการใช้กระสุนยาง (เกษม เพ็ญนิรันท์ และคณะ 2553 : 2)

การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร หมายถึง การดำเนินการเพื่อป้องกัน ควบคุม แก้ไข และฟื้นฟูสถานการณ์ใด ที่เป็นภัยหรืออาจเป็นภัยอันเกิดจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ก่อให้เกิดความไม่สงบสุข การทำลาย หรือทำความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ ให้กลับสู่สภาวะปกติเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือความมั่นคงของรัฐ (ฐาน ธนชัยวิวัฒน์ 2551 : 4)

การห้ามออกจากเคหสถาน หรือ เคอร์ฟิว (ฝรั่งเศส : couvre feu, อังกฤษ: curfew) หมายถึง คำสั่งของรัฐบาลให้ประชาชนกลับเคหสถานก่อนเวลาที่กำหนด อีกนัยหนึ่งคือการห้ามประชาชนออกจากเคหสถานภายในระยะเวลาที่กำหนด (ส่วนมากหมายถึงเวลากลางคืน) ซึ่งเป็นการกำหนดขึ้นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย หรือให้ความสะดวกต่อการปราบปรามกลุ่มเป้าหมาย (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี)

กฎอัยการศึก เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับกับประชาชนของรัฐที่ตกอยู่ในภาวะสงคราม เกิดการจลาจล มีสงครามกลางเมือง หรือมีความไม่สงบเรียบร้อย อันมีอาจปราบปรามหรือจัดการได้ด้วยมาตรการปกติ ทั้งนี้ การประกาศใช้กฎอัยการศึกเป็นมาตรการที่ให้อำนาจแก่ทหารในการรักษาเอกราช ความปลอดภัยแห่งราชอาณาจักร ความสงบเรียบร้อยในบ้านเมือง เพื่อฝ่ายทหารจะได้ดำเนินการได้อย่างเนียบขาด รวดเร็ว รวมถึงการดำเนินคดีในศาลด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้บ้านเมืองอยู่ในความสงบเรียบร้อย และปลอดภัยจากภัยอันตราย ซึ่งอาจเกิดขึ้นกับรัฐและประชาชนได้

มาตรการที่กำหนดจะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารมีอำนาจระงับความวุ่นวายหรือการก่อการจลาจล หรือเข้าปราบปราม และยังมีกรห้ามมิให้ประชาชนกระทำการต่าง ๆ อีกด้วย เช่น ห้ามประชาชนออกนอกบ้านในเวลาที่กำหนด ห้ามมิหรือใช้เครื่องมือสื่อสารหรืออาวุธ ห้ามมั่วสุมกัน ห้ามการโฆษณา หรือแสดงมหรสพ เป็นต้น การที่จะประกาศใช้กฎอัยการศึกตามพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ. 2475 ต้องมีเหตุอยู่ 3 กรณี คือ เมื่อเวลามีเหตุจำเป็นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยปราศจากภัย ซึ่งจะมีมาจากภายนอกหรือภายในราชอาณาจักร เมื่อมีสงคราม หรือเมื่อมีการจลาจลเกิดขึ้นในเขตที่ประกาศกฎอัยการศึกแล้ว เจ้าหน้าที่ทหารมีอำนาจเหนือเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนในส่วนที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน แต่หากนอกเขตการใช้กฎอัยการศึกหรือในเรื่องอื่นใดอันไม่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารจะไม่มีอำนาจดังกล่าวเหนือเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือน

ผลที่ 3 กรณีที่กล่าวถึงแล้ว ครั้นถึงขั้นประกาศใช้กฎอัยการศึก

ซึ่งกระทบหรืออาจส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อย หรือความมั่นคงของรัฐ และรัฐไม่อาจใช้มาตรการปกติธรรมดาเพื่อจยับยั้งนั้นได้ จึงต้องประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามาดำเนินการใช้มาตรการพิเศษเพื่อจัดภัยคุกคามนั้น เป็นสิทธิของรัฐที่จะป้องกันตนเอง และยังเป็นหน้าที่ที่จะต้องรักษากฎหมายและความสงบอีกด้วย สำหรับความแตกต่างอยู่ที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ คือ หากเป็นกรณีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินตามพระราชกำหนด เจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนเป็นผู้มีอำนาจ แต่หากเป็นการประกาศใช้กฎอัยการศึก เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารเป็นผู้มีอำนาจ (พอหทัย สิทธิยศ 2553 : 98)

สถานการณ์ฉุกเฉิน หมายความว่า สถานการณ์อันกระทบหรืออาจกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรืออาจทำให้ประเทศหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของประเทศตกอยู่ในภาวะคับขัน หรือมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา การรบหรือการสงคราม ซึ่งจำเป็นต้องมีมาตรการเร่งด่วนเพื่อรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เอกราชและบูรณภาพแห่งอาณาเขต ผลประโยชน์ของชาติ การปฏิบัติตามกฎหมาย ความปลอดภัยของประชาชน การดำรงชีวิตโดยปกติสุขของประชาชน การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ความสงบเรียบร้อยหรือประโยชน์ส่วนรวม หรือการป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาความเสียหายจากภัยพิบัติสาธารณะอันมีมาอย่างฉุกเฉินและร้ายแรง

ทั้งนี้ เมื่อปรากฏมีสถานการณ์ฉุกเฉินเกิดขึ้น การใช้กำลังเจ้าหน้าที่รัฐอาจเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือน หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร ป้องกัน แก้ไข ปราบปราม ระวังยับยั้ง ฟื้นฟูหรือช่วยเหลือประชาชน การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน สามารถบังคับใช้ทั่วราชอาณาจักร หรือบางท้องที่ตามความจำเป็นแห่งสถานการณ์ และใช้บังคับตลอดระยะเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่เกินสามเดือนนับจากวันประกาศ ซึ่งในกรณีที่ต้องมีการขยายระยะเวลาสามารถขยายได้คราวละไม่เกินสามเดือน (น.ต. ผาสุข และคณะ 2548 : 2)

กรณีที่สถานการณ์ฉุกเฉินมีการก่อการร้าย การใช้กำลังประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะมีการกระทำความผิดที่มีความรุนแรงกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยในชีวิตหรือทรัพย์สินของรัฐหรือบุคคล และมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งแก้ไขปัญหาให้ยุติได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันทั่วถึง ให้นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศใช้สถานการณ์ฉุกเฉินนั้นเป็นสถานการณ์ที่มีความร้ายแรง (น.ต. ผาสุข และคณะ 2548 :

5-6)

พระราชกฤษฎีกา หมายถึง การโดยลี้มรัฐบาลโดยใช้กำลัง เป็นการเปลี่ยนผู้ปกครองใหม่

ซึ่งอาจมีผลให้เกิดนโยบายใหม่ ๆ ผู้มีส่วนร่วมในการรัฐประหารมักเป็นทหาร เนื่องจากเป็นกลุ่มบุคคลที่คุมกำลังอาวุธและกำลังคน การทำรัฐประหารต้องมีการวางแผนไว้เป็นอย่างดี และเป็นไปอย่างรวดเร็ว ให้ความกับรัฐบาลในการโต้ตอบน้อยที่สุด การรัฐประหารใช้ได้ในประเทศที่ประชาชนส่วนใหญ่ไม่สนใจการเมือง (สิทธิพันธ์ พุทธหุน 2551 : 210)

การปฏิวัติ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว รุนแรง โดยมุ่งที่จะเปลี่ยนแปลงพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และระบบการเมืองที่เป็นอยู่ (สิทธิพันธ์ พุทธหุน 2551 : 211)

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 31 สถิติภาพรวมตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปี พ.ศ. 2550 - 2553 ณ วันที่
28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554

รายการ	สถิติภาพรวมตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2550 - 2553			
	2550	2551	2552	2553
ข้อมูลตลาด SET				
ดัชนีตลาด				
- ปิด	858.10	449.96	734.54	1,032.76
- สูงสุด	915.03	884.19	751.86	1,049.79
- ต่ำสุด	616.75	384.15	411.27	685.89
ดัชนี SET100				
- ปิด	1,355.47	671.35	1,120.26	1,573.02
- สูงสุด	1,459.64	1,383.66	1,158.37	1,599.56
- ต่ำสุด	933.35	557.90	603.94	1,032.44
ดัชนี SET50				
- ปิด	630.73	316.45	520.69	720.19
- สูงสุด	681.82	641.94	537.02	733.22
- ต่ำสุด	428.73	261.30	284.25	480.60
SET TRI	3,545.11	1,946.38	3,335.04	4,929.32
SET100 TRI	1,501.05	777.11	1,357.36	1,998.14
SET50 TRI	4,005.00	2,100.24	3,614.12	5,230.51
อัตราเงินปันผลตอบแทนของตลาด (%) ^{4/}	3.31	6.57	3.65	2.92
P/E ของตลาด ^{3,4/}	17.03	7.01	25.56	15.35
P/BV ของตลาด ^{1/}	2.02	0.98	1.56	2.04
มูลค่าการซื้อขายหมุนเวียน ^{1/}				
- ปริมาณ (ล้านหุ้น)	604,654.55	839,184.67	890,122.50	1,092,636.69
- มูลค่า (ล้านบาท)	4,188,776.73	3,919,874.31	4,338,479.27	6,937,889.87
มูลค่าการซื้อขายหมุนเวียนเฉลี่ยต่อวัน ^{1/}				
- ปริมาณ (ล้านหุ้น)	2,467.98	3,397.51	3,663.06	4,515.03
- มูลค่า (ล้านบาท)	17,097.05	15,869.94	17,853.82	28,668.97
จำนวนรายการ (รายการ)	27,673,295	31,217,841	35,028,754	42,753,302
จำนวนรายการเฉลี่ยต่อวัน (รายการ)	112,952	126,388	144,151	176,667
บริษัทที่เข้าจดทะเบียนใหม่	7	9	7	4

รายการ	สถิติภาพรวมตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2550 - 2553			
	2550	2551	2552	2553
บริษัทจดทะเบียนที่ถูกเพิกถอน	8	9	8	6
บริษัทที่มีการย้ายจากตลาด Mai เข้าตลาด SET	1	1	-	1
บริษัทที่มีการย้ายจากตลาด SET เข้าตลาด Mai	1	-	-	-
จำนวนบริษัทจดทะเบียน	474	475	474	474
จำนวนหลักทรัพย์จดทะเบียน	581	580	588	623
- หุ้นสามัญ	491	497	501	504
- หุ้นบุริมสิทธิ	10	10	11	10
- ใบสำคัญแสดงสิทธิในการจองซื้อหุ้นสามัญ	71	62	62	54
- ใบสำคัญแสดงสิทธิอนุพันธ์	-	-	2	42
- กองทุนรวมอิตีเอฟ	1	2	3	4
- ใบสำคัญแสดงสิทธิในผลประโยชน์ที่เกิดจากหลักทรัพย์อ้างอิง	1	1	1	1
- หน่วยลงทุน	7	8	8	8
- ใบแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นเพิ่มทุนที่โอนสิทธิได้	-	-	-	-
- หุ้นกู้	-	-	-	-
- หุ้นกู้แปลงสภาพ	-	-	-	-
มูลค่าการซื้อขายรวมรายวันแยกตามประเภทหลักทรัพย์	ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี			
- หุ้นสามัญ (ล้านบาท)	3,966,221.16	3,822,368.80	4,254,281.36	6,818,469.11
- หุ้นบุริมสิทธิ (ล้านบาท)	896.31	343.20	357.66	26.12
- ใบสำคัญแสดงสิทธิในการจองซื้อหุ้นสามัญ (ล้านบาท)	212,810.61	83,573.26	67,640.38	58,722.65
- ใบสำคัญแสดงสิทธิอนุพันธ์ (ล้านบาท)	-	-	698.53	53,529.91
- กองทุนรวมอิตีเอฟ (ล้านบาท)	6,634.85	12,173.28	5,521.65	3,733.74
- ใบสำคัญแสดงสิทธิใน	1,569.29	677.48	9,579.72	2,895.28

รายการ		สถิติภาพรวมตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2550 - 2553			
		2550	2551	2552	2553
ผลประโยชน์ที่เกิดจากหลักทรัพย์ อ้างอิง (ล้านบาท)					
	- หน่วยลงทุน (ล้านบาท)	644.51	738.28	399.97	494.26
	- ใบแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นเพิ่ม ทุนที่โอนสิทธิได้ (ล้านบาท)	-	-	-	18.81
	- หุ้นกู้ (ล้านบาท)	-	-	-	-
	- หุ้นกู้แปลงสภาพ (ล้านบาท)	-	-	-	-
มูลค่าหลักทรัพย์ ^{2,4/}					
	- ตามราคาพาร์ (ล้านบาท)	1,356,278.22	1,632,751.48	1,701,193.48	1,401,824.32
	- ตามราคาตลาด (ล้านบาท)	6,636,068.73	3,568,223.48	5,873,100.93	8,334,684.11
ข้อมูลตลาด mai					
ดัชนีตลาด mai					
	- ปิด	272.37	162.93	215.30	272.79
	- สูงสุด	306.64	293.12	217.83	272.79
	- ต่ำสุด	175.61	150.53	148.96	199.21
mai TRI		3,504.41	2,194.02	3,089.99	4,374.91
อัตราเงินปันผลต่อหน่วยของตลาด (%) ^{4/}		3.22	7.29	4.32	3.11
P/E ของตลาด ^{3,4/}		19.30	7.50	22.74	18.39
P/BV ของตลาด ^{4/}		2.39	1.11	1.66	2.08
มูลค่าการซื้อขายหมุนเวียน ^{1/}					
	- ปริมาณ (ล้านหุ้น)	25,201.90	22,999.33	50,288.85	67,003.10
	- มูลค่า (ล้านบาท)	83,043.19	61,355.69	90,499.92	96,057.57
มูลค่าการซื้อขายหมุนเวียนเฉลี่ยต่อวัน ^{1/}					
	- ปริมาณ (ล้านหุ้น)	102.86	93.11	206.95	276.87
	- มูลค่า (ล้านบาท)	338.95	248.40	372.43	396.93
จำนวนรายการ (รายการ)		1,958,172	1,677,913	2,519,949	2,893,601
จำนวนรายการเฉลี่ยต่อวัน (รายการ)		7,993	6,793	10,370	11,957
บริษัทที่เข้าจดทะเบียนใหม่		6	3	11	7
บริษัทจดทะเบียนที่ถูกเพิกถอน		-	1	-	-
บริษัทที่มีการย้ายจากตลาด Mai เข้าตลาด SET		1	1	-	1

รายการ	สถิติภาพรวมตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2550 - 2553			
	2550	2551	2552	2553
บริษัทที่มีการย้ายจากตลาด SET เข้าตลาด mai	1	-	-	-
จำนวนบริษัทจดทะเบียน	48	49	60	66
จำนวนหลักทรัพย์จดทะเบียน	54	59	75	84
- หุ้นสามัญ	48	49	60	66
- ใบสำคัญแสดงสิทธิในการจองซื้อหุ้นสามัญ	6	10	15	18
มูลค่าการซื้อขายหมุนเวียนแยกตามประเภทหลักทรัพย์				
- หุ้นสามัญ (ล้านบาท)	75,317.46	52,278.79	71,223.85	90,935.98
- ใบสำคัญแสดงสิทธิในการจองซื้อหุ้นสามัญ (ล้านบาท)	7,725.73	9,076.90	19,276.07	5,076.62
- ใบแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นเพิ่มทุนที่โอนสิทธิได้ (ล้านบาท)	-	-	-	44.97
มูลค่าหลักทรัพย์ ^{2,4)}				
- ตามราคาพาร์ (ล้านบาท)	7,765.38	8,476.09	11,891.87	13,978.62
- ตามราคาตลาด (ล้านบาท)	38,268.98	22,152.86	39,130.85	55,128.36
ข้อมูลตลาด BEX				
มูลค่าการซื้อขายหมุนเวียน				
- ปริมาณ (หุ้น)	287,570	221,900	149,010	2,072,300
- มูลค่า (ล้านบาท)	278.40	224.53	153.39	2,081.72
ตราสารหนี้ที่เข้าจดทะเบียนใหม่	397	465	262	83
ตราสารหนี้ที่ไถ่ถอน	366	397	231	119
จำนวนตราสารหนี้จดทะเบียน	610	678	709	673
- ตราสารหนี้ภาครัฐ	515	571	585	563
- ตราสารหนี้ภาคเอกชน	94	106	123	109
- ตราสารหนี้ที่ออกโดยรัฐบาลต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ	-	-	-	-
- หน่วยลงทุนของกองทุนตราสารหนี้	1	1	1	1

รายการ	สถิติภาพรวมตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2550 - 2553			
	2550	2551	2552	2553
- ตราสารหนี้อ่อนพันธ	-	-	-	-
- ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นกู้	-	-	-	-
มูลค่าคงค้าง (ล้านบาท)	3,814,436.90	4,014,980.47	3,977,425.39	4,602,254.77
- ตราสารหนี้ภาครัฐ	3,421,792.99	3,498,700.33	3,205,954.76	3,900,738.41
- ตราสารหนี้ภาคเอกชน	387,068.36	511,524.60	766,865.08	697,460.81
- ตราสารหนี้ที่ออกโดยรัฐบาลต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ	-	-	-	-
- หน่วยลงทุนของกองทุนตราสารหนี้	5,575.55	4,755.55	4,605.55	4,055.55
- ตราสารหนี้อ่อนพันธ	-	-	-	-
- ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นกู้	-	-	-	-
หมายเหตุ				
1/ ไม่รวมหุ้นกู้ และหุ้นกู้แปลงสภาพ				
2/ ไม่รวมใบสำคัญแสดงสิทธิในผลประโยชน์ของหลักทรัพย์อ้างอิง หน่วยลงทุน ใบสำคัญแสดงสิทธิอ่อนพันธ หุ้นกู้ และหุ้นกู้แปลงสภาพ				
3/ ไม่นำหลักทรัพย์ในหมวดกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์เข้าร่วมคำนวณ (มีผลตั้งแต่ 31 มีนาคม 2552 เป็นต้นไป)				
4/ ไม่รวมหลักทรัพย์จดทะเบียนต่างประเทศ				
ผลงานวิจัยนักศึกษาระดับปริญญาตรี				
- วันที่ 25/06/2550 BROCK เปลี่ยนตลาดจาก mai เป็น SET				
- วันที่ 25/06/2550 CGD เปลี่ยนตลาดจาก SET เป็น mai				
- วันที่ 09/05/2551 MILL เปลี่ยนตลาดจาก mai เป็น SET				
- วันที่ 16/12/2553 TPOLY เปลี่ยนตลาดจาก mai เป็น SET				
- วันที่ 04/02/2554 DEMCO เปลี่ยนตลาดจาก mai เป็น SET				

ที่มา : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ข้อมูลสถิติสำคัญของ SET, mai, BEX. เข้าถึงเมื่อ 6 มีนาคม พ.ศ.2554. เข้าถึงได้จาก http://www.set.or.th/static/mktstat/Market_Statistics_th_TH.xls

ตารางที่ 32 สถิติที่สำคัญของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ.2548 - สิงหาคม พ.ศ.2553

Month-Year	Market capitalization ¹ (Million Baht)	SET CLOSE ²	มูลค่าการซื้อขายสุทธิ ของชาวต่างชาติ ³ (ล้านบาท)
Aug-10	7,380,112.14	913.19	16,019.48
Jul-10	6,914,776.64	855.83	6,878.98
Jun-10	6,438,317.41	797.31	2,974.70
May-10	6,058,547.84	750.43	(58,745.12)
Apr-10	6,139,750.59	763.51	(4,094.03)
Mar-10	6,334,708.52	787.98	44,600.28
Feb-10	5,803,866.88	721.37	5,421.73
Jan-10	5,571,553.54	696.55	(7,484.94)
Dec-09	5,873,100.93	734.54	(4,514.19)
Nov-09	5,509,471.39	689.07	(13,135.17)
Oct-09	5,474,259.08	685.24	655.45
Sep-09	5,724,241.29	717.07	22,994.86
Aug-09	5,195,445.22	653.25	2,995.83
Jul-09	4,958,626.40	624	9,040.21
Jun-09	4,742,529.80	597.48	13,834.69
May-09	4,447,403.25	560.41	8,089.72
Apr-09	3,911,611.61	491.69	3,815.99
Mar-09	3,437,591.89	431.5	2,148.12
Feb-09	3,428,504.54	431.52	(3,475.65)
Jan-09	3,478,507.10	437.69	(4,218.90)
Dec-08	3,568,223.48	449.96	(12,035.49)
Nov-08	3,192,157.11	401.84	(9,592.17)
Oct-08	3,322,571.67	416.53	(15,604.07)

Month-Year	Market capitalization ¹ (Million Baht)	SET CLOSE ²	มูลค่าการซื้อขายสุทธิ ของชาวต่างชาติ ³ (ล้านบาท)
Sep-08	4,731,235.33	596.54	(27,559.49)
Aug-08	5,411,936.27	684.44	(11,360.32)
Jul-08	5,342,506.91	676.32	(35,855.22)
Jun-08	6,060,344.28	768.59	(36,544.91)
May-08	6,562,598.05	833.65	159.76
Apr-08	6,490,288.01	832.45	(65.12)
Mar-08	6,383,838.27	817.03	(10,059.66)
Feb-08	6,578,829.60	845.76	31,334.25
Jan-08	6,095,143.18	784.23	(35,163.87)
Dec-07	6,636,068.73	858.1	(15,709.44)
Nov-07	6,541,660.44	846.44	(38,223.57)
Oct-07	7,009,801.15	907.28	13,644.86
Sep-07	6,519,489.47	845.5	3,110.29
Aug-07	6,282,948.63	813.21	(35,407.21)
Jul-07	6,630,849.58	859.76	30,077.92
Jun-07	5,966,087.20	776.79	30,880.11
May-07	5,572,178.87	737.4	24,306.12
Apr-07	5,265,810.30	699.16	11,715.21
Mar-07	5,074,260.74	673.71	1,282.15
Feb-07	5,107,499.58	677.13	17,531.09
Jan-07	4,923,865.82	654.04	11,810.90
Dec-06	5,078,704.89	679.84	(31,923.72)
Nov-06	5,463,749.61	739.06	2,605.77
Oct-06	5,322,314.27	722.46	18,269.98
Sep-06	5,046,914.51	686.1	10,883.78
Aug-06	5,033,500.13	690.9	9,382.36

Month-Year	Market capitalization ¹ (Million Baht)	SET CLOSE ²	มูลค่าการซื้อขายสุทธิ ของชาวต่างชาติ ³ (ล้านบาท)
Jul-06	5,052,257.66	691.49	9,671.36
Jun-06	4,951,053.67	678.13	(13,065.58)
May-06	5,116,266.11	709.43	(34,410.69)
Apr-06	5,530,277.93	768.29	18,437.96
Mar-06	5,287,268.48	733.25	(309.18)
Feb-06	5,363,557.19	744.05	19,088.08
Jan-06	5,481,754.58	762.63	74,815.86
Dec-05	5,105,113.48	713.73	21,817.50
Nov-05	4,655,151.65	667.75	2,925.36
Oct-05	4,749,505.54	682.62	(26,711.22)
Sep-05	5,022,150.81	723.23	12,978.49

หมายเหตุ มูลค่าการซื้อขายสุทธิของชาวต่างชาติ ได้จากข้อมูล Foreign Trading จำนวนโดยการนำมูลค่าการซื้อขายของชาวต่างชาติ ลบด้วยมูลค่าการขายของชาวต่างชาติ

ที่มา : 1. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. Market capitalization เดือนกันยายน พ.ศ. 2548 - สิงหาคม พ.ศ. 2553 จาก Market capitalization ดัชนี SET, SET100, SET50, mai (ก.ย. พ.ศ. 2531 ถึงปัจจุบัน). เข้าถึงเมื่อ 10 มกราคม พ.ศ. 2554. เข้าถึงได้จาก http://www.set.or.th/static/mktstat/Table_MKTCap.xls?002.

2. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. SET CLOSE เฉลี่ยรายเดือน เดือนกันยายน พ.ศ. 2548 - สิงหาคม พ.ศ. 2553 จาก Market Index ดัชนี SET, SET100, SET50, mai (ม.ย. พ.ศ. 2518 ถึงปัจจุบัน). เข้าถึงเมื่อ 10 มกราคม พ.ศ. 2554. เข้าถึงได้จาก http://www.set.or.th/static/mktstat/Table_Index.xls?001

3. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. Foreign Trading เดือนกันยายน พ.ศ. 2548 - สิงหาคม พ.ศ. 2553 จากข้อมูลการซื้อขายของต่างชาติ แยกตลาด SET และ mai (ม.ค. พ.ศ. 2538 ถึงปัจจุบัน). เข้าถึงเมื่อ 10 มกราคม พ.ศ. 2554. เข้าถึงได้จาก http://www.set.or.th/static/mktstat/Table_ForeignTrade.xls?006

ภาคผนวก ค
ประเด็นคำถามสำคัญในการวิเคราะห์การเมืองของนักลงทุนต่างประเทศ

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ประเด็นคำถามสำคัญในการวิเคราะห์การเมืองของนักลงทุนต่างประเทศ (John F. H. Purcell ใน
นำชัย เตชะรัตนวิโรจน์ และคณะ 2547 : 60 - 61)

1) เสถียรภาพทางการเมือง (political stability)

- การเมืองในประเทศมี "ความต่อเนื่อง" มากน้อยเพียงใด
- การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่สามารถจะคาดการณ์ได้หรือไม่
- ผู้เล่นทางการเมืองยังอยู่ในกรอบของ "กฎกติกา มารยาท" หรือไม่

2) ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (political coherence / political will)

- รัฐบาลมีผู้นำที่เข้มแข็งมากน้อยเพียงใด
- รัฐบาลสามารถผลักดันให้มีการดำเนินนโยบายตามที่สัญญาไว้หรือไม่
- มีความขัดแย้งเชิงนโยบายภายในพรรคร่วมรัฐบาลหรือไม่
- มี "เกาเหลา" ระหว่างนักการเมืองในพรรครัฐบาลหรือไม่

3) ความมั่นคงในวิธีการที่ใช้แก้ปัญหา (political commitment to appropriate policies)

- รัฐบาลมีนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันหรือไม่
- รัฐบาลมีความมั่นคงในแนวทางการดำเนินนโยบายที่อิงกลไกตลาดมากน้อยเพียงใด
- รัฐบาลมีนโยบายคงเส้นคงวาที่จะส่งเสริมให้นักลงทุนต่างประเทศเข้ามาลงทุนในประเทศหรือไม่
- นักธุรกิจมีอำนาจเหนือนักการเมือง ถึงขั้นทำให้เกิดความไม่เป็นกลางในการดำเนินนโยบาย (policy bias) หรือทำให้เกิดแรงจูงใจในการ "แหกคอก" (moral hazard) หรือไม่

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

4) ความเข้มแข็งของพรรคฝ่ายค้าน (opposition)

- พรรคฝ่ายค้านมีอิทธิพลมากพอในการขัดขวางการดำเนินการของรัฐบาลหรือไม่
- มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดรัฐประหาร โค่นล้มอำนาจของรัฐบาลมากน้อยเพียงใด
- พรรคฝ่ายค้านสามารถทำให้เห็นนโยบายของรัฐบาลไว้ผลหรือไม่
- มีความขัดแย้งด้านแนวคิด อุดมการณ์ หรือในเรื่องส่วนตัวอย่างรุนแรงระหว่างรัฐบาลและฝ่ายตรงข้าม (รวมพรรคฝ่ายค้านและทหาร) มากน้อยเพียงใด

5) ความยืดหยุ่นในการดำเนินนโยบาย (flexibility / adaptability)

- รัฐบาลมีผู้นำที่สามารถเผชิญความท้าทายที่เกิดขึ้นทั้งจากภายในและภายนอกได้ดีเพียงใด
- รัฐบาลมีใจเปิดกว้างยอมรับฟังความคิดเห็น/ แนวคิดใหม่ในการแก้ปัญหาเล็กน้อยเพียงใด

6) ผลตอบรับต่อนโยบายของรัฐ (feedback)

- ระบบเปิดให้มีการสื่อสาร 2 ทาง (จากบนลงล่าง และจากล่างขึ้นบน) หรือไม่
- นโยบายต่าง ๆ ที่นำไปปฏิบัติ มีผลตอบรับจากประชาชนอย่างไร

7) การสนับสนุนจากต่างประเทศ (external support)

- ประเทศมีความสัมพันธ์อันดีกับนานาชาติและประเทศมหาอำนาจหรือไม่
- ประเทศได้รับการสนับสนุนหรือความช่วยเหลือทางการเงินจากต่างประเทศหรือไม่
- ประเทศได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของข้อตกลงทางการค้า/ เขตการค้าเสรี/ ตลาดร่วมหรือไม่

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวแสงอรุณ ยูไ้
ที่อยู่	83 ซอย 92/3 ถนนเพชรเกษม แขวงบางแคเหนือ เขตบางแค กรุงเทพมหานคร 10160
ที่ทำงาน	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เลขที่ 21 อาคาร ที เอส ที ทาวเวอร์ ซอย 9 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900 โทรศัพท์ 02-298-3000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2538	สำเร็จการศึกษาเศรษฐศาสตรบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พ.ศ. 2541	สำเร็จการบริหารธุรกิจบัณฑิต (การจัดการทั่วไป) คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2552	ศึกษาดูระดับปริญญาโท สาขาวิชาการประกอบการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2539 - 2545	ฝ่ายประสานงานส่วนกลาง หอการค้าไทย
พ.ศ. 2545 - ปัจจุบัน	สำนักแผนยุทธศาสตร์และนโยบาย สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ผลงานวิจัยนักศึกษาระดับปริญญาตรี